

ΦΩΝΙΤΕΑ

175. Μάρτιος - Απρίλιος 2014

175. Μάρτης - Απρίλης 2014
φωτ. εξωφ. Δημ. Φώτου (Αυγό Πέρδικας)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 175 Μάρτης - Απρίλης 2014 • Euro 3

Περιεχόμενα

Σελ.	
73	Οι τριπλές εκλογές, Χ. Ζάνη
75	Μολιστινοί που έγιναν Κονιτσιώτες, Χ. Γκούτου
80	Η πέρδικα, Σ.Τ.
81	Απελευθέρωση Κόνιτσας, π. Ι. Κωνστάνταρου
87	Η Θεολογία στη ζωή μας, Κ. Γρηγόρη
92	Παρατηρήσεις, κρίσεις και συγκρίσεις Σ.Τ.
93	Η μάχη της Μπριάζας, Κ. Παγανιά
97	Έκθεση ζωγραφικής Ζ. Δέδου, Β. Τσιαλιαμάνη
100	Σκέψεις για μια έκθεση, Στ. Βίνου
103	Ιστορικό συνδέσμου Βούρμπιανης, Λ. Σωτηρίου
110	Βούρμπιανη (ποίηση), Β. Χρήστου
111	Περιήγηση σε αλλότρια, Κ. Πύρρου
114	Ο δρόμος του Μέτρου, Σ. Παρασκευόπουλου
115	Τα θέλω και τα παθαίνω, Π. Μπούνα
117	Μόλιστα, Δ. Παπαλάμπρου
121	... Ψείρες και Ψύλλοι, Σ. Οικονόμου
123	Βαδιστική άθληση, Γ. Μαυρογιάννη
126	Αυτή είναι η πατρίδα μου, Χ. Αποστόλου
127	Η Δοξασμένη Κοιλάδα, Η. Παπαζήση
129	Επιστροφή στις Πάδες, Ι. Μεσσή
132	Τα του Καίσαρος τω Καίσαρι, Γ. Παναγιώτου
133	Καποδίστριας & Καλλικράτης, Κ. Κίτσου
135	Επιμνημόσυνη Δέηση, Β. Αθανασοπούλου
137	Το Γλωσσάρι, Στ. Νούτση
139	Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

Οι τριπλές εκλογές του Μάν

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

Ο ελληνικός λαός που βιώνει τις πιο δύσκολες και τραγικές συνθήκες της πολύπλευρης κρίσης καλείται το Μάν του 2014 με την ψήφο του να αναδείξει τους εκπροσώπους του στους δήμους, τις περιφέρειες και την Ευρωβουλή.

Δίνεται η ευκαιρία στον κάθε πολίτη να κρίνει πρόσωπα, να αξιολογήσει πολιτικές κομμάτων της εξουσίας που ευθύνονται για το κατάντημα της χώρας, αλλά και της αντιπολίτευσης που μάχεται να πάρει στα χέρια της το τιμόνι της χώρας και να διαχειριστεί τις τύχες του λαού που σκληρά δοκιμάζεται από την ακολουθούμενη πολιτική της υποτέλειας.

Κόμματα και πολιτικοί που δοκιμάστηκαν ασκώντας κυβερνητική εξουσία ετοιμάζονται ποικιλότροπα να ζητήσουν την ψήφο μας για να αναστηλώσουν τη χώρα που οι ίδιοι με τις πράξεις και τις παραλείψεις τους οδήγησαν στην κατάρρευση και το λαό στην εξαθλίωση.

Πολιτικοί που αθεμίτως επλούτισαν και διασπάσθισαν το δημόσιο χρήμα ψηφοθηρώντας και προκαλώντας το δημόσιο αίσθημα με την αλαζονεία τους ετοιμάζονται «χωρίς περίσκεψη και χωρίς αιδω» με διάφορους κομματικούς σχηματισμούς και ταμπέλες να μπουν στον εκλογικό αγώνα.

Είναι αναφαίρετο δικαίωμά τους, όχι όμως με ηθικά ερείσματα. Το νόμιμο δεν είναι πάντα και ηθικό, άσχετα αν οι κρα-

τούντες το ταυτίζουν.

Εμείς όμως οι ενεργοί πολίτες, σκεπτόμενοι άνθρωποι και πατριώτες με την πλατιά έννοια της λέξης οφείλουμε να ξεκαθαρίσουμε: ΤΙ ΘΕΛΟΥΜΕ ΚΑΙ ΤΙ ΜΠΟΡΟΥΜΕ.

- ΘΕΛΟΥΜΕ στην τοπική αυτοδιοίκηση ανθρώπους με αναγνωρισμένο ήθος που πιστοποιείται από το βίο και την πολιτεία τους στον επαγγελματικό και κοινωνικό χώρο.

- ΘΕΛΟΥΜΕ ικανούς και άξιους, με γνώση των προβλημάτων και θέληση να αγωνιστούν για λύσεις επιβεβλημένες.

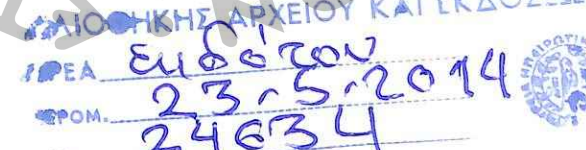
- ΘΕΛΟΥΜΕ να στέκουν δίπλα στο δημότη και να είναι μπροστάρηδες στους λαϊκούς αγώνες ενάντια στα αντιλαϊκά μέτρα που η εκάστοτε εξουσία με ευκολία θεοπίζει.

- ΘΕΛΟΥΜΕ οι τοπικοί άρχοντες να συνθέτουν θέσεις και απόψεις για τη λύση των προβλημάτων και να εναρμονίζουν το τοπικό με το γενικότερο συμφέρον.

Το τοπικιστικό πνεύμα υπονομεύει τις ορθές αποφάσεις και οδηγεί αναπόφευκτα σε ημίμετρα και προχειρότητες.

- ΘΕΛΟΥΜΕ να έχουν συνείδηση της αποστολής των ως εντολοδόχων του λαού και να ενεργούν πάντα με υπευθυνότητα και την επιβαλλόμενη σοβαρότητα.

- ΘΕΛΟΥΜΕ να καταξιωθούν στην πράξη το θεσμό της αυτοδιοίκησης ενε-

γοποιώντας το υπάρχον δυναμικό σε όλους τους χώρους και συλλογικότητες με συμμετοχή στη δράση.

- ΘΕΛΟΥΜΕ άξιους και δυναμικούς μαχητές στις διεκδικήσεις και σε όλους τους αγώνες που στοχεύουν στην ποιότητα της ζωής και την αξιοπρέπεια.

- ΘΕΛΟΥΜΕ διαφάνεια σε όλες τις πρωτοβουλίες και δράσεις.

- ΘΕΛΟΥΜΕ στην Ευρωβουλή τους πιο άξιους και έντιμους και όχι επαγγελματίες θεσπιθήρες.

- ΜΠΟΡΟΥΜΕ με την ψήφο μας να καταδικάσουμε τους καιροσκόπους και τους καταχρηστές της εξουσίας και να αναδείξουμε τους έντιμους και άφθαρτους που θα αναλάβουν το δύσκολο έργο της φιλολαϊκής πολιτικής.

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κόνιτσας στη συνεδρίασή του την Παρασκευή, 11-4-2014, αποφάσισε ομόφωνα να καταγγείλει την απόφαση της 6ης Υ.Π.Ε Πατρών, για μετακίνηση τριών οδηγών από το Κέντρο Υγείας Κόνιτσας στο Νοσοκομείο Ιωαννίνων, μαζί με ένα ασθενοφόρο.

Η καταγγελία προέκυψε μετά από συζήτηση και αφού εξετάστηκαν με προσοχή οι συνέπειες για τους 6500, ηλικιωμένους ως επί το πλείστον, κατοίκους του απομακρυσμένου, δυσπρόσιτου και μεθόριου Δήμου μας, ο οποίος δέχεται συνεχή πλήγματα από τις επιλογές του κεντρικού κράτους.

Οι συνέπειες της απόφασης της 6ης Υ.Π.Ε Πατρών, θα είναι πολύ σοβαρές, αφού πλέον θα είναι πολύ δύσκολο να υπάρξει σωστή και γρήγορη αντιμετώπιση σε όποια επείγοντα περιστατικά υπάρξουν στον ορεινό και απομονωμένο τόπο μας.

Ως γνωστόν ο Δήμος Κόνιτσας περιλαμβάνει, εκτός της πόλης, 44 απομονωμένους οικισμούς, οι οποίοι βρίσκονται στις παρυφές του Γράμμου, του Σμόλικα και της Νεμέτσικας.

Διερωτόμαστε είναι δυνατόν, σε 30 βάρδιες το μήνα, να καλύπτονται τα επείγοντα περιστατικά από το ΕΚΑΒ Ιωαννίνων – Δολιανών; Οπωσδήποτε θα υπάρχει μεγάλη και μοιραία καθυστέρηση, λόγω των χιλιομετρικών αποστάσεων, με αποτέλεσμα να τίθενται σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές.

Καλούμε λοιπόν την Διοίκηση της 6ης Υ.Π.Ε για την άμεση ανάκληση της πιο πάνω απόφασης, η οποία πλήττει βάνανυσα την απομακρυσμένη περιοχή μας και επιτείνει την αγωνία των ανθρώπων, οι οποίοι δεν έχουν ούτε την οικονομική δυνατότητα ούτε την ευχέρεια άλλης επιλογής.

Μολιστινοί που έγιναν Κονιτσιώτες

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Μετά το 1883, οπότε περίπου στην Κόνιτσα κτίσθηκε στρατώνας και εγκαταστάθηκε στρατός για πρώτη φορά, οι ληστείες και οι απαγωγές ομήρων, που κατέτρυχαν την επαρχία της και τις γειτονικές περιοχές, σχεδόν έπαυσαν στην κώμη, αλλά στα χωριά της συνεχίσθηκαν κατά διαστήματα. Η αίσθηση ασφάλειας που επικράτησε τότε στην Κόνιτσα συνετέλεσε ώστε ο χώρος της αγοράς της (που περιείχε τα μαγαζιά του περικλείστου δρόμου μεταξύ της κεντρικής πλατείας και της θέσης όπου αργότερα κτίσθηκε το ξενοδοχείο «Πίνδος») να επεκταθεί προς τις παρυφές της πλατείας, όπου οικοδομήθηκαν διώροφα κτήρια που ανήκαν κυρίως σε ταξιδεμένους Μολιστινούς, Στρατιανίτες και Κονιτσιώτες.

Επειδή μέχρι το 1913 στα χωριά της επαρχίας οι συνθήκες δημόσιας ασφάλειας και ανάπτυξης επαγγελματικής δράσης ήταν πολύ δυσμενέστερες συγκριτικά προς την Κόνιτσα, μετοίκησαν τότε στην κώμη, πρόσκαιρα ή οριστικά, κάμποσοι από τους ευκατάστατους κατοίκους μερικών χωριών, κυρίως εισοδηματίες, παντοπώλες και τεχνίτες¹. Μεταξύ αυτών, ήταν οι αναφερόμενοι παρακάτω κάτοικοι των χωριών της Μόλιστας (Γανναδιό, Μεσαριά, Μποτσιφάρι), οι οποίοι μετά από λίγα χρόνια πολιτογραφήθηκαν Κονιτσιώτες. Τα γραφόμενα εδώ γι' αυτούς βασίζονται στα υποσημειούμενα δημοσιεύματα, σε έγγραφα του αρχείου μου² και σε λίγες προφορικές μαρτυρίες.

Κων. Λαμπρίδης (1850;-1893). Αφού μαθήτευσε για λίγα χρόνια στο παντοπωλείο του Νικ. Κούσιου στην Μεσαριά, το 1877 ίδρυσε δικό του εμπορικό κατάστημα στην Κόνιτσα και εξελίχθηκε σε μεγαλέμπορο και τραπεζίτη. Είχε «τεράστια εγκυκλοπαιδική μόρφωση», πήγαινε συχνά στην Τεργέστη για να προμηθευθεί εμπορεύματα, σκοτώθηκε κυνηγώντας κοντά στην Κόνιτσα. Τον διαδέχθηκε ο γιος του Λάμπρος (περίπου 1875-1940), ο οποίος είχε γυμνασιακή μόρφωση, δημιούργησε και τυπογραφείο, βιβλιοδετείο, βιβλιοπωλείο, φωτογραφείο, αρτοποιείο, εξέδιδε την εφημερίδα «Αώς». Διατηρούσε κοινωνικές σχέσεις με Μολιστινούς, σπούδασε τα τέκνα του Κώστα, Βασίλη και Χρυσάνθη, ήταν συγγενής του Αριστείδη και της Αγγελικής Λαμπρίδη³.

1. Για τα προεκτεθέντα, πρβλ. Αν. Ευθυμίου, Σελίδες από την ιστορία της Κόνιτσας, σελ. 21, Ι. Λυμπερόπουλος, Πασαριού ανατομή, 1971 15, Χ. Γκούτος, Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας, 2003 192-94, 206.

2. Βλ. Η επαρχία... 62-68, 140, 155, 162-63.

3. Βλ. Μ. Κούσιος, Η ιστορία του χωριού μου, 1971 255, Τ. Παπαδημουλής, Η Κόνιτσα που έσβησε, 1972, εφημ. Φωνή της Ηπείρου 8.1.1893, Χ. Γκούτος (επιμέλεια), Μολιστινά,

Ο Κων. Λαμπρίδης είχε πατέρα τον εφημέριο της Μεσαριάς παπά Λάμπρο (περίπου 1830-90), γι' αυτό το αρχικό επώνυμό του ήταν Παπαλαμπρίδης. Ο παπάς Λάμπρος ήταν γιός του Στέφανου Λάμπρου (περίπου 1805-70), του οποίου το όνομα σημειώθηκε σε έγγραφο του 1837 που συντάξε ο ίδιος και σε εικόνα του 1865⁴.

Αλέξ. Οικονομίδης (1880-1940). Ήταν γιός του Γιανναδιώτη δάσκαλου Χρήστου Οικονομίδη (1850-1907) και σπούδασε στο Σχολαρχείο του Γανναδιού. Το 1906 μετοίκησε στην Κόνιτσα, όπου εργάστηκε ως έμπορος σε κατάστημά του και ως γραμματέας της κοινότητάς της. Έγραψε πολυσέλιδη ιστορία της Μόλιστας και ημερολογιακές σημειώσεις, ασχολήθηκε με την φωτογραφία, μάλλον ερασιτεχνικά. «Ήτο εκ των πλέον προοδευτικών στοιχείων της Κονίτισης και επίλεκτον μέλος της τότε πνευματικής ηγεσίας αυτής». Νυμφεύθηκε (1911) την Κονιτσιώτισσα Αριστέα Δ. Στεφάνου, με την οποία γέννησε τον Φώτο (1915), την Εριφίλη (1917-97), σύζυγο του Κων. Χ. Κούσιου, και την Υπατία, σύζυγο του μουσικού Παγκέ.

Ο πατέρας του έλαβε το επώνυμο Οικονομίδης ως γιος του ιερέα Κων. Λ. Τσαννάδη (1806-1911) που είχε τον ιερατικό τίτλο του οικονόμου. Μητέρα του Αλέξανδρου ήταν η Μαρία, κόρη του Νικ. Β. Χατζή (1820-80), του οποίου ο πάππος το 1813 είχε επισκεφθεί τους Αγίους Τόπους και γι' αυτό ονομάστηκε Χατζής⁵.

Δημήτριος Κούσιος. Γεννήθηκε στην Μεσαριά το 1845 περίπου και ήταν γιος του Γεωργίου Κούσιου μάλλον, ο οποίος μνημονεύεται σε έγγραφα των ετών 1828 και 1837. Ο Δημήτρης εκμεταλλεύθηκε χάνι (πανδοχείο) στην Κόνιτσα, τουλάχιστον περί το 1870, κατά δε το 1885 ήταν μέλος του εκκλησιαστικού δικαστηρίου. Το χάνι, στο οποίο υπήρχε και εστιατόριο, περιήλθε στους γιους του Χριστόδουλο (γενν. το 1870 περίπου) και Βασίλη.

Ο Χριστόδουλος διατηρούσε και εμπορικό κατάστημα στην Κόνιτσα, αγόρασε δε εκεί την οικία του Νταλίπ μπέν, πρώην δημάρχου, ως κατοικία του. Νυμφεύθηκε την Γιανναδιώτισσα Πανάγιω, κόρη του ιερέα Δημ. Παπαϊωάννου, και απέκτησε δύο γιούς: τον Αριστοτέλη (1910 περίπου), ο οποίος νυμφεύθηκε την Γιανναδιώτισσα Σοφία, Ευ. Ξεινού, και τον Κώστα (1915 περίπου), ο οποίος νυμφεύθηκε την Εριφίλη, κόρη του Αλέξ. Οικονομίδη και μητέρα του μηχανικού Δημ. Κούσιου⁶.

1983 87 Φ. Πέτσας, Κόνιτσα, τ. 1980 9. Ο Λάμπρος ήταν νονός των Γιανναδιωτών Β. Τζιμινάδη και Γ. Γκούτου (γεννήθηκαν 1890, 1899), όπως έγραψαν ο πρώτος σε ανέκδοτο ημερολόγιο του (σελ. 80) και ο δεύτερος στο βιβλίο του κείμενά μου, 1990 63 (Μολιστινά, 87).

4. Η επαρχία ... 252, 239, 263, 261, Μολιστινά 163.

5. Η επαρχία ... 64, 176, 88, 171, Τ. Παπαδημούλης, ό.π. 22.

6. Για τα προαναφερθέντα, βλ. Η επαρχία ... 222, 261, 249, Ευθυμίου, ό.π., 27, Γ. Παΐσιος, Ηπειρ. Εστία, τ. 1957 588, Παπαδημούλης, ό.π., 30, 36, 42, 43, Η επαρχία ... 167, 173, Κόνιτσα, τ. 2007 195.

Ο γενάρχης Δημ. Κούσιος ήταν συνεπώνυμος, συγχωριανός και σχεδόν συνομήλικος αφ' ενός με τον Ζήση Κούσιο (γενν. το 1840 περίπου), ο οποίος είχε πατέρα τον Κώστα και τέκνα τον έμπορο και πρόκριτο Γεώργιο (1865-1903) και την Βασιλική, σύζυγο του Νικ. Τζιμινάδη, για τον οποίο γίνεται λόγος παρακάτω, αφ' ετέρου δε με τον Νικ. Κούσιο, ο οποίος είχε παντοπωλείο στη Μεσαριά και ήταν γιος του Χρήστου (γενν. το 1815 περίπου) και πατέρας του Δημήτρη (γενν. το 1878) που είχε αρτοποιείο στην Αθήνα και γιούς τον γιατρό Χαράλαμπο, τον Κώστα και τον γεωπόνο Μενέλαο⁷.

Χριστόδ. Ι. Παπαδημούλης. Γεννήθηκε στην Μεσαριά το 1875 περίπου. Εργάστηκε στο Κάϊρο επί δεκαετία και έπειτα στην Κόνιτσα στο κατάστημα του θείου του Κων. Λαμπρίδη ως συνεταίρος του, ακολουθώντας δε σε δικό του εμπορικό κατάστημα. Νυμφεύθηκε την Ελένη, (1882-1960), κόρη του Κονιτσιώτη Παν. Φλώρου, μετέτρεψε (1930) σε εκκλησιάκι το σπιτάκι που υπήρχε στην αυλή του και που είχε παραχωρήσει ο πεθερός του στον ιερομόναχο Χρυσάνθο Λαϊνά. Τέκνα του ήσαν ο Κώστας, διευθυντής της «Ελληνικής Εριουργίας», και ο Παναγιώτης (Τάκης, γενν. 1904), διευθυντής του Υπ. Οικονομικών και του περιοδικού «Κόνιτσα» στην δεκαετία του 1960⁸.

Δεν γνωρίζουμε ποιά συγγένεια είχε ο Χριστόδουλος με τους εξής άλλους Μολιστινούς, οι οποίοι πιθανότατα επειδή είχαν κοινό πρόγονό τους κάποιον ιερέα Αδάμο (Παπαδάμο), έφεραν και αυτοί το επώνυμο Παπαδημούλης: α) Χριστόδουλος (Λότας), γιός του Χρήστου, παντοπώλης στην Μεσαριά κατά τα έτη 1902-11 τουλάχιστον, β) Νικόλας (γενν. 1850), πατέρας του Κώστα (γενν. 1875) και του Χαράλαμπου (γενν. 1878) που είχαν αρτοποιεία στο Κάϊρο, γ) Δημήτρης (γενν. 1880;), πατέρας του Χριστόδουλου (γενν. 1920), ο οποίος γέννησε στο Βουκουρέστι τον Δημήτρη (1950;) που σήμερα είναι βουλευτής. δ) Κώστας (γενν. 1850), πατέρας του Δημήτρη (γενν. 1885) που ήταν εσώγαμβρος στο Γανναδίο⁹.

Γεώργιος Μακάριος (1855-1920). Πιθανότατα ήταν εγγονός του Μολιστινού Βασίλη Μακάριου, του οποίου το όνομα γράφτηκε το 1837 και το 1845 σε εικόνα και σε έγγραφο. Το 1881, οπότε κατοικούσε στην Μεσαριά, επισκέυασε σωλήνες του υδραγωγείου του Γανναδιού. Αργότερα μετοίκησε στην Κόνιτσα, όπου εργάστηκε ως φανο-

7. Η επαρχία... 172, 240, Μ. Κούσιος, ό.π. 251-269, Κόνιτσα, τ. 2011 324, τ. 1984 65.

8. Παπαδημούλης, ό.π., 26, 29, 54, Δ. Σαλαμάγκας, Ο νεομάρτυρας Άγιος Γεώργιος Ιωαννίνων, 1954 192. Ο Χριστόδουλος το 1904 εξώφλησε χρηματικά χρέη του προς Κερασόβη, δίνοντάς του ισάξια πράγματα του καταστήματός του (Δ. Σαμαράς, Κιράσοβο, 2002 421).

9. Η επαρχία ... 189, 170. Σε εικόνα της εκκλησίας της Μεσαριάς, μνημονεύεται το 1760 ο ιερέας Ιωάννης Αδάμ (Μολιστινά, 163, βλ. και η επαρχία... 171);.

ποιός, μαζί με τον γιό του Νίκο (γενν. 1880 περίπου) και τον εγγονό του Βασίλη (γενν. 1913), έναν από τα 10 τέκνα του Νίκου. Το 1934 κτίσθηκε σπίτι τους στην Μεσαριά.

Συνεπώνυμοι ήσαν και άλλοι Μολιστινοί, όπως οι ακόλουθοι: Νίκος, ο οποίος το 1890 μετείχε σε κάποια συναλλαγή και το 1910 έκτισε οικία του στο Μποτσιφάρι. Θωμάς, που ήταν παντοπώλης στην Μόλιστα (1917-25 τουλάχιστον), όπως και ο Ευάγγελος (1925), ο οποίος είχε γιουούς τον παντοπώλη της Μεσαριάς Νίκο (γενν. 1913) και τον ξυλουργό Κώστα (γενν. 1915)¹⁰. Οι ανωτέρω ίσως είχαν συγγένεια αφ' ενός με τον Κονιτσιώτη Μακαρίου, ο οποίος διετέλεσε υπουργός στην Ρουμανία, όπου το 1912 διέμενε και ο Μολιστινός Β. Μακάριος, αφ' ετέρου δε με τον Κονιτσιώτη Βασ. Μακαριάδη, ο οποίος ήταν έμπορος στα Γιάννενα το 1871 και είχε γιο τον Μάνθο που ήταν εκεί χρηματιστής κατά τα έτη 1900-13 τουλάχιστον¹¹.

Δημήτριος Παπαϊωαννίδης (1870; - 1947). Καταγόταν από το Μποτσιφάρι, γύρω δε στο 1900 αγόρασε ακίνητο στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας, από μπέη της, μαζί με τον αδελφό του Βασίλη, ο οποίος είχε εργασθεί στην Αίγυπτο. Στην Κόνιτσα δημιούργησε εμπορικό κατάστημα, ασχολήθηκε με την μελισσοτροφία και δρομολόγησε (1918) φορτηγά αυτοκίνητα στην διαδρομή Ιωάννινα-Κόνιτσα για πρώτη φορά, μαζί με τον Α. Λαμπρίδη και τον Β. Μάλιακα. Πιθανότατα ήταν γιός του ιερέα Απόστολου Παπαϊωάννου, ο οποίος το 1909 υπέγραψε σε έγγραφο ως μάρτυρας, και ανεψιός του Δημ. Παπαϊωάννου, που ήταν μουχτάρης της Μόλιστας το 1873. Ο πάππος του παπα-Γιάννης έγινε μοναχός με το όνομα Ιωακείμ, ίδρυσε δε, περί το 1873 μάλλον, το εξωκκλήσι των Αγίων Ταξιάρχων κοντά στην μονή της Μόλιστας. Δεν γνωρίζουμε αν είχε συγγένεια με τον Μιχαήλ Παπαϊωάννου ή Δρούβαρη, ο οποίος το 1896 έκτισε περίτεχνη διώροφη οικία του με μαγαζί στην Μεσαριά, δίπλα στην πλατεία¹².

Θεόδωρος Γιούσιος Πατέρας του ήταν μάλλον ο Γεώργιος ή Ζιώγας Γιούσιος (περίπου 1800-75), ευκατάστατος γεωργοκτηνοτρόφος Μποτσιφαρίτης, του οποίου η οικία ληστεύθηκε το 1872. Ο Θεόδωρος, που γεννήθηκε το 1845 περίπου, αναγκάστηκε να μετοικήσει στην Κόνιτσα με την οικογένειά του το 1880 επειδή η σύζυγός του κακοποιήθηκε από τους μουσουλμάνους φύλακες ενός ταμπουριού κοντά στον Σαραντάπορο. Πιθανότατα είχε

10. Για τα παραπάνω, βλ. Μολιστινά, 165, 199, Η επαρχία ... 257, 189, Παπαδημούλης, ό.π., 43, Ν. Ιγγλέσης, Οδηγός της Ελλάδος, 1926 1191.

11. Ν. Τσάκας, Κόνιτσα, 1966 15, Παπαδημούλης, ό.π. 102, Β. Τζαλόπουλος, Ηπειρ. Ημερολόγιον, 1913, 260, Β. Ζώτος Μολοσσός, Ηπειρ. μελέται, τχ Δ' 1978 47, Ηπειρ. Εστία, τ. 1984 306, Ηπειρ. Ημερολόγιο, τ. 2008 333.

12. Ευθυμίου, ό.π., 49, 132, Παπαδημούλης, ό.π. 30, 66, 84, 95, Μολιστινά, 166, 174, Π. Μπούνας, Κόνιτσα, τ. 2013 430.

γιο τον Βασίλη (γενν. το 1870;), του οποίου η οικογένεια το 1957 κατοικούσε στην Κόνιτσα, στον χώρο όπου άλλοτε υπήρχε το σπίτι του δερβίση Κιαμίλ. Ο Βασίλης ήταν πατέρας του Χρήστου, τον οποίο σκότωσαν οι Γερμανοί στην Σιουσιότσα. Δεν γνωρίζουμε ποια συγγένεια είχε ο Θεόδωρος με τον Μιχαήλ Β. Γιούσιο (γεν. το 1870 περίπου), ο οποίος έγινε εσώγαμβρος στο σπίτι του Γανναδιώτη Χαράλ. Ευ. Ξεινού¹³.

Νικ. Τζιμινάδης (1865-1903). Ήταν γιος του Γανναδιώτη Ζήση Νικ. Τζιμινάδη (γενν. το 1835) και ανεψιός της Φώταινας Γκούτου. Διέμεινε πολλά χρόνια στο Βουκουρέστι. Σύζυγός του ήταν η Μεσαρίτισσα Βασιλική Ζ. Κούσιου (γενν. 1870), με την οποία γέννησε τα εξής τέκνα: Ευανθία, Μερούλη, Δημήτρης, Αριστείδης, Μενέλαος. Το σπίτι του, που βρισκόταν δίπλα στο σπίτι του Κ. Ξεινού, πυρπολήθηκε από ληστές το 1880, γι' αυτό η οικογένειά του μετοίκησε τότε στην Κόνιτσα, όπου αυτός επανήλθε οριστικά το 1890 περίπου¹⁴. Στην αγορά της Κόνιτσας αγόρασε κτήριο το 1915 περίπου και ο Γανναδιώτης Μιχ. Β. Παπαζήκος (1880-1920), ο οποίος απέκτησε χρήματα στο Κάιρο, αλλά δεν μετοίκησε στην Κόνιτσα¹⁵.

Αντίθετα από τους προαναφερθέντες, μετοίκησαν από την Κόνιτσα στην Μόλιστα (Γανναδιό), ως εσώγαμβροι, ο Ηλίας Δαφλίδης (1861-1941) και ο Ιωάννης Λιόγκας (1876-1956). Συναφώς, ο Κονιτσιώτης Ι. Κρέμος (ο οποίος γενν. το 1884 και πλούτησε στην Γερμανία ως χρυσοκόμος, αλλά περιήλθε εκεί σε δυσμένεια επειδή θέλησε να δωρήσει θωρηκτό στην Ελλάδα) διέμεινε στο Γανναδιό κατά τα έτη 1935-36 ως φωτογράφος και καφετζής, έπειτα δε έγινε χανιτζής στο Κρυονέρι της Βράνιστας. Ο Ι.Ν. Μούστος, ο οποίος το 1913 μετέφερε το κατάστημά του από την Κόνιτσα στην Μόλιστα, δεν γνωρίζουμε αν ήταν Μολιστινός ή Κονιτσιώτης¹⁶.

13. Η επαρχία ... 93, 132, 189, 195-96, Παῖσιος, Ηπειρ. Εστία, τ. 1957 587, Παπαδημούλης, ό.π., 31, Νικ. Λυμπερόπουλος, Αναδρομές και ετεροχρονισμοί, 1988 129. Ο Θεόδωρος έκτισε στεγασμένο εικόνισμα κοντά στο Μποτσιφάρι. Για την επισκευή του το 1978 έστειλε χρήματα από την Αθήνα ο εγγονός του Κώστας (Η επαρχία... 196).

14. Η επαρχία ... 172, 240, 203, 206, Παπαδημούλης, ό.π. 30, 102, Ευθυμίου, Κόνιτσα, τχ. 25/1964, Μολιστινά, 84.

15. Η επαρχία ... 165. Μέλη των οικογενειών του Γανναδιού Νάτσιου, Ξεινού και Γκουβέλη το 1928 αγόρασαν αγρούς στο Σανοβό (Ηπειρ. Χρονικά, τ. 2008 217).

16. Η επαρχία... 185, 180, Παπαδημούλης, 28, Ευ. Νάτσι, Τα ιονάφια μας τα βασιλεμένα, 2006 151, 269-71, Γ. Γκούτος, Κείμενά μου, 1990 380, Κόνιτσα, τ. 1984 62, 63.

Η πέρδικα

Η πέρδικα είναι ένα όμορφο πουλί, πιο μεγάλο από το περιστέρι, που ζει μόλιμα στα βουνά της περιοχής μας. Έχει μεγάλα μάτια, κόκκινη μύτη, χρωματιστά φτερά και περπατάει με χάρη. Για όλα αυτά τα χαρακτηριστικά, ο λαός της υπαίθρου την αγάπησε και η λαϊκή Μούσα την τραγούδησε προσδίδοντας στις όμορφες κοπέλες τις χάρες της.

Πολλά είναι τα τραγούδια που λέγονται στους γάμους εξυμνώντας την ομορφιά της νύφης που δέχεται η πεθερά στο σπίτι της.

«Έβγα κυρά και πεθερά

για να δεχτείς την πέρδικα...»

Τραγουδήθηκε ακόμα και στα Κλέφτικα κ.ά.

Με το πρωινό ξύπνημα αντηγούν τα κελαηδήματα του κοπαδιού στις πλαγιές των βουνών πριν βγουν για τη βοσκή, όταν δοθεί το σύνθημα από τον αρχηγό, «πέρδικα».

Έχει πολλούς εχθρούς για το νόστιμο κρέας της και φυσικά τον φοβερότερο απ' όλους τον άνθρωπο. Για επιβίωσή της κι αυτή επινοείται διάφορα τεχνάσματα κάθε φορά που βρίσκεται σε κίνδυνο.

Όσοι περπατάμε στα βουνά είχαμε την τύχη να συναντήσουμε την ίδια, τα αγυά ή τα περδικούλια της, (χωρίς ντουφέκια όμως, αλλά με φωτ. μηχανή).

Γι' αυτό βάλαμε και στο σημερινό εξώφυλλο αυτή τη φωτογραφία που μας παραχώρησε ο Δημ. Φώτου.

Σ.Τ.

Από το περιοδικό μας εκδόθηκε το βιβλίο «ΚΟΝΙΤΣΑ» για τα 100 χρόνια από την απελευθέρωση, με ιστορικό περιεχόμενο.

Για τους φίλους του περιοδικού η συμβολική τιμή 5 € + 3 € έξοδα αποστολής.

Πληροφορίες: Τηλ. 26550 22212 & 6979138737

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Σύνδεσμος Ιστορικών Συγγραφέων Εμμ. Μπενάκη 16/10678 Αθήνα, τηλ. 3800044) ανακοινώνει ότι όσοι έχουν γράψει ιστορικό βιβλίο μπορούν να εγγραφούν μέλη του.

Πληροφορίες στο τηλ. 600312

Εκ του Δ.Σ.

Απελευθέρωση Κονίτσης 24 Φεβρουαρίου 1913

Ομιλία που εκφωνήθηκε από τον Γενικό Αρχιερατικό επίτροπο της Ι. Μητροπόλεως Δρινονπόλεως - Πωγωνιανής και Κονίτσης π. Ιωήλ Κωνσταντάρο στη δοξολογία της 24/2 για την 101η επέτειο απελευθέρωσης της Κόνιτσας από τον Οθωμανικό ζυγό.

Η Ιστορία προσμονούσε επί αιώνες. Και τώρα, βλέπει από ψηλά τον ελευθερωτή ελληνικό στρατό. Ακούει τους νικητήριους παιάνες αναμειγμένους με τις κωδωνοκρούσεις του Αγίου Νικολάου, των Αγίων Αποστόλων και των άλλων θυσιαστηρίων της περιοχής, και με κομμένη την ανάσα, σκύβει. Πιάνει την πένα και, αφού την βουτά στο αίμα και στο δάκρυ των τόσων αιώνων, χαράσσει στις χρυσές της σελίδες τα εξής: «**Τη 24η του μηνός Φεβρουαρίου, του σωτηρίου έτους χιλιοστού εννιακοσιοστού δεκάτου και τρίτου, η απελευθέρωσις της μαρτυρικής Κονίτσης, εκ του οθωμανικού ζυγού!**»

Σεβαστοί πατέρες, άρχοντες του τόπου, γενναίοι αξιωματικοί και οπλίτες, ευλογημένο του Κυρίου λαέ.

Αξιωνόμαστε να εορτάσουμε πανηγυρικά με Θεία Λειτουργία και ιερά δοξολογία την απελευθέρωση της γραφικής και ιστορικής Κονίτσης, και συνάμα τα νικητήρια του ενδόξου ελευθερωτού ελληνικού μας στρατού.

Όστε, πέρασε ένας αιώνας και εις ενιαυτός από την ιστορική εκείνη ημέρα!

Μάλιστα. Και έτσι μας δίνεται η δυνατότητα, πλην των άλλων, να μνησθούμε. Να μνησθούμε ημερών αρχαίων και δεδοξαμένων. Να συγκρίνουμε, να προσμετρήσουμε, αλλά και να λάβουμε γενναίες αποφάσεις ως προς το παρόν και ως προς το μέλλον που ανοίγεται εμπρός μας.

Βεβαίως, για τα καθαρώς ιστορικά στοιχεία, τα απολύτως αναγκαία για την γνώση την αντικειμενική και ιδίως για τις αποδείξεις της αδιασπαστου Ιστορικής μας συνέχειας, και μάλιστα για το πότε ακριβώς η πόλις μας και μαζί της η ευρυτέρα περιοχή, έπεσε στα βάρβαρα χέρια των Αγαρινών, αυτά τα διδασκόμαστε στο διδακτήριο και στο σπουδαστήριο, μα κυρίως θα τα μελετήσει ο κάθε ενδιαφερόμενος μέσα από τις πηγές που έχει καταγράψει η ιστορία στη βίβλο της, ανεξίτηλα και δια παντός. Και πρέπει να τα μελετήσουμε, αγαπητοί, επιβάλλεται να γίνουν κτήμα μας τα γεγονότα αυτά, αφού, κατά τον Ευριπίδη: «Όλβιος εστίν όστις ιστορίας έσχε μάθησιν!»

Οπωσδήποτε θα διδαχθούμε. Θα διδαχθούμε όχι μόνο από τις χρυσές και φωτεινές σελίδες της εθνικής μας ιστορίας, αλλά και από αυτές τις μελανές και τις άγαν μελαγχολικές...

Αλλά, είπαμε: εμείς σήμερα θα αφουγκραστούμε τα βαθύτερα, τα υπαρξιακά μηνύματα που δροσίζουν την ψυχή, ενσταλάζουν χυμούς ζωής, και προσφέρουν νέα πνοή για ένα καλύτερο αύριο.

Και ευθύς αμέσως, προβάλλει εμπρός μας το μεγάλο ερώτημα: «ήταν άραγε εύκολη υπόθεση να παραμένουν οι πρόγονοί μας, ών τα ονόματα εν βίβλω ζωής, επί πέντε αιώνες σκλαβωμένοι»; Είναι εύκολο να παραμένει ένας υπερήφανος, γενναίος και

αρχαίος λαός ως ο ελληνικός, σκλαβωμένος, κάτω από το πέλμα βαρβάρου κατακτητού; Και πώς είναι δυνατόν υπό τοιαύτας συνθήκες, να συνεχίζει άνευ διακοπής, να κρατά την ορθόδοξον χριστιανική του πίστη, την ελληνική του γλώσσα, την αυτοσυνειδησία του, την ταυτότητά του, και με καμάρι, αυτή την ένδοξη ιστορία του; Πώς είναι κατορθωτό να αγωνίζονται οι αγράμματοι ραγιάδες για τα υψηλά τους ιδανικά, και μάλιστα γι' αυτό το ιδανικό της εθνικής τους ανεξαρτησίας;

Αλήθεια, πόσα μαρτύρια και πόσα δεινά δεν υπέφερε και δεν υπέμεινε κατά την μακροχρόνια εκείνη εποχή της δουλείας η μαρτυρική ενιαία Ήπειρος και συγκεκριμένα ο τόπος μας; Αρπαγές, λεηλασίες, σφαγές, διώξεις, ατιμώσεις, ανδραποδισμοί, κεφαλικός φόρος, και το χειρότερο όλων, το φρικτό ακόμα και εις την ακοή των Ρωμιών, παιδομάζωμα;

Πώς λοιπόν άντεξαν οι πατέρες μας και ποιο ήταν εκείνο το ιδιαίτερο στοιχείο που οικοδομούσε την καρτερία και υποδαύλιζε την βεβαία ελπίδα προς λυτρωμόν;

Σε δύο λέξεις φίλοι μου, εμπεριέχεται η απάντηση. Και οι λέξεις αυτές που περιλαμβάνουν τόνους πνευματικής ενεργείας, είναι οι λέξεις: **«Ρίζες της Φυλής»!**

Ναι, οι ρίζες της ελληνικής μας φυλής!

Άλλοι λαοί μπορούν να καυχώνται για άλλα πράγματα. Και φυσικά «το καλό και το ωραίο», όπως λέγει και ο ποιητής, το παραδεχόμαστε και το εγκρίνουμε απ' οπουδήποτε κι αν προέρχεται, και μακριά από εμάς κάθε μορφή αντιχριστιανικού και ανθελληνικού ρατσισμού.

Όμως, οι δικές μας οι ρίζες, αυτές οι ρί-

ζες της πονεμένης, αλλ' ουδέποτε αφανισμένης Ρωμιοσύνης, έχουν κάτι το ιδιαίτερο. Έχουν μια δική τους χάρη και έναν ιδιαίτερο πνευματικό γλυκασμό. Τα ακρόριζα, αλλ' ας μην ψάξουμε να τα βρούμε τα ακρόριζα, αγαπητοί, διότι χάνονται στα βάθη των αιώνων. Αντλούν δε την ικμάδα τους από τις μαρτυρικές καρδιές των ηρώων και από τις φωτεινές ψυχές των αγίων.

Από τον Κέκροπα και την Άγραυλο, έως τον Κωνσταντίνο τον Παλαιολόγο και τους ηρωϊκούς μαχητές του Μπιζανίου. Από τον Σωκράτη που λαμβάνει το κώνειον από τους ίδιους τους συμπατριώτες του «ένεκεν μοναδικού και αληθινού Θεού», έως και του ιδικού μας, του Νεομάρτυρος αγίου Ιωάννου του εκ Κονίτσης, που εγκεντρίζεται σε ρίζα ευλαβείας, και προσφέρει την νεανική του ζωή, θυσιαζόμενος τώρα και αυτός από τους δικούς του συγγενείς, για την αγάπη και την δόξα του Χριστού!

Ναι, οι δικές μας ρίζες που συγκράτησαν και δόξασαν τους προπάτορές μας, ανθούν ως ρόδον το αμάραντον, την πίστη και την ευλάβεια προς τον Θεό, όπως ακριβώς αυτή διασφαλίζεται και αυθεντικώς κηρύσσεται υπό της αγίας μας Ορθοδοξίας. Ξεκινώντας από τον Απόστολο των εθνών, τον Παύλο, ο οποίος εκήρυξε τον Χριστό στους «δεισιδαιμονεστέρους», τουτέστιν ευσεβεστάτους προγόνους μας, με όλη την χορεία των αγίων, έως και τον ιδικόν μας και πάλι σύγχρονο όσιο Γέροντα, Παΐσιον τον Αγιορείτην.

Οι δικές μας ρίζες, προσφέρουν τον καρπόν της φιλοπατρίας που φτάνει μέχρι και αυτή την θυσία του πιστού πατριώτου. Ξεκινώντας από τον Κόδρο έως και τους τε-

λευταίους μαχητάς που θα κληθούν να προσφέρουν την ζωήν τους επί των πεδίων των μαχών, υπέρ της προασπίσεως και απελευθερώσεως του πατρίου εδάφους.

Οι δικές μας ρίζες, είναι η τέχνη του «μέτρου του αρίστου», που ανεβάσει και ανάγει τον ανθρώπινο νου, έως τα κράσπεδα της θεότητας, και επίσης είναι η ποίηση που αναδεικνύει το πνεύμα και σφυρηλατεί τα υψηλά ιδανικά. Αρχίζοντας από την περίφημη ασπίδα του Αχιλλέως, περνώντας στον μοναδικό Παρθενώνα και δίνοντας την σκυτάλη στον Ναό της Αγίας Σοφίας και κατόπιν στην αποκαλυπτική τέχνη της βυζαντινής τεχνοτροπίας μέσω του Πανσέληνου, του Θεοφάνους του Κρητός, έως και αυτού του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου μα και του αδάμαντος της Ανατολής, του μακαριστού Φώτη Κόντογλου.

Ξεκινούν δε την αριστουργηματική ποίηση και τον λυρισμό οι ρίζες αυτές, από τις ραψωδίες του Ομήρου, διαπερνούν στους Αγίους Ιωάννη τον Δαμασκηνό και Ρωμανό τον Μελωδό και φθάνουν έως τον Βορειοηπειρώτη Γέροντα Γεράσιμο τον Μικραγιαννίτη, τον υμνογράφο της Μεγάλης της Χριστού Εκκλησίας, και βεβαίως στους συγχρόνους εθνικούς ποιητές, σικουργούς και συνθέτες μουσουργούς.

Οι δικές μας ρίζες, εκπρέφουν την αγνή ύπαρξη και την άσπιλη προσωπικότητα. Εμπνέοντας τον Ιππόλυτο στο να προσφέρει τα άνθη της «αιδούς», για την ψυχοσωματική του αγνότητα, μέσα στα αιωνόβια δάση και στα χλοερά λιβάδια της Τροιζίνης, έως και τις γενναίες Ηπειρώτισσες Σουλιωτοπούλες, που πέφτουν στα μαύρα βάραθρα και γκρεμίζονται στους φοβερούς και κάθετους κρη-

μούς τραγουδώντας το ιδανικό της Ελευθερίας και ιδίως της τιμιότητας, αρνούμενες εξ ολοκλήρου την ατίμωση και την κτηνώδη ζωή. Μια πράξη τω όντι ηρωική και κίνηση αυτοθυσίας, που την τρέμει και αυτός ο θάνατος. Η δε Ιστορία, αντικρίζει τις υπάρξεις αυτές εν σιωπή δέους και εν στάση προσοχής, μυστηριακής ατμοσφαιράς...

Οι δικές μας ρίζες είναι ο σεβασμός προς τις αιώνιες αξίες. Είναι το εθνικό φιλότιμο. Είναι η καλωσύνη, αλλά και η τιμή προς εκείνους που ελευκάνθησαν στον στίβο της ζωής και σ' εκείνους που κύρτωσαν το εξαγνισμένο τους κορμί στην σπορά του λόγου του Θεού και στην καλλιέργεια των υψηλών Ιδεωδών!

Οι δικές μας ρίζες, αντλούν χυμούς από μια ιστορία 4.000 και πλέον ετών... και καθοδηγούσαν τους γονείς μας και τους προγόνους μας. Καθοδηγούν τώρα και εμάς, αλλά και όσους θέλουν και απιζντούν να είναι πραγματικά άνθρωποι ευγενείς και ν' ανήκουν στους πολιτισμένους λαούς.

Αναμφιβόλως, οι ρίζες του Εθνικού και Εκκλησιαστικού μας κορμού, δεν έχουν αξία διότι φθάνουν μόνο στα βάθη των αιώνων. Η αξία τους δηλ. δεν είναι μουσειακή. Αλλά έγκειται στο ότι ακαταπαύστως παράγουν πλουσίους καρπούς, γλυκείς και χυμώδεις. Αυτές οι ρίζες εξέθρεψαν τόσα αναστήματα και τέτοιες μορφές, σε όλα τα επίπεδα. Και αυτές οι ρίζες, δεν δημιούργησαν απλώς πολιτισμό, αλλά εδημιούργησαν τον πολιτισμό, και παρέχουν στον άνθρωπο την δυνατότητα να φθάσει μέσω της Ορθοδοξίας, έως τον φωτισμό και την θέωση. Να γίνει δηλ. όντως άγιος, αφού, επιπλέον, αυτός είναι και ο σκοπός του ανθρώπου.

Τι κι αν κάποιες φορές, φάνηκε ότι από δικά μας λάθη λυγίσαμε, για λίγο ή πολύ, μπροστά στους απλούς βάρβαρους ή στους «πολιτισμένους βάρβαρους» εχθρούς μας; Τι κι αν φάνηκε ότι αγγίξαμε τις πύλες του Άδου; Μα και σ' αυτές ακόμα τις περιπτώσεις που οι ενάντιοι, χαιρέκακα εκραύγαζαν, «ισχύσαμεν προς αυτούς», εμείς μέσα από τους ατρήτους πόνους και ποικίλους κόπους, και πάντοτε με την γλυκειά ελπίδα εις τον Θεός που ορίζει τις τύχες των λαών, δωρικό τω τρόπω, και ασκητική τη χροιά, απαντούσαμε: «**δεν χάνομαι στα τάρταρα, μονάχα ξαποσταίνω. Στη ζωή ξαναφαίνομαι και λαούς ανασταίνω!**» Και πράγματι, ως φοίνιξ, η πατρίδα μας, εκ της τέφρας της ανεγεννάτο.

Αλλά και πάλιν, σήμερα, ακούγονται οι Κασσάνδρες της Ευρώπης. Και πάλιν οι ακριτικές μας περιοχές, ως η Κόνιτσα αφήνονται στην μοίρα τους, με ένα κατά το μάλλον ή ήπουν προκεχωρημένης ηλικίας πληθυσμόν. Και πάλιν σχέδια επί σχεδίων...

Αδελφοί μου, **Δεν έχουμε να φοβηθούμε τίποτε, κανέναν και ποτέ.**

Χρόνια και χρόνια, κάθε σταλαματιά απ' το δηλητήριο που προσπαθούν να μεταγγίζουν στις φλέβες μας, απομονώνεται, και επί της ουσίας, αφήνει ανέγγιχτα τα ήθη μας και το ίδιο το είναι μας.

Κάθε τσεκουριά στον κορμό μας, κάνει το έθνος να τραντάζεται και ν' αφυπνίζεται. Και τότε βλέπουμε πως ο κορμός, σε κάθε τσεκουριά, πετάει νέα βλαστάρια...

Ας είμαστε και ας είναι βέβαιοι τόσο οι έξωθεν μισέλληνες, όσο και οι ταλαίπωροι πεμπτοφαλαγγίτες, πως το ίδιο θα συμβεί και τώρα. Το ίδιο θα επαναληφθεί και με

την γραφική μας και πεντάμορφη Κόνιτσα. Την πόλη των αγίων και των ηρώων, η οποία έχει τόσα ακόμα να προσφέρει μέσα από τις ρίζες, το θεσπέσιο περιβάλλον, και τα υψηλά μας ιδανικά.

Αγαπητοί μου.

Πέρασαν 101 έτη από την ημέρα κατά την οποία έπνευσεν η «δρόσος αερμών» της ελευθερίας στην πόλη μας.

Τα γεγονότα εκείνα, έκαναν το λαό, τότε, άρχοντας και αρχομένους να βρίσκονται άγρυπνοι και ενωμένοι. Όλοι μαζί, μια γροθιά, ένας λαός και μια ψυχή, με την εθναρχούσα τότε Εκκλησία, αντιμετώπισαν σοφά μα και δυναμικά τα τεκταινόμενα, επάνω στην εθνική βάση και μέσα στο πλαίσιο των αθανάτων Ελληνοχριστιανικών μας ιδανικών.

Χρειάζεται άραγε να τονίσουμε πως, εάν θέλουμε, και φυσικά θέλουμε, η πτωχή μας τώρα περιοχή, ποικιλοτρόπως να ευημερήσει, χρειάζεται λέγω να τονίσουμε ότι επιβάλλεται και πάλι ενωμένοι και μονοιασμένοι, παρά τις τυχόν διαφοροποιήσεις, που φυσικό είναι να υπάρχουν στα δευτερεύοντα, ότι πρέπει να συνεχίσουμε τον αγώνα;

Τον όμορφο αγώνα για την συγκράτηση στην περιοχή μας των ολίγων δυστυχώς νέων που έχουν απομείνει. Τον αγώνα που ταυτίζεται με την εν γένει ανάπτυξη της ευρυτέρας περιοχής, και ιδίως τον αγώνα, οι άνθρωποι, ιδίως οι νέοι, να μη λησμονήσουν ποτέ, ότι παραμένουν άνθρωποι μόνο κοντά στον Θεό. Φυσικά, όλα αυτά θα πραγματοποιηθούν όταν συνειδητοποιήσουμε τις ρίζες μας και αντλήσουμε τους χυμούς της ζωής από αυτές. Τούτο είναι το μόνο βέβαιο.

Αδελφοί μου, εάν πάρουμε μια χούφτα

από το λιγοστό χώμα που απέμεινε στων βράχων τις σχισμές, και το αναλύσουμε στο μυστικό εργαστήριο της ελληνικής μας καρδιάς, ας είμαστε βέβαιοι ότι θα βρούμε περισσότερο αίμα και δάκρυα από τον αγώνα της φυλής για Ελευθερία, για Ορθοδοξία και για Οικογένεια, παρά νερό από την βροχή και τα χιόνια.

Και χάριτι Θεού, αφού βεβαίως τον ευχαριστούμε διπνεκώς για το δώρο αυτό της εθνικής ελευθερίας, σ' όσους είναι έτοιμοι να απλώσουν βέβηλο χέρι για να χτυπήσουν τις ρίζες μας, φωνάζουμε στεντορεία τη φωνή: **κάτω τα χέρια. Κάτω τα χέρια από την πατρίδα μας. Κάτω τα χέρια από τις ρίζες μας. Κι αν επιμένουν να μας ενοχλούν, ε, δεν θα διστάσουμε. Θα καταλάβουν, θα**

τους δώσουμε να καταλάβουν, ότι πρέπει να σταματήσουν, υποχρεωτικά.

Το λοιπόν αδελφοί, πίστη Ορθόδοξη, ελπίδα Ελληνική, θάρρος Εθνικό και αισιοδοξία. Αισιοδοξία ότι μετά βεβαιόητος, θα έρθουν και οι καλύτερες ημέρες που όλοι μας προσδοκούμε για την ευλογημένη μας Κόνιτσα.

Αμίν.

ΑΡΧΙΜ. ΙΩΑΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΟΣ

Σημ. Το πιο κάτω ποίημα έγραψε η εκπαιδευτικός Αικατερίνη Ντότη, μελοποιήθηκε από τον αρχιμ. Χερουβείμ Σουτόπουλο και παρουσιάστηκε στην επετειακή εκδήλωση της 24ης Φεβρ. 2014.

Η Κόνιτσα Ελεύθερη (24.2.1913) Ήχος τρίτος, ρυθμός 9/σημος

Πάνω εκεί στην Ήπειρο
με τα πολλά τα κρύα
οι Έλληνες πολέμησαν
τους Τούρκους με ανδρεία.

Πλήθος ασκέρη ήτανε
κι εμείς ήμασταν λίγοι,
βοήθησε η Παναγιά
σκληρή σκλαβιά να φύγει

ΕΠΩΔΟΣ

Πέτα πουλί μου γρήγορα
στους κάμπους στα βουνά μας
να μάθουν πως η Κόνιτσα
έγινε πια δικιά μας.

Πές τους πώς η ελευθερία
μας ήρθε με τη νίκη.
Γκρεμίσθ' η τούρκικη σκλαβιά
και του πολέμου η φρίκη.

Γίναμε πλέον λεύτεροι
κυρίαρχοι στον τόπο
υψώθη η Γαλανόλευκη
σου Αϊ-Λιά το λόφο.

ΕΠΩΔΟΣ

Πέτα πουλί μου γρήγορα
στους κάμπους στα βουνά μας
να μάθουν πως η Κόνιτσα
έγινε πια δικιά μας.

Δελτίο Τύπου

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτης κύριος ΑΝΔΡΕΑΣ έκανε τις ακόλουθες δηλώσεις:

«Ο Αγώνας της Εθνικής μας Παλιγγενεσίας, συνετέλεσε στην ανάσταση του Έθνους. Η 25η Μαρτίου 1821 είναι μια λαμπρή επέτειος, που οι Έλληνες την εόρταζαν ανέκαθεν με παρελάσεις των Σχολείων και των Ενόπλων μας Δυνάμεων, οι οποίες εγέμιζαν τις ψυχές με χαρά και εθνική υπερηφάνεια. Η συμμετοχή του Λαού ήταν αθρόα, για να επευφημήσει την μαθητιώσα και την στρατευμένη νεότητα, το καμάρι και την αριανή ελπίδα του Έθνους.

Εφέτος, όμως, συνέβη ένα γεγονός αυτόχρονο, θλιβερό και απαράδεκτο: Στην Αθήνα, στον χώρο της παρελάσεως (μπροστά στο Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη) επετράπη η είσοδος εκείνων μόνον που είχαν ειδικές προσκλήσεις! Το ίδιο έγινε και στην Θεσσαλονίκη! Κι αυτό, σύμφωνα με σχετικές πληροφορίες, γιατί υπήρχε φόβος ακραίων εκδηλώσεων σε βάρος των «επισήμων»...

Αλλά αυτό είναι πρωτοφανές. Αν η Πολιτεία είχε τυχόν ενδείξεις για αναρχικές εκδηλώσεις από κάποιους κύκλους, όφειλε να καταγγείλει όσους ενδεχομένως θα επιχειρούσαν την ματαίωση των παρελάσεων, αντί να λάβει τα

«πρωτοφανή μέτρα ασφαλείας», που έλαβε και να πατάει οποιαδήποτε απόπειρα διασαλεύσεως της τάξεως.

Προσωπικώς διαμαρτύρομαι ενόσω. Μέχρι τότε οι Έλληνες θα είμαστε ραγιάδες; Αυτός ο λαός «ο πάντα ευκολόπιστος και πάντα προδομένος» δεν θα σταματήσει να νοιώθει ταπεινωμένος και εξουθενωμένος από την Εξουσία της χώρας; Αυτή η κατάσταση, που αποτελεί ντροπή για την Ελλάδα, την πατρίδα της Ελευθερίας, πρέπει να σταματήσει. Και θα σταματήσει αν και όταν η Πολιτεία αρχίσει να καλλιεργεί - όχι με λόγια αλλά με έργα - την ενότητα και την ομόνοια του Ελληνικού Λαού. Πάντως, μέχρι τώρα, οι «αντιπρόσωποι του Έθνους» στο Κοινοβούλιο δίνουν χειρίστο παράδειγμα με τους καυγάδες, την φαγωμάρα και την αφόρητη χυδαιολογία τους. Κύριοι, συνέλθετε, γιατί «οι καιροί ου μενετοί». Διδαχθείτε από το σχετικά πρόσφατο παρελθόν, το τόσο οδυνηρό. Θα είναι εσχάτη αφροσύνη αν εξ αιτίας σας επαναληφθεί...».

(Εκ της Ιεράς Μητροπόλεως)

ΤΑΞΙΔΙ ΕΝΟΡΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ-ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ Η ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Στον τάφο του ΡΟΜΕΡΟ, Αρχιεπισκόπου του ΣΑΛΒΑΝΤΟΡ, μάρτυρα της Πολιτικής Θεολογίας (Θεολογία για την απελευθέρωση και Θεολογία για την επανάσταση) (Του Κώστα Γρηγόρη, Θεολόγου - Πρώην Λυκειαρχή)

«... Έπαιξες τη φωτιά.
έπαιξες το Χριστό
Έπαιξες τους δείκτες του ρολογιού,
που κατεβαίνουν απ' τα μεσάνυχτα
Έπαιξες τη φωνή της ελπίδας
κι εκεί που δεν υπήρχε φωνή...»

(ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ)

Η μάνα ΓΗ μυρίζει θάνατο, γιατί: η οικονομική και κοινωνική κατάσταση των λαών είναι και θλιβερή και απογοητευτική από την απληστία και τη νοοτροπία του κέρδους, που έχει εισαγάγει η παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Το χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών χωρών και διευρύνεται και αναβάλλεται η λύση των πιεστικών τους προβλημάτων. Εκατομμύρια άνθρωποι σ' όλον τον πλανήτη είναι άνεργοι και ανασφάλιστοι, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται τεράστια κοινωνικά, οικονομικά και ψυχολογικά προβλήματα. Εκατομμύρια άνθρωποι είναι εξόριστοι από τις πατρίδες τους εξαιτίας των εμφυλίων συρράξεων ή οικονομικοί μετανάστες με πολλαπλά κοινωνικά προβλήματα και για τους ίδιους τους μετανάστες και για τις χώρες που τους υποδέχονται. Ο ρατσι-

σμός, η ξενοφοβία, η βία, τα ακραία και μισαλλόδοξα κινήματα λαμβάνουν τεράστιες διαστάσεις.

Η διαφθορά, το εμπόριο ναρκωτικών, λευκής σαρκός, ανθρωπίνων οργάνων, παιδοφιλίας αναπτύσσονται γοργά. Η εξωτερική πολιτική διπλωματία των «Μεγάλων» στα δίκαια των «μικρών» λαών είναι πολλές φορές και άδικη και σκληρή, με αποτέλεσμα «οι μικροί λαοί» να ζητούν το δίκιο τους με τα όπλα, την τρομοκρατία, τις δολοφονίες αθώων πολιτών κ.λ.π. Η Παιδεία των λαών δεν στρέφεται στην μετάδοση της εσωτερικής αλλαγής. Μιας αλλαγής που να ξεκινάει από τον πιο βαθύ πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης που να επεκτείνεται στην κτίση ολόκληρη, αφού ο άνθρωπος είναι Λόγος του σύμπαντος. Στον αναστοχασμό, στη φιλαλληλία-αλλη-

λεγγύη στον «πλησίον», στον ανθρωπισμό, στη σύνεση, στον πολυτισμό, όπως σωστά επισημαίνει ο μακαριστός μεγάλος Δάσκαλος και βουλευτής Επικρατίας Ε.Π. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ: «Μορφώνω όμως δεν θα πει μόνον οπλίζω τον νέο άνθρωπο για τον αγώνα της ζωής, αλλά (προπάντων) εξευγενίζω την ψυχή του, βαθαίνω την αντίληψή του για τον κόσμο ... τον κάνω πιο άνθρωπο». Η γεωστρατηγική, γεωπολιτική και γεωοικονομική των «Υπερδυνάμεων» είναι και ανταγωνιστική και σκληρή και αιμάτινη. Η Ευρώπη από Ευρώπη των λαών, της αλληλεγγύης και της ελπίδας τείνει να γίνει ο εφιάλτης της φτώχειας, της ανεργίας, της βίας κ.λπ. αν δεν εφαρμόσει κοινωνική και αναπτυξιακή πολιτική. Γιατί ... γιατί...

«Εδώ στη ρωγή του χρόνου κρύβονται από του Ηρώδη το μαχαίρι».

Και ακουμπώ στην όχθη της ζωής του ΣΑΛΒΑΝΤΟΡ να δω το καλίστρο ποτάμι του Αρχιεπισκόπου ΡΟΜΕΡΟ, που επί χρόνια πάλευε στη χώρα των δικτατόρων, όπου άνθιζε το σκοτάδι, για το δίκιο των φτωχών, του κυνηγημένου, του εκτοπισμένου, του εξαφανισμένου, του φυλακισμένου. Το γλυκασμό των απορραφισμένων, των χηρών και των μανάδων, που πικροπορεύονται στον χαμό των δικών τους.

Δεν θα διακινδυνεύσω βέβαια να τον βιογραφήσω, γιατί τα μέτρα μου είναι μικρά και εκείνος απέραντος. Μόνο ως ταπεινός προσκυνητής έχω το δικαίωμα να ιεουργήσω στο χώρο της μεγαλωσύνης του για να αντιλήσω **Νόημα Ζωής και αξία θανάτου.**

Πρόσωπο λαϊκό ο Αρχιεπίσκοπος ΡΟΜΕΡΟ, όπως ο φτωχός επαναστάτης της ΑΓΑΠΗΣ ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ. Ποτισμένος με τον απόφιο λαϊκό φανατισμό και τη φιλοσοφία που πηγάζει από την άμεση επαφή με τη φυσική και κοινωνική πραγματικότητα, γίνεται από άτομο στη δεδομένη στιγμή δύναμη. Δύναμη ανατρεπτική και ανακαινιστική για ελευθερία, αλήθεια και δικαιοσύνη.

Η στάση του απέναντι στα αριστερά ιδεολογικά, φιλοσοφικά και κοινωνικά ρεύματα και κινήματα που συγκλονίζουν τον αιώνα μας και την πατρίδα του δεν τον άφηναν αδιάφορο. Μάλιστα δε τα έβλεπε με συμπάθεια, αφού εργάζονται για δικαιοσύνη, ειρήνη και ισότητα, που είναι η πεμπουσία της χριστιανικής ηθικής.

Αλήθεια! «Αν ο Χριστός ήταν σήμερα στον κόσμο, ποιά θα ήταν η στάση του απέναντι στα αριστερά ιδεολογικά, φιλοσοφικά και κοινωνικά ρεύματα και κινήματα που συγκλονίζουν τον αιώνα μας; Αυτό που με βεβαιότητα θα μπορούσε να πει κανείς είναι πως οπωσδήποτε δεν θα τον άφηναν αδιάφορο. Κι' αυτό γιατί βασικά το έργο του ήταν και είναι ο άνθρωπος, ο κάθε άνθρωπος, άσχετα από κοινωνικές, φυλετικές ή ιδεολογικές διαφορές. Ο άνθρωπος που πρέπει να ζήσει, ν' αναπυχθεί, να τελειοποιηθεί, να σωθεί. Με τη βάση αυτή, ενώ θα καταδίκασε την πλάνη και το κακό, όπου κι αν βρίσκονται, θα βλεπε με συμπάθεια τον αγώνα για τη δικαιοσύνη, την Ειρήνη και την ισότητα των λαϊκών κινήματων και στην κρίση του θα βάρανε η πρόθεση, η ειλικρίνεια, η

αυτοθυσία κι όχι τα λάθη και οι ατέλειες που ποτέ δεν λείπουν από τα ανθρώπινα έργα. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ είναι η επανάσταση της Αγάπης, της αλλαγής, της αναγέννησης, της προόδου και σ' αυτό τίποτα δεν μπορεί να σταθεί εμπόδιο από εκείνα που ορθώνει η ταξική σκοπιμότητα, ο εγωισμός, ο φανατισμός, η δειλία, η κακότητα, η μικρόνοια, που κάθε φορά σερβίρονται με απατηλές προπαγανδιστικές σάλτσες, πλαστογραφίες και διαστροφές», όπως πολύ σωστά γράφει ο πολυγραφότατος πρωτοπόρος αγωνιστής και στοχαστής του κοινωνικού χριστιανισμού και βουλευτής Επικρατείας αείμνηστος ΝΙΚΟΣ ΨΑΡΟΥΔΑΚΗΣ, τον οποίον ετίμησε επισήμως η Ελλαδική Εκκλησία, δυστυχώς, όμως στα στερνά του βίου του και στο κρεβάτι του πόνου «Μνήμη δικαίου μετ' εγκωμίων...».

Μεγάλη καρδιά η καρδιά του Αρχιεπισκόπου ΡΟΜΕΡΟ σαν την μεγάλη καρδιά του ΧΡΙΣΤΟΥ ζούσε το δράμα της συντριβής της ελευθερίας του λαού του. Άκουγε τον ψίθυρο της φτωχογειτονιάς, εισχωρούσε στις φλέβες των πιστών του, άκουγε την ανάσα τους και ανακάλυπτε την αζεπέραστη ομορφιά της ψυχής τους. Τον στενοχωρούσε η εκμετάλευση ανθρώπου από άνθρωπο, η πείνα και η δυστυχία του λαού του από την ντόπια και ξένη ολιγαρχία. Η ζωή του ήταν άγια, γήινη και ανθρώπινη, μέσα στο ατέλειωτο μαρτυρολόγιο της αιματοστάλαχτης πορείας του ανθρώπου προς την αυτοσυνείδηση και την αυτοτέλειά του, την εσωτερική και εξωτερική απελευθέρωση.

Το Δικτατορικό καθεστώς, αφού τον χαρακτήρισε: «ασυμβίβαστο», «ερυθρό ρασοφόρο», «εκκεντρικό», «επαναστάτη της καθεστηκυίας τάξεως», και κλεισμένος στα τείχη τους και στα τείχη των αφεντικών τους τον δολοφόνησαν. Πού να φανταστούν οι ταλαίπωροι ότι ακόμα και «οι αρετικοί», «οι εκκεντρικοί», «οι ασυμβίβαστοι» κ.λπ. στο πολιτικό, κοινωνικό και θρησκευτικό χώρο υπήρξαν ανέκαθεν η κινητήρια δύναμη και ο μοχλός που έφερε την ανθρωπότητα ένα βήμα προς τα εμπρός, προς την πρόοδο και την ανθρωπιά. Έτσι αθελά σου έρχεσαι σε επαφή με το λόγο του ποιητή του φωτός και του Αιγαίου. ΕΛΥΤΗ:

«Πού να βρώ τη χαρά μου!
το τετράφυλλο δάκρυ!
Ω! σηκώθηκα μέσ την νοτιά
των ανθρώπων...».

«Ένα το χελιδόνι
κι η Άνοιξη ακριβή,
για να γυρίσει ο ήλιος
θέλει δουλειά πολλή.
Θέλει νεκρούς χιλιάδες
θέλει και οι ζωντανοί...»
να δίνουν το αίμα τους...»

Έτσι:
«Κείνοι που έπραξαν το κακό
τους πήρε μαύρο σύγνεφο.
Μα κείνος που τ' αντίκρυσε
στους δρόμους τ' ουρανού
βαδίζει τώρα μοναχός
και ολόλαμπρος».

Γιατί ο σπόρος του, η αλήθεια του και η θυσία του έγιναν λευτεριάς λίπασμα της πολιτικής Θεολογίας (Θεολογίας της Απελευθέρωσης και Θεολογίας της Επανάστασης της ΑΓΑΠΗΣ). Η Θεολογία αυτή αναπτύχθηκε απ' όλα τα Δόγματα της Χριστιανοσύνης, Χριστιανικά κινήματα και αξιολογες προσωπικότητες.

Στον εικοστό αιώνα το ρεύμα αυτό της Θεολογίας έδωσε στο πλαίσιο της σύγκρουσής του με τεράστια οικονομικά συμφέροντα πολλούς σύγχρονους μάρτυρες και αγωνιστές.

Δικαιώνεται προφητικά ο μακαριστός ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ (1924-1986), ο οποίος υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους Θεολόγους της Ορθοδόξιας στην Ελλάδα και την Ευρώπη κατά τον εικοστό αιώνα, γιος ιερέως, καθηγητής φιλοσοφίας της Θρησκείας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, της Γενεύης, Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας στο Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών που γράφει: «Η πολιτική θεολογία είναι εκείνη που θα συνταράξει τον άνθρωπο στο λήθαργο της ένοχης ηθικά απάθειας του ως χριστιανού σ' έναν κόσμο που διψάει για αυθεντικό ανθρωπισμό, αξιοπρέπεια και δικαιοσύνη, δηλαδή ριζική αυθεντική κοινωνική αλλαγή οικονομικό-πνευματικής και ηθικής φύσης και συνέπειας με τις αρχές του κοινωνικού Ευαγγελίου, και της πατερικής θεολογίας.

Με τις αρχές και αξίες του κοινωνικού Ευαγγελίου έγιναν: ο εναγώνιος

βαθυστόχαστος λόγος (18-4-1994) του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ στο Στρασβούργο στο Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο: «... Υμείς έχετε την μεγάλην και ιστορικήν αποστολήν να οργανώσετε την ενότητα των λαών της Ευρώπης εν Ειρήνῃ και δικαιοσύνῃ και δημοκρατία, όπερ εν τέλει σημαίνει εν αλληλεγγύῃ και εν αγάπῃ...». Και συνεχίζει: «... ότι η πολιτική ενότητα χωριζομένη του πολιτισμοῦ, δηλαδή του θεμελίου νοήματος των ανθρωπίνων σχέσεων είναι αδύνατον να οδηγήσει εις το κατόρθωμα της ενιαίας Ευρώπης. Η σκοπούμενη ενότης των λαών της Ευρώπης δεν δύναται να συντελεστέι παρά μόνο ως ενότης εν τη κοινωνία κοινού νοήματος του βίου, ενδοειδούς στοιχείου των ανθρωπίνων σχέσεων...».

«Η κοινή Διακήρυξη του πάπα ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΥ και οικουμενικού Πατριάρχη ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ είναι η τελευταία λέξη και ο καλύτερος λόγος που ακούστηκε από εκκλησιαστικά ηγετικά χείλη στον καιρό μας. Συνδυάζει ανοικτότητα και ταυτότητα, πίστη στην παράδοση και εμπιστοσύνη στο μέλλον, λατρεία στο θεό και διακονία στον άνθρωπο, πολιτική ευθύνη και πολιτιστική συμμετοχή στις ωδίνες της ιστορίας και στις ωδίνες των ανθρώπων σήμερα...», όπως πολύ σωστά επισημαίνει ο στοχαστής ΜΑΡΙΟΣ ΜΠΕΓΖΟΣ, καθηγητής Συγκριτικής Φιλοσοφίας της Θρησκείας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Η ανάπτυξη της Θεολογίας στο Παγ-

κόσμιο Συμβούλιο των εκκλησιών (Π.Σ.Ε.), το οποίο έγινε στο Πόρτο Αλέγκρι της Βραζιλίας ΝΤΟΜ ΧΕΛΝ ΤΕΡ ΚΑΜΑΡΑ - άρχισε με την προσευχή: «Θεέε στην δόξα Σου μεταμόρφωσε τον κόσμο...» σε οικουμενικότητα: «Ιδού καινά ποιώ τα πάντα...», και σε ουρανοποίηση της γης και γεωποίηση του ουρανού: «... Ως εν ουρανῷ και επί της γης ...», όπου υπάρχει αρμονία και τάξη.

Ετάραξε ο πάπας Φραγκίσκος τη διεθνή τάξη των νεοφιλελευθέρων αντιλήψεων με τις Αποστολικές του παραινέσεις: «Ηθική εναντίον του κέρδους...», «ευσπλαχνία εν αληθεία...», «η χαρά του Ευαγγελίου...», όταν κατήγγειλε την δικτατορία της «ανηλεούς», αγοράς και ένα σύστημα, το οποίο έχει την τάση να καταβροχθίζει το κάθε τι που στέκεται εμπόδιο στην αύξηση του κέρδους». Ο πάπας Φραγκίσκος δεν είναι ο μόνος ιεράρχης που έθεσε θέμα κρίσης. Ο Αρχιεπίσκοπος της Κανταβουρίας στην ομιλία στη Βουλή των Λόρδων, το καλοκαίρι του 2012, αναφερόμενος στην αναδιάρθρωση των τραπεζών έθεσε τρία μείζονα ζητήματα: το όραμα που πρέπει να διέπει το τραπεζικό σύστημα, τους κοινωνικούς στόχους των τραπεζών, αφού μια όποια «δραστηριότητα δίχως κοινωνικούς στόχους απολήγει σε αναρχία». Και τέλος την αλλαγή της πολιτιστικής θεωρήσεως. «που καθορίζεται από την ηγεσία, την άσκηση και την εφαρμογή».

Στην Ελλάδα η εκκλησία μας, η οποία αναπτύσσει πρωτόγνωρο και τεράστιο

κοινωνικό έργο, δια της ιεράς Συνόδου στο μήνυμα προς τον Λαό του Θεού, τον Οκτώβριο του 2011 προειδοποιεί τους Κυβερνώντες ότι: «φθάνουν πια οι στρατιές των ανέργων, αναζητήστε τους φοροφυγάδες και ελέγξτε το κεφάλαιο...».

Ο Λεονάντ Ραγκάζ, ελβετός βιβλικός Θεολόγος (1868-1945), καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Βασιλείας, ένας από τους ιδρυτές του χριστιανοσοσιαλιστικού κινήματος στην πατρίδα του και αγωνιστής, μαζί με τη γυναίκα του Κλάρα, υπέρ της Ειρήνης και της δικαιοσύνης κάνει λόγο για «άγιο υλισμό».

Εις μνημόσυνο αιώνιο θα μένουν οι αγώνες, το όραμα «έχω ένα όνειρο» και η θυσία του πάστορα ΛΟΥΘΕΡ ΚΙΝΓΚ, σύγχρονου μάρτυρα και αγίου των «έγχρωμων» της Αμερικής και της χριστιανοσύνης και αξιοπρέπειας.

Είναι καιρός πια ν' ακουστεί απ' όλους μας η φωνή, από τον τάφο, του αείμνηστου Πανεπιστημιακού Δασκάλου, με διεθνή ακτινοβολία ΣΑΒΒΑ ΑΓΟΥΡΙΔΗ: «Η κοινωνική επανάσταση σήμερα δεν πρέπει να βλέπει το ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ως κάποια εχθρικήν και αντιδραστικήν δύναμιν, αλλά την πλέον ουσιαστικήν βοήθεια εις το έργον της απελευθερώσεως και σωτηρίας του ανθρώπου». Μόνο έτσι θα πραγματοποιηθεί το όνειρο του Μεγάλου ΜΠΡΕΧΤ: «Προς τα πού θα στρίψει το ηλιοτρόπιο, όταν από παντού το δέρνουν χιλιάδες ήλιοι».

ΓΕΝΟΙΤΟ

Παρατηρήσεις, κρίσεις και συγκρίσεις

Από καιρό ήθελα να κάνω ένα σχόλιο για το πέτρινο γεφύρι του Αώου στο Μπουραζάνι που κατασκευάστηκε πρόσφατα στη θέση όπου βρισκόταν το παλιό πέτρινο το οποίο ανατίναξαν οι Γερμανοί, φεύγοντας τον Οκτώβρη του 1944.

Το στήσιμό του, που το περιμέναμε από χρόνια, μας χαροποίησε, αλλά οι περισσότεροι, απ' όσους το είδαν, απογοητεύτηκαν και πολλά σχόλια ακούσαμε γι' αυτό. Εκείνο που «χτυπάει» αμέσως στο μάτι του επισκέπτη είναι η βαριά κατασκευή του.

Τεράστιος πέτρινος τοίχος δεξιά κι αριστερά, εκτός από το μεγάλο και περιπτό βάρος που προσθέτει, είναι αντιαισθητικός και κρύβει τη θέα στους περαστικούς, δεξιά και αριστερά προς το ποτάμι. Νομίζεις ότι περνάς μέσα από τού-

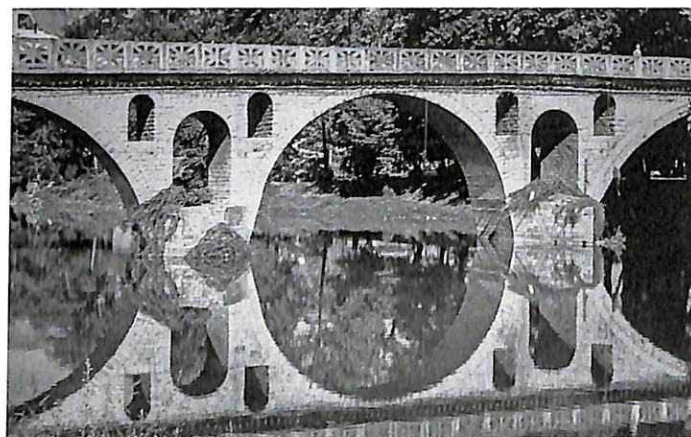
νελ. Πόσο στοίχισε άραγε η κατασκευή του; Αλλά αυτό φαίνεται δε μας ενδιαφέρει γιατί «λεφτά έχουμε» και ας τα σπαταλάμε!

Αν οι μηχανικοί μας κατασκεύαζαν ένα χαμηλό πεζούλι δεξιά κι αριστερά με όμορφα και αεράτα κιγκλιδώματα που θα 'διναν την ευκαιρία παρατήρησης, δε θα είχαμε και οικονομικό όφελος και από αισθητική άποψη καλύτερο αποτέλεσμα;

Αφορμή για τα παραπάνω έλαβα διαβάζοντας το νέο βιβλίο του Σπ. Μαντά «πέτρινα γεφύρια στη Β. Ήπειρο» όπου δημοσιεύει μια φωτογραφία του πέτρινου γεφυριού της «Γορίτσας» (περιοχή Μπερατιού).

Παρατηρήστε τις δύο φωτογραφίες, σκεφτείτε, κάντε συγκρίσεις κι αν δεν συμφωνείται, γράψτε μας τις κρίσεις.

Σ.Τ.

Γεφύρι Γορίτσας (περιοχή Μπερατιού)

Η Μεγάλη Μάχη της Μπριάζας (Διστράτου) την 1-7-1881

ΤΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ Γ. ΠΑΓΑΝΙΑ,
τέως προέδρου κοινότητας Διστράτου

Μετά τη ληστεία που έλαβε χώρα στο Σκαμνέλι Ζαγορίου το Μάρτη του 1880, οι Τούρκες αρχές προσπάθησαν να ξεγελάσουν τους υποταγμένους Βλάχους να παραδώσουν τα όπλα. Στους καπεταναίους υποσχονταν να τους κάνουν δερβεναγάδες.

Επειδή κανένας δεν συμμορφώθηκε, ο τότε Καϊμακάμης της Κόνιτσας Αχμέτ Εφέντης, έστειλε το 1881 στρατιωτική δύναμη, με αρχηγό τον Αχμέτ - Μπίμπαση, εναντίον της Μπριάζας, με εντολή να κάψει το χωριό και να διαλύσει τα κλέφτικα λημέρια της περιοχής του.

Ο τότε Μητροπολίτης Κων/νος Αράπογλου με έμπιστο αγγελιοφόρο, ειδοποίησε έγκαιρα το χωριό για την εκστρατεία αυτή. Στην περιοχή δε του χωριού, βρισκονταν τότε πολλοί καπεταναίοι με 180 περίπου κλέφτες.

Η τούρκικη δύναμη, μετά από μια γρήγορη πεζοπορία μιας ημέρας από την Κόνιτσα, έφτασε το βράδυ στο Αρμάτοβο, όπου και διανυκτέρευσε.

Ύστερα από συνεννόηση Δημογερόντων της Μπριάζας και των καπεταναίων, στάλθηκε μια αντιπροσωπεία κατοίκων στο Αρμάτοβο, να παρουσιαστεί στον Τούρκο διοικητή του αποσπάσματος και να τον ειδοποιήσει μη τυχόν τολμήσει να πάει προς τη Μπριάζα, γιατί είναι έτοιμη για μάχη, μεγάλη δύναμη κλεφτών και ότι θα πάθει μεγάλη ζημιά.

Ο Τούρκος αποσπασματάρχης όμως το θεώρησε υποτιμητικό και καθαρή δειλία, να πάρει σοβαρά υπόψη του την προειδοποίηση αυτή και να γυρίσει πίσω άπρακτος και χωρίς να ρίξει τουφεκιά. Έτσι, διέταξε να ετοιμαστεί ο στρατός του, για να ξεκινήσουν για τη Μπριάζα, να δώσει εκεί, ένα καλό μάθημα στους κλέφτες αυτούς και τους ληστές, καθώς και στους κατοίκους, που έκαναν "λυκοφωλιά" το χωριό τους και ανέχονταν την παρουσία τους.

Πράγματι, όλα ήταν έτοιμα και το άλλο πρωί, δόθηκε το σύνθημα του ξεκινήματος.

Μετά από πορεία λίγων ωρών, έφτασαν αντίκρυ από τη Μπριάζα κι άπλωσαν στις τοποθεσίες: Κρούτσι, Μιάλου, Βουλότσι, όπου και σταμάτησαν να μελετήσουν, φαίνεται, το σχέδιο δράσης τους. Από το χωριό τους χώριζε η μικρή και στενή κοιλάδα του ποταμού. Και ουσιαστικά τίποτα πλέον δεν απόμενε, παρά να δοθεί το σύνθημα της επίθεσης και να γίνει το "γιουρούσι" τους. Εξάλλου πίστευαν, ότι θα συναντούσαν εκεί "κιοτήδες" ανθρώπους, που στη θέα τόσο στρατού, με την πρώτη τουφεκιά, θα διαλύονταν.

Στο μεταξύ οι κάτοικοι, ήταν πλέον βέβαιοι, για τις προθέσεις του εχθρού. Μαζί με τους κλέφτες ετοιμάζονταν για τη μεγάλη σύγκρουση. Οι περισσότεροι καπεταναίοι και κλέφτες είχαν μαζεωθεί στον Άι-Λιά. Την αρχηγία της μάχης, την ανέθεσαν στους καπεταναίους Νικόλα και Θύ-

μιο Γκαρέλια, που κατάγονταν απο τη Μπριάζα.

Μόλις είδαν οι συγκεντρωμένοι αντίκρυ το τουρκικό ασκέρι, έβαλαν τα όργανα να παίζουν δυνατά κι αυτοί στήσανε χορό στην αυλή του Άι-Λιά. Χόρευαν και τραγουδούσαν διάφορα κλέφτικα τραγούδια, σαν να γίνονταν πραγματικό πανηγύρι. Πάνω δε στα δέντρα, γύρω από την εκκλησία, σίκωσαν ψηλά κι ανέμιζαν τα μπαϊράκια.

Οι Τούρκοι στην αρχή απόρησαν. Δεν μπορούσαν να μαντέψουν τι σήμαιναν όλα αυτά. Κι όσο ο χορός εξακολουθούσε προκλητικά, τόσο αυτοί λυσομανούσαν.

Άρχισαν σε λίγο το τουφεκίδι. Με έκπληξη είδαν, ότι ο χορός, τα τραγούδια, το κέφι δυνάμωναν περισσότερο. Το τουφεκίδι, όλο και πύκνωνε, χωρίς όμως κανένα αποτέλεσμα, εξαπίας της απόστασης.

Οι Τούρκοι, μπροστά στο αναπάντεχο αυτό γεγονός, φοβήθηκαν κλέφτικη παγίδα. Άρχισαν να γίνονται πιο διστακτικοί, για τις παραπέρα ενέργειές τους.

Αυτό το χρόνο της αναποφασιστικότητας εκμεταλλεύτηκαν οι κλέφτες, για να εφαρμόσουν το δικό τους σχέδιο.

Πρώτα κάλεσαν το παπά του χωριού Παπαθύμιο και τον παρακάλεσαν να ντυθεί τα ιερά του άμφια. Γονάτισαν όλοι μπροστά του και ορκίστηκαν να πολεμήσουν όλοι μαζί, με όλη τη δύναμη της ψυχής τους, μέχρις ότου εξοντώσουν τους Τούρκους ή στην ανάγκη να πέσουν μέχρι τον ένα, στη μεγάλη μάχη που θα ακολουθούσε σε λίγο. Και άρχισε μετά η εφαρμογή του σχεδίου τους.

Ένα τμήμα τους, να χτυπήσει τους Τούρκους κατά μέτωπο. Ένα άλλο τμήμα να κινηθεί κρυφά και γρήγορα, προς την Τίζα και Κιάτρα Λέφι, με σκοπό να κόψει αμέσως το δρόμο οπισθοχώρησης των Τούρκων προς το Αρμάτοβο και να μην αφήσει κανένα αγγελιοφόρο Τούρκο να πάει προς τη Κόνιτσα και να ζητηθούν ενισχύσεις. Άλλο, τέλος, τμήμα να κινηθεί από Γκουρσουμάνα-Κουκουμάντρι-Ανατολική πλευρά Κίργουρι, να κυκλώσει από τα νώτα τους παραταγμένους Τούρκους και να τους αιφνιδιάσει.

Πράγματι, οι ελιγμοί αυτοί των κλεφτών, έγιναν γρήγορα και πέτυχαν το σκοπό τους. Οι Τούρκοι γρήγορα, χωρίς να το καταλάβουν, βρέθηκαν κυκλωμένοι, απ' όλες τις μεριές. Άρχισε λυσσώδης μάχη, η οποία κράτησε αρκετές ώρες. Από τους 300 Τούρκους που αποτελούνταν η δύναμη, μόνον 81 κατόρθωσαν πολεμώντας σκληρά, να περάσουν το ποτάμι και να μπουν στο χωριό, με αρχηγό τον Νταουλάπι. Για μεγαλύτερη ασφάλειά τους, πήγαν αμέσως και ταμπουρώθηκαν στο μεγάλο σπίτι των αδελφών κτηνοτρόφων Νάκα, των οποίων τα 24 μέλη των οικογενειών τους, συνέλαβαν οι Τούρκοι και τα κρατούσαν ομήρους, για ασφάλεια δική τους, στο ισόγειο του σπιτιού.

Οι Τούρκοι αμέσως ανέβηκαν στα πάνω δωμάτια και από εκεί, άρχισαν να πυροβολούν τους κλέφτες, από τα παράθυρα, που ήταν σκόρπιοι γύρω τους. Τότε τραυματίστηκε στο σαγόνι ο κλέφτης Μπαρτζόκας. Μία δε σφαίρα σφηνώθηκε στο πέτσινο ζωνάρι του Νικόλα Τσιουλέ-

κη, χωρίς να πάθει αυτός τίποτα.

Με ένα συνθηματικό σφύριγμα, οι καπεταναίοι με τα παλικάρια τους, πηγαίνουν και περικυκλώνουν από παντού το σπίτι, που ήταν ταμπουρωμένοι καλά οι Τούρκοι.

Τότε ο αρχηγός Γκαρέλιας, κάλεσε τους Τούρκους να παραδοθούν και να πετάξουν τα όπλα τους, από τα παράθυρα, με την ρητή υπόσχεση, ότι δεν θα πάθουν απολύτως τίποτα.

Οι Τούρκοι, αν και βρίσκονταν σε πολύ δύσκολη θέση, αρνήθηκαν να παραδοθούν και πύκνωσαν ακόμα περισσότερο το τουφεκίδι τους, ελπίζοντας σε τυχόν ενίσχυσή τους από την Κόνιτσα.

Στο διάστημα της εναγώνιας αυτής αναμονής, ακούστηκε ξαφνικά σάλπιγγα, πέρα από το ποτάμι. Οι Τούρκοι τώρα πήραν θάρρος. «Έρχονται ενισχύσεις», έλεγαν μεταξύ τους, με ένα αίσθημα ανακούφισης.

- Όχι, δεν είναι δικές σας ενισχύσεις, τους απαντούσαν οι κλέφτες. Είναι ο καπετάν Νταβέλης, που έρχεται. Και πράγματι, ο Νταβέλης, όταν πληροφορήθηκε όσα συνέβαιναν στη Μπριάζα, έτρεξε να βοηθήσει κι αυτός.

Στο μεταξύ οι καπεταναίοι, βλέποντας το μεγάλο πείσμα των Τούρκων, αποφάσισαν να δράσουν δυναμικά. Άνοιξαν μια τρύπα, σε ένα νεκρό τοίχο του σπιτιού, και κάλεσαν τις οικογένειες Νακαίων, να βγουν γρήγορα από εκεί. Αμέσως μετά έβαλαν φωτιά στο σπίτι. Σε λίγη ώρα, άρχισαν οι φλόγες να το ζώνουν από παντού.

Μπροστά τώρα στο κίνδυνο, να καούν ζωντανοί οι Τούρκοι μέσα, αποφάσισαν

να παραδοθούν. Άρχισαν όλοι να πετούν τα τουφέκια τους από τα παράθυρα και να βγαίνουν έξω από το σπίτι, με τα χέρια ψηλά, φωνάζοντας «Τεσλίμ-Τεσλίμ παραδινόμαστε».

Πάνω στη φασαρία, στον ενθουσιασμό, στην αναταραχή, ένας από τους πολιορκημένους Τούρκους, κατόρθωσε να ξεγλιστρήσει και κρύφτηκε σε μια κοντινή αχυροκαλύβα. Εκεί τον βρήκε μια γριούλα του χωριού, που τον λυπήθηκε, τον τάζε και δεν τον πρόδωσε σε κανένα. Αργότερα βρήκε αυτός τον τρόπο να φύγει.

Κλέφτες και κάτοικοι πανηγύριζαν για τη μεγάλη νίκη τους. Ήταν, όμως, βέβαιοι, ότι οι Τούρκοι δεν θα το συγχωρούσαν αυτό το πάθημά τους. Όταν θα επέστρεφαν στην Κόνιτσα, τα υπολείμματα του αποσπάσματος, αποδεκατισμένα και καταντροπιασμένα, η απόφαση των Τουρκικών αρχών, θα ήταν η σκληρή και γρήγορη εκδίκηση.

Στο μεταξύ, τους αιχμαλώτους που έπιασαν οι κλέφτες, τους χώρισαν σε δυο ομάδες, από 40 και τους έδεσαν με τριχιές. Κλέφτες και αιχμάλωτοι ξεκίνησαν από το χωριό, προς τη Σαμαρίνα, με επικεφαλής το Νικόλα Γκαρέλιο.

Στη θέση «Προύνου=Κορομηνιά», αποφασίστηκε να εκτελεστούν οι 40 αιχμάλωτοι. Αγανακτισμένοι οι κλέφτες, τους έκοψαν τα κεφάλια και τα κύλησαν κάτω προς ποτάμι. Ανάμεσα Μπριάζα-Σαμαρίνα, κι ακριβώς στη θέση «Γκρέκου» αποφασίστηκε να σκοτωθούν και οι υπόλοιποι 40. Τότε έδεσαν τον καθένα, κεφάλι με πόδια, και τους κύλησαν σε ένα μεγά-

λο και απότομο κατήφορο.

Σχετικό είναι και το παρακάτω τραγούδι:

Πουλάρια από το Σμόλικα
κι απδόνια απ' τη Μπριάζα,
μοιριολογούσαν κι έλεγαν
για το κακό οπ' έκανες,
βρε καπετάνιε μου
σ' αυτούς τους Αρβανίτες.
Κλαίνε μανάδες για παιδιά,
βρε καπετάνιε μου,
γυναίκες για τους άντρες
κλαίει και μια μπείσα
για αυτόν τον Νταουλάπη.

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνουν, ότι έπρόκειτο για μια σοβαρή μάχη, για μια σύγκρουση κατά την οποία και οι δύο αντίπαλες πλευρές έδειξαν θάρρος, πείσμα, αποφασιστικότητα. Τελικά, οι γενναίοι κλέφτες υπερίσχυσαν και πανηγύρισαν το λαμπρό, το μεγάλο τους αυτό κατόρθωμα.

Στη χαρά τους συμμετείχαν και οι κάτοικοι του χωριού, οι οποίοι με αγωνία μεγάλη περίμεναν να δουν το αποτέλεσμα της μάχης. Με τον τρόπο τους δε ενθάρρυναν και βοηθούσαν τους κλέφτες.

Για να αποφύγει το χωριό τα αντίποινα των Τούρκων, οι πρόκριτοι του χωριού, σε συνεννόηση με τους καπεταναίους, ειδοποίησαν τις Τούρκικες Αρχές στην Κόνιτσα, για όσα συνέβησαν στο χωριό.

Αμέσως αυτές ενημέρωσαν την Ανωτάτη Στρατιωτική τους Διοίκηση στα Γιάννινα, στην οποία πολύ μεγάλη αίσθηση προκάλεσε το γεγονός αυτό. Φοβούμενοι

δε μήπως η επιτυχία αυτή, ενθαρρύνει τους υπόδουλους κατοίκους όλης της περιοχής Κόνιτσας, αποφασίστηκε η άμεση δράση. Δόθηκε επείγουσα διαταγή, στον Αχμέτ Εφέντη στην Κόνιτσα να ετοιμάσει και να στείλει νέα μεγαλύτερη δύναμη και να σφάξει όλους τους κατοίκους της Μπριάζας, και ψυχή να μην μείνει ζωντανή. Να κάψουν δε και να καταστρέψουν το χωριό απ' τα θεμέλια.

Αμέσως διέταξε ο Αχμέτ τον Ζαλιόμπη, να κινηθεί γρήγορα προς τη Μπριάζα, με 500 άντρες. Παράλληλα, ένα άλλο απόσπασμα, κινήθηκε απ' το Ζαγόρι προς το Γυφτόκαμπο, να πάει και να ενωθεί με τον Ζαλιόμπη στην Μπριάζα.

Αυτό το πληροφορήθηκαν οι καπεταναίοι στο χωριό. Έστειλαν τον οπλρχηγο απ' την Μπριάζα Χρήστο Ρόφτσια με 40 παλικάρια, να τους εμποδίσει στο Γυφτόκαμπο.

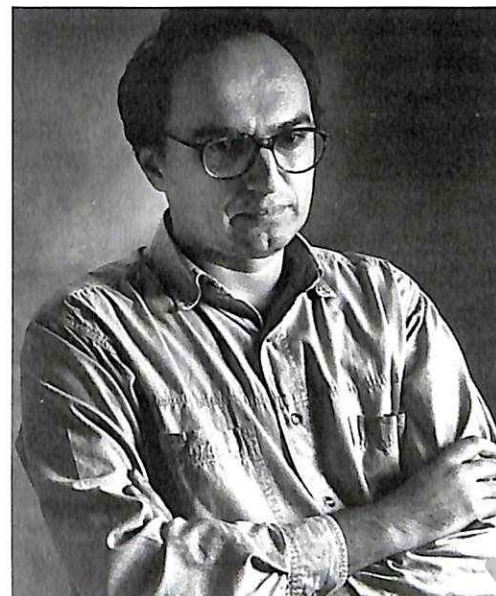
Πράγματι έγινε η συνάντηση εκεί και μετά σύντομη μάχη, οι Τούρκοι οπισθοχώρησαν, φοβούμενοι μην κυκλωθούν από άλλες μεγάλες δυνάμεις, που ίσως ήταν κρεμμένες εκεί γύρω στα πυκνά δάση και στις ρεματιές.

Όλα τα ανωτέρω στοιχεία περιγράφονται στο ανέκδοτο ακόμη έργο του αξεχαστου Μπριαζιώτη Ευθυμίου. Σ. Νίκου, για το χωριό του το Δίστρατο.

Η έκδοσή του από το Δήμο Κόνιτσα θα αποτελέσει αιώνιο μνημόσυνο στη μνήμη του μεγάλου αυτού πατριώτη.

Έκθεση ζωγραφικής του Ζήκου Δέδου στην Δημοτική Πινακοθήκη Ιωαννίνων

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗ

Συνιάσθηκε ενώπιον πλήθους φιλότεχνων στην Δημοτική Πινακοθήκη Ιωαννίνων η έκθεση ζωγραφικής του ταλαντούχου ζωγράφου και συμπατριώτη μας από τον Πύργο (Στρατσιανη) Κόνιτσας Ζήκου Δέδου. Ο Ζήκος Δέδος γεννήθηκε στην Κόνιτσα το 1956. Παρακολούθησε μαθήματα ζωγραφικής στο εργαστήρι του Δημήτρη Κόντου (1974-1977), σπούδασε στην Ακαδημία Καλών Τεχνών Brera στο Μιλάνο (1980-1984) και έκανε ελεύθερες σπουδές στο Τμήμα Οπτικών και Πλαστικών Τεχνών του Πανεπιστημίου του

Στρασβούργου (1988-1990). Είναι Επίκουρος καθηγητής στην Σχολή Πλαστικών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Με την παρουσία τους τίμησαν τον αγαπημένο τους δάσκαλό πάμπολλοι φοιτητές-μαθητές του κατά τα εγκαίνια. Ο Ζήκος Δέδος οργάνωσε με επιτυχία πολλές ατομικές εκθέσεις ζωγραφικής στις καλύτερες γκαλερί κυρίως της Αθήνας αλλά και επαρχιακών πόλεων της χώρας μας και μετείχε σε περισσότερες ομαδικές εκθέσεις στο εξωτερικό (Μιλάνο, Μόσχα, Λευκωσία, Νάπολη κλπ) και στην Ελλάδα. Η τωρινή έκθεση εντάσσεται στα πλαίσια του εορτασμού των 50 ετών από την ίδρυση, το 1964, του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και θα ακολουθήσουν εκθέσεις ζωγραφικής στον ίδιο χώρο και άλλων μελών του διδακτικού προσωπικού της ίδιας Πανεπιστημιακής Σχολής. Να ευχηθούμε να δούμε τους πίνακες (τοπία, ανοιξιάτικα κρίνα, προσωπογραφίες της λατρευτής του κόρης) του Ζήκου Δέδου και στην μικρή μας πόλη, την Κόνιτσα. Η τέχνη είναι ανάσα για όλους μας και περισσότερο σε μέρες κρίσης. Η τέχνη είναι παράθυρο στο μέλλον κυρίως σε χαλεπούς καιρούς. Ευχάριστο είναι ότι στις 21-3-2014 εγκαινιάστηκε ομαδική

έκθεση ζωγραφικής και ξυλογλυπτικής τεσσάρων συμπατριωτών μας στο Παλιό Δημαρχείο Κόνιτσας με τον τίτλο «χρωματιστές εκφράσεις» με την φροντίδα του Ιδρύματος «Κλέαρχος Παπαδιαμάντης».

Αναφέρθηκαν, κατά τα εγκαίνια, με κολακευτικά λόγια στο έργο του Ζήκου Δέδου ο Αντιπρύτανης Γιώργος Καψάλης και ο καθηγητής Γιώργος Σμύρνης. Σύντομο χαιρετισμό απνύθνε ο Δήμαρχος Ιωαννιτών Φίλιππος Φίλιος και ζεστή προσλαλιά ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Ιωαννίνων Δημήτρης Γιωτίτσας, που έχει ως εξής : «Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, όραμα και έργο σπουδαιών ευπατρίδων, όπως ο Γεώργιος Παπανδρέου, ο Λουκής Ακρίτας, ο Γεώργιος Μυλωνάς, ο Ευάγγελος Παπανούτσος και πολλοί άλλοι, εορτάζει τα πενήντα χρόνια από την ίδρυσή του. Στις προσπάθειες ίδρυσης και στην μέχρι σήμερα πορεία του είχε την αμέριστη συμπαράσταση όλων των αιρετών Δημοτικών Αρχών, των τοπικών φορέων και της τοπικής μας κοινωνίας. Στις πρόσφατες προσπάθειες για την περαιτέρω αναβάθμισή του, το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου μας, με την πρώτη απόφαση του επετειακού έτους 2014, στηρίζει αυτές τις προσπάθειες και τις συγκεκριμένες προτάσεις του Πανεπιστημίου για την ίδρυση Πολυτεχνικής Σχολής και για την αναδιοργάνωση του Τμήματος Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης, με την

μετονομασία του σε «Τμήμα Εικαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης», επαναπροσδιορισμό του τρόπου εισαγωγής των φοιτητών και αύξηση της διάρκειας φοίτησης από οχτώ σε δέκα εξάμηνα, για την εναρμόνιση των ετών φοίτησης με το καθεστώς που ισχύει στις υπόλοιπες Σχολές Καλών Τεχνών της χώρας. Η Δημοτική Επιτροπή της Πινακοθήκης μας, στα πλαίσια της συμμετοχής του Δήμου σ' αυτόν τον εορτασμό, αποδέχτηκε με χαρά την πρόταση του Αντιπρύτανη και Κοσμήτορα της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου κ. Γιώργου Καψάλη, να φιλοξενήσει τις προταθείσες εικαστικές εκθέσεις με έργα του διδακτικού προσωπικού της Σχολής, με πρώτη την έκθεση του Ζήκου Δέδου που εγκαινιάζουμε σήμερα. Ο Ζήκος Δέδος, εκ Πύργου Κονίτσης ορμώμενος, επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Πλαστικών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, συνεχίζει τη λαμπρή παράδοση της περιοχής στις εικαστικές τέχνες Έχουν γραφεί εξαιρετικές κριτικές για το έργο του, από τις οποίες σας μεταφέρω, αποσπασματικά, ορισμένες χαρακτηριστικές διατυπώσεις: Ο ακαδημαϊκός και καθηγητής Χρύσανθος Χρήστου έγραψε : «Στα πλαίσια των νεοπαρσατικών τάσεων η ζωγραφική του Δέδου διακρίνεται για την σαφήνεια, την εκφραστική αλήθεια και την ποιότητα των διατυπώσεών του..... Χωρίς να επιδιώκει να αιφνιδιάσει κατορθώνει να μας πείθει για μια περισσότερο βιωματική σχέση με τα θέματά

του και όχι για μια εξωτερική συνάντηση..... Εξαιρετικός σχεδιαστής και με αίσθηση των χρωματικών αξιών, την ασφάλεια της σύνδεσης και τον χαρακτήρα του χώρου, δίνει προσπάθειες που διακρίνονται για την ειλικρίνεια και την εκφραστική τους αλήθεια....». Ο Απόστολος Παπαϊωάννου , καθηγητής της Ιστορίας τον Νεοελληνικού Πολιτισμού του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σημειώνει για το έργο του Ζήκου Δέδου: «...Με τη ζωγραφική του δεν κάνει απλώς μια αναγραφή φυσικών σκηνών ούτε και επιδιώκει μεταφορές τοπίων. Αξιώνει αντίθετα διάλογο. Και σ' αυτό το διάλογο διαθέτει πολλές εσωτερικές δυνάμεις.... Είναι ένας πολύπλοκος ζωγράφος που καταβάλλει, κατά τη διαδικασία της δουλειάς του, μια επισταμένη φροντίδα που την αναγνωρίζει κανείς στην υφή τον αποτελέσματος. Το έργο που δημιουργεί είναι απλό, προσεγγίσιμο και κατανοητό. Επιτυγχάνει στη ζωγραφική του μια ποίηση, που είναι απαλλαγμένη από το φόβο και τις τυραννίες της ελευθερίας...».Αυτή τη δυναμική του έργου του έχουμε την ευκαιρία να τη διαπιστώσουμε σήμερα μέσα από τα έργα που εκθέτει στη Δημοτική μας Πινακοθήκη.Οφείλω να ευχαριστήσω την διοίκηση του Πανεπιστημίου και ιδιαίτερα τον Αντιπρύτανη και Κοσμήτορα της Σχολής Καλών Τεχνών για την

άριστη συνεργασία που είχαμε για την οργάνωση αυτού του επετειακού εκθεσιακού κύκλου, το προσωπικό της Δημοτικής Πινακοθήκης για την συμβολή του στην άρτια οργάνωση της έκθεσης, τους εκλεκτούς προσκεκλημένους μας και όλους τους συμπολίτες μας που τιμούν με την παρουσία τους την αποψινή μας εκδήλωση. Πριν ολοκληρώσω τον σύντομο χαιρετισμό μου επιτρέψτε μου να καταθέσω μια πρότασή μου προς τους δημιουργούς που θα παρουσιάσουν το έργο τους σ' αυτόν τον επετειακό εκθεσιακό κύκλο: Να δωρίσουν από ένα έργο τους στη Δημοτική μας Πινακοθήκη, για τον εμπλουτισμό των συλλογών της. Θα είναι ιδιαίτερη τιμή για τον Δήμο μας αλλά και για τους ίδιους, πρώτον γιατί έργα τους θα περιλαμβάνονται σε μια συλλογή που δημιουργήθηκε κυρίως από δωρεές, με πρωτοβουλία του ιδρυτή της Πινακοθήκης, του ευπατρίδη Κώστα Μαλάμου και δεύτερον γιατί στην συγκεκριμένη συλλογή περιλαμβάνονται έργα περιώνυμων Ελλήνων δημιουργών από την περίοδο της Σχολής του Μονάχου μέχρι και σήμερα. Σας Ευχαριστώ»

Συγκινημένος ο Ζήκος Δέδος ευχαρίστησε σεμνά όλους τους παρίσταμένους.

Σκέψεις και συναισθήματα από επίσκεψη σε Έκθεση

Την Παρασκευή 21η Μαρτίου έγιναν εγκαίνια έκθεσης στην αίθουσα Πινακοθήκης του ιδρύματος «Κλέαρχος Παπαδιαμάντης» στο παλαιό Δημαρχείο.

Εκθέτες Κονιτσιώτες και εκθέματα ζωγραφικοί πίνακες με διάφορα υλικά, τεχνοτροπίες και θέματα καθώς και ξυλόγλυπτα με ιδέες από αρχαιολογικά αντικείμενα.

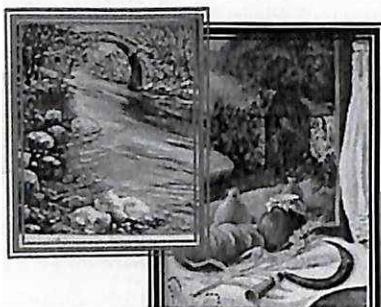
Μία απλή περιγραφή αδικεί έργα και δημιουργούς, όμως προτιμότερη από τη σιωπή.

Όταν στέκεσαι και όχι απλά κοιπάεις αλλά παρατηρείς και επεξεργάζεσαι τα εκθέματα δεν μπορεί παρά να νιώσεις - ανάλογα και με την ιδιοσυγκρασία σου - από απλή συγκίνηση μέχρι συγκλονισμό. Αυτό όσο και αν ηχεί υπερβολή έχει την αλήθεια του. Τα χρώματα, τα σχήματα, οι τεχνοτροπίες, τα υλικά και κύρια οι συμβολισμοί, όλα, αν αφεθείς στοχαστικά και με διάθεση θετική αν έρθεις σε επαφή μαζί τους καλοπροαίρετα, αν θελήσεις ακόμη και να συνδιαλαγείς με αυτά θα τα νιώσεις να ανταποκρίνονται διανοητικά, να σου μιλούν να σε προκαλούν και προ-σκαλούν να τα επεξεργασθείς σε βάθος, να συλλειτουργήσεις μεταφερόμενος σε άλλους κόσμους όπου μόνο το ωραίο και το αγαθό υπάρχει, με κάποιο προβλημα-

τισμό ίσως αλλά στα σίγουρα ζεις την ευδαιμονία, το υπέροχο, το ουράνιο, το θείο. Και είναι αυτά όλα προϊόντα βγαλμένα από τον εσωτερικό κόσμο των δημιουργών τους οι οποίοι αποτύπωσαν σε αυτά την ομορφιά της ψυχής τους και το κάλλος των συναισθημάτων τους και που η πίεση για εξωτερική ενήργηση, τόσο δυναστευτικά που τους οδήγησε σε αυτές τις δημιουργίες.

Και η αποτίμηση; Με τι άραγε να αποτιμάται, να εκτιμάται ένα τέτοιο έργο; Μπορείς να πεις «ο πίνα-

κας αυτός αξίζει τόσο;» Με τίποτα. Ίσως μόνο ότι «ο πίνακας αυτός πουλιέται τόσο» αλλά για την πραγματική του αξία δεν νομίζω ότι υπάρχει συγκεκριμένο νούμερο (εννοώ οικονομικό). Θα δώσω μια διάσταση αυτού που λέγω, και χωρίς απολύτως καμία πρόθεση απαξίωσης, ότι αν μια άψογα επεξεργασμένη καλλιτεχνική φωτογραφία αξίζει εξαιρετικούς επαίνους, για έναν εμπνευσμένο ζωγραφικό πίνακα κανένας έπαινος δεν είναι αρκετός. Και κλείνω την άχαρη αυτή παρουσίαση, θύμα όχι μόνο του περιορισμένου χώρου, αλλά κύρια των δικών μου περιορισμένων γνώσεων που δεν μου επιτρέπουν για μια αξιοπρεπή ανάδειξη έργων που οι δημιουργοί τους άφησαν σε αυτά όπως προανέφερα ό,τι ευγε-

νέστερο υπήρχε στον εσωτερικό τους κόσμο, ό,τι πιο όμορφο έχει η ψυχή τους.

Δεν μένει επομένως άλλο τι από μία σύντομη αναφορά στους καλλιτέχνες. Προηγουμένως όμως να τονίσω πως ευτυχώς για την ακριβική περιοχή μας υπάρχουν και άλλοι συμπολίτες μας με φλέβα καλλιτεχνική και σπουδαίες δημιουργίες. Προς το παρόν όμως ο λόγος για τους συγκεκριμένους εκθέτες.

Νίκος Μουζάκης, Κρητικός, μεγαλωμένος στο Αιγάλεω και από 25ετίας, κάτοικος Παλαιοσελλίου και Κόνιτσας. Ζωγράφος, ποιητής, αθλητής, συνετός και αθόρυβος, επιθυμώ να του αφιερώσω ένα μικρό απόσπασμα από κριτική του Μαρκούζε, για την τέχνη, που νομίζω ότι τον εκφράζει και θα του αρέσει «...η τέχνη ... μπορεί να τεθεί ως ρυθμιστική ιδέα στην απελπισμένη προσπάθεια για την αλλαγή του κόσμου ... η τέχνη εκφράζει τον έσχατο σκοπό όλων των επαναστάσεων, την ελευθερία και την ευτυχία των ατόμων».

Για την Ράνια Καφετζή-Κώνστα, γεννημένη στην Ηλιόραχη Κονίτσης έχω την εντύπωση πως η μήνη της στην ζωγραφική πρέπει να οφείλεται ως κάποιο σημείο και στον Νίκο...

Τα έργα του Χαρίση Καρακογλου, κατά την γνώμη μου, πάλι έχουν την πηγή

τους στην ανάγκη του να νιώσει κάποια ευχαρίστηση κάνοντας κάτι το διαφορετικό της κυρίας ασχολίας του με το ξύλο. Και αυτό είναι αρκετό έστω και σαν παράδειγμα προς μίμηση, αλλά οπωσδήποτε και ως δημιουργία.

Για την ψυχή της εκδήλωσης την εκπαιδευτικό-ζωγράφο Βιταλίνα Κυρτζόγλου, μιλούν τα από κάθε άποψη ξεχωριστά έργα της.

Αντί για όποιον άλλο καλό λόγο - μόνο καλά λόγια έχω να πω, αν προσθέσεις στα 3/4 του ονόματός της το τελευταίο 1/4 του όρου Βιταλισμός έχουμε έναν κάποιο χαρακτηρισμό της ίδιας, αφού λέγοντας Βιταλισμό εννοούμε την επιδίωξη ενός καλλιτέχνη να αποδίδει στα έργα του ζωτικές δυνάμεις (Vital) με κοινωνική σημασία, κάτι που φαίνεται να κυριαρχεί στις δημιουργίες της, όπου αποτυπώνεται η εσωτερική της ομορφιά και γοντεία με τα οποία κάνει κοινωνούς των ευγενών συναισθημάτων της, τους επισκέπτες της έκθεσης.

Υπερογραφώ εκφράζοντας την ευχή οι Κονιτσιώτες να τιμούν παρόμοιες εκδηλώσεις με αυξημένη παρουσία για ίδιον όφελος αλλά και ικανοποίηση των δημιουργών.

ΣΤΑΘΗΣ ΒΙΝΟΣ

Φίλε του περιοδικού μας για Θυμήσου,
έστειλες τη συνδρομή σου;

Δημιουργία πλατφόρμας πρότυπων καλλιεργειών του κάμπου της Κόνιτσας σε συνεργασία με το Δήμο Κόνιτσας

Δελτίο Τύπου

Τον Ιούνιο 2013, η κοινωνική εθελοντική δράση «Agroparago» στα πλαίσια της υποτροφίας Αγγελόπουλος 2013 και με τη σύμφωνη γνώμη και συνεργασία του Δήμου Κόνιτσας, ξεκίνησε την υλοποίηση του έργου για τη δημιουργία πλατφόρμας πρότυπων καλλιεργειών της πεδιάδας, προσαρμοσμένες στα κλιματικά, εδαφικά, φυσικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της περιοχής.

Η εθελοντική διεπιστημονική ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών του Μετσόβειου Διεπιστημονικού Κέντρου Έρευνας πραγματοποίησε έρευνα στην περιοχή, ξεκινώντας με την ψηφιακή καταγραφή των ιδιοκτησιών του κάμπου, τη δειγματοληψία εδαφών σε συνεργασία με το Biolab Epirus που προσέφερε τις χημικές αναλύσεις και τη διεξαγωγή ημερίδων ενημέρωσης των αγροτών της Κόνιτσας και ενώ παράλληλα έκανε καταγραφή των προβλημάτων των αγροτών.

Μέσα από τη συλλογή των στοιχείων και την επεξεργασία τους, προέκυψαν οι προτάσεις των καλλιεργειών και οι τρόποι διαχείρισης της πεδιάδας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα ακαλλιεργήτα ξερικά εδάφη της περιοχής προτείνεται να καλλιεργηθούν με ενδημικά είδη ανταγωνιστικά στην αγορά, ενώ ο κυρίως αρδευόμενος κάμπος απαιτεί εδαφικές βελτιώσεις, αλλαγή καλλιεργειών ή και αγρανάπαυση λόγω του μεγάλου φορτίου λιπασμάτων ανά τα έτη.

Ενώ παράλληλα μέσα από την καταγραφή των προβλημάτων των αγροτών της περιοχής, με σημαντικότερο πρόβλημα την προβολή και προώθηση των προϊόντων, προέκυψε η δημι-

ουργία της ιστοσελίδας www.agroparago.com, όπου μπορούν οι παραγωγοί της περιοχής να καταχωρήσουν ποιοί είναι, πού βρίσκονται και τι παράγουν. Μέσω αυτής της ιστοσελίδας και δωρεάν, θα μπορέσουν να διαφημίσουν την παραγωγή τους αλλά και να προβάλουν τα προϊόντα της περιοχής τους.

Ο Δήμος Κόνιτσας στήριξε την προσπάθεια της ομάδας καθόλη τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου, προσφέροντας φιλοξενία στην ομάδα του «Agroparago», διαθέσιμο υλικό για την έρευνα και συμβολή στη διοργάνωση των ημερίδων.

Οι δημότες έχουν στη διάθεση τους τις προτάσεις των πρότυπων καλλιεργειών για την πεδιάδα της Κόνιτσας.

Η ιστοσελίδα του δήμου Κόνιτσας θα φιλοξενήσει και διαχειριστεί τη βάση δεδομένων, την οποία θα μπορούν οι ενδιαφερόμοι να επισκέπτονται διαδικτυακά.

Η εθελοντική ομάδα αποτελείται από τους Ναταλία Μπαλάφα Δασολόγος/Περιβαλλοντολόγος, Γεώργιος Παναγιωτόπουλος Γεωπόνος, Κυριακή Κτενά Μηχ/κός Χωροταξίας, Κωνσταντίνα Βερροίου Πολιτικός Μηχ/κός, Μαρία Νίκου Μηχ/κός Χωροταξίας, μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος «Περιβάλλον και Ανάπτυξη των Ορεινών Περιοχών» του Μετσόβειου διεπιστημονικού Κέντρου Έρευνας.

ΝΑΤΑΛΙΑ ΜΠΑΛΑΦΑ
τηλ./fax: 2651403430
Γεωτεχνικοί Σύμβουλοι
Γρ. Σακκά & Ζυγομάλη 14,
Ιωάννινα, 45332

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ ΕΠΙ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙ 130 ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΟΥ

Ομιλία της Αήδας Σωτηρίου, προέδρου του Συνδέσμου Βούρμπιανης Αθηνών
Τρίτη 13 Αυγούστου 2013

Αγαπητοί Συμπατριώτες και φίλοι
της Βούρμπιανης καλησπέρα σας.

Επί τη ευκαιρία της συμπλήρωσης 130 χρόνων από της ιδρύσεως του Συνδέσμου Κοινοτήτος Βούρμπιανης, ο Σύνδεσμος των Αθηνών με συγκίνηση και υπερηφάνεια θα επιχειρήσει να κάνει μια μικρή αναδρομή στην ιστορία της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας, του μετέπειτα Συνδέσμου Κοινοτήτος Βούρμπιανης, του πρώτου Ηπειρώτικου σωματείου και του αρχαιότερου συλλόγου στην Ελλάδα μετά τον φιλολογικό σύλλογο «Παρνασσός».

Ένας από τους καθοριστικούς παράγοντες που συνέβαλαν στην επιβίωση του ελληνικού έθνους μετά από 400 έως 500 χρόνια Οθωμανικής κυριαρχίας είναι ασφαλώς η δημιουργία και η ανάπτυξη των κοινοτήτων. Των «Ελλήνων οι κοινότητες», που έχουν γίνει ακόμα και τραγούδι από σύγχρονους τραγουδοποιούς, υπήρξαν τα κοινωνικά εκείνα κύτταρα που συνετέλεσαν όχι μόνο στην οικονομική επιβίωση των μελών τους, αλλά κυρίως στην διατήρηση της ελληνικής γλώσσας και παιδείας, της ορθόδοξου πίστεως και της συνέχειας των εθίμων και των παραδόσεων.

Κοινότητες, λοιπόν, των Ελλήνων ιδρύονται όχι μόνον από τους υποδούλους Έλληνες στους τόπους γεννήσεως και διαμονής τους, αλλά και από τους Έλληνες της διασποράς, όπου κυρίως οικονομικοί λόγοι, εξευρέσεως εργασίας τους έχουν οδηγήσει, μακριά από την πατρίδα, στην

ξενιτιά. Οι κοινότητες αυτού του είδους υπό την μορφή Συλλόγων, Συνδέσμων ή Αδελφοτήτων λειτουργούν ως μέσον προσαρμογής και ως εκδήλωση κοινωνικότητας στους τόπους διασποράς των μελών τους από την μία, και ως δίαυλος επικοινωνίας με τον τόπο τους από την άλλη συμβάλλοντας στην εμπέδωση της συλλογικής τοπικής ταυτότητας.

Δεν θα μπορούσαν να αποτελούν εξαίρεση οι πρόγονοί μας Βουρμπιανίτες, οι οποίοι περί τα τέλη του 19ου αιώνας, αδυνατώντας να αντιμετωπίσουν τις βιοτικές ανάγκες στο χωριό τους, την Βούρμπιανη, μεταναστεύουν μαζικά και εγκαθίστανται τόσο σε περιοχές της ελεύθερης Ελλάδος όσο και του εξωτερικού.

Αγαθή τη τύχη, ένα από αυτά τα τέκνα της διασποράς, ο Χαρίσης Ζήκος ή Τζομπάνος αποθανών το 1882 αφήνει την περιουσία του σε σχετικό κληροδόχημα με εντολή να ιδρυθεί Σχολή η οποία θα προάγει την Ελληνική Παιδεία στο χωριό και στην ευρύτερη περιοχή.

Η ωρίμανση των ανωτέρω προϋποθέσεων σε συνδυασμό με το γεγονός της ανάγκης διαχείρισεως του κληροδοτήματος Χαρίση Ζήκου, οδήγησαν τους εν Αθήναις Βουρμπιανίτες στην ίδρυση της «Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας Βουρμπιανής».

Οι κάτοικοι του καταπράσινου και γραφικού αυτού χωριού υπήρξαν πάντοτε φιλομαθείς και εργατικοί. Πολλοί εξ αυτών ταξίδευαν για μεγάλα χρονικά διαστήματα για βιοποριστικούς λόγους, έχοντας ως βασικό κέντρο την Αθήνα και

το Λαύριο. Όλοι κατέβαλλαν κάθε είδους προσπάθεια για την διατήρηση του Σχολαρχείου που υπήρχε στο χωριό, με αντικειμενικό σκοπό την μόρφωση των Ελληνοπαίδων της περιοχής κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας καθώς και την ανέγερση και την διατήρηση εκκλησιών.

Με σκοπό τη βοήθεια και την κάθε είδους συμπαράσταση προς τη γενέτειρα, την 25η Μαρτίου 1883 ιδρύεται η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης Βούρμπιανης, με έδρα την Αθήνα. Σύμφωνα δε με τον πρώτο κανονισμό της Αδελφότητος σκοπός της ήταν: «η ανέγερσης καταλλήλων ιδρυμάτων δια την μόρφωσιν των τέκνων της πατρίδος μας Βούρμπιανης, συμφώνως προς τας Ελληνικάς παραδόσεις και τας παραδόσεις της θρησκείας και της οικογένειας». Το γεγονός αυτό της συστάσεως της Αδελφότητος προξένησε μεγάλη χαρά σε όλους τους Συμπατριώτες και φίλους της Βούρμπιανης οι οποίοι φίλοι, προς εκδήλωση της συμπαθείας τους, ενεγράφωντο ως μέλη και προσέφεραν χρηματικά ποσά. Ενεγράφησαν δε τότε ως μέλη πολλοί Υπουργοί, όπως και ο τότε αυλάρχης του Βασιλέως Γεωργίου του Α'. Επίτιμοι πρόεδροι της αδελφότητος υπήρξαν ο μεγάλος ευεργέτης Αβέρωφ και ο στρατηγός Νότης Μπότσαρης.

Η δραστηριότης του Δ.Σ. αρχίζει με την εγγραφή συνεχώς νέων μελών και με μεγάλες προσφορές συμπατριωτών. Έτσι, με δαπάνες της Αδελφότητος το 1890 κτίζεται ένα πρότυπο διώροφο Σχολαρχείο με τμήματα θηλέων και αρρένων, καθώς και Οικοτροφείο, κατά το αρχιτεκτονικό πρότυπο της Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων. Πέραν των δαπανών για την κατασκευή, η Αδελφότητα κάλυπτε τα έξοδα τόσο του διδακτικού προσωπικού, όσο και του Οικοτροφείου. Η λειτουργία του συνεχίστηκε επί σειρά ετών, ενώ κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας ανέδειξε μαθητές, με καταγωγή

από την Κόνιτσα και την περιοχή της Βορείου Ηπείρου, οι οποίοι στην συνέχεια εξελίχθηκαν σε διακεκριμένους επιστήμονες. Πολλοί εξ αυτών των επιστημόνων ταξίδεψαν στην Κωνσταντινούπολη, και διαπρέψαντες προσέφεραν στην Αδελφότητα μεγάλα χρηματικά ποσά. Τότε η Βούρμπιανη είχε 500 σπίτια και οι κάτοικοί της ανήρχοντο στους 3.000.

Μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου από τους Τούρκους και συγκεκριμένα την 1η Μαρτίου 1915, καθ'όσον την ευθύνη της Εκπαιδεύσεως την ανέλαβε το Ελληνικό κράτος και ως εκ τούτου εξέλιπε ο Καταστατικός λόγος της υπάρξεως της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητος και ο ρόλος της θα ήταν πλέον επικουρικός, η επιτυχημένη τότε Φιλεκπαιδευτική Αδελφότης μετονομάζεται σε «Σύνδεσμος Κοινότητος Βουρμπιανής» με πρώτο πρόεδρο τον Ζήση Νούτση με τμήματα σε Ιωάννινα, Πάτρα και Θεσσαλονίκη.

Το 1925 το υπάρχον κτήριο του σχολείου κρίνεται ακατάλληλο λόγω της μετατοπίσεως του εδάφους και ως εκ τούτου τίθεται θέμα ανεγέρσεως νέου. Και πάλι με πρωτοβουλία του Συνδέσμου και με βοήθεια των συμπατριωτών κατασκευάζεται νέο με έντεκα αίθουσες διδασκαλίας και βοηθητικούς χώρους. Στην κατασκευή του συνέβαλε ο αείμνηστος Βουρμπιανίτης μηχανικός Γεώργιος Στράτος. Η νέα Σχολή στεγάζει εξατάξιο Δημοτικό Σχολείο, Ημιγυμνάσιο και Οικοτροφείο, όπου φοιτούν παιδιά όχι μόνον της Βούρμπιανης, αλλά και των γύρω χωριών της, καθώς και της Βορείου Ηπείρου. Όσον αφορά τα έξοδα του Οικοτροφείου, αυτά αναλαμβάνονται από τον Σύνδεσμο. Η λειτουργία του νέου σχολείου αρχίζει το 1930 με Διευθυντή του Εξαταξίου τον Χαράλαμπο Ρεμπέλη και του Τριταξίου τον καθηγητή Γεώργιο Φούντο. Θα διακοπεί, όμως, με την έναρξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου και κατά τα χρόνια της κατοχής. Από το 1940 και μετά θα μειωθεί ο πληθυσμός της Βούρμπιανης και των γειτονικών χω-

ριών με συνέπεια την αδράνεια του Ημιγυμνασίου και του Οικοτροφείου.

Οι προσπάθειες του Συνδέσμου συνεχίζονται με τον ίδιο ζήλο και με τα έσοδα αυτού και του Κληροδοτήματός του γίνονται έργα στην Βούρμπιανη (δρόμοι, πλατείες, βρύσες), προικοδοτούνται όλα τα κορίτσια που διαμένουν στο χωριό, παρέχονται βοηθήματα κατά τις εορτές στους απόρους Βουρμπιανίτες, βοηθούνται ασθενείς, συγκεντρώνονται τρόφιμα και αποστέλλονται στο Οικοτροφείο, συντηρούνται εκκλησίες και συνεχίζεται η επήσια επιχορήγηση προς το Γυμνασιακό Οικοτροφείο.

Περαιτέρω προσφορά του Συνδέσμου και των μελών του απετέλεσε η ηλεκτρική εγκατάσταση στην κεντρική εκκλησία της Βούρμπιανης το 1962, με δωρεά του Ν. Τράντα. Το 1964, ο Σύνδεσμος της Κοινότητος Βούρμπιανης με έγγραφό του στην Μητρόπολη, διαμαρτυρήθηκε γιατί δεν πήγε ιερέας στην Βούρμπιανη την Πρωτοχρονιά και «δια πρώτη φορά δεν είναι η πατροπαράδοτη λειτουργία εις την Εκκλησία, γεγονός που έκανε εντύπωση και προκάλεσε θλίψη και πίκρα εις όλους τους Βουρμπιανίτες», όπως σημειώνει στο βιβλίο του «ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ ΑΠΟ ΤΟ 1883 ΕΩΣ ΤΟ 1983» ο Μιχαήλ Ανδρέου Γίτσος.

Το 1970, με την προσθήκη ενός δωματίου στο κτήριο του κοινοτικού γραφείου δημιουργήθηκε Αγροτικό ιατρείο. Το αυτοτελές κοινοτικό γραφείο αποπερατώθηκε με δαπάνη του ευεργέτη Νικολάου Παπασωτηρίου. Τα έξοδα της κατασκευής του ήταν των Κ. Τράντα και Γ. Βογιατζάκη, εις μνήμην του αποβιώσαντος Ν. Τράντα.

Η επαναλειτουργία του Ημιγυμνασίου και του Οικοτροφείου αρχίζει να εξετάζεται από τον Σύνδεσμο το 1970 μαζί με την δυνατότητα αυξήσεως των πόρων του χωριού, προκειμέ-

νου να συγκρατηθεί ο πληθυσμός και να αναζωογονηθεί η Βούρμπιανη που, όπως όλα τα χωριά, συνεχώς φθίνει εξ αιτίας της αστυφιλίας. Κατόπιν συντονισμένων ενεργειών του Συνδέσμου και της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδος εγκρίθηκε από το Υπουργείο Παιδείας η επαναλειτουργία του Ημιγυμνασίου, το οποίο αρχίζει εκ νέου να λειτουργεί από την 29η Σεπτεμβρίου 1975. Παράλληλα, επαναλειτουργεί και το Οικοτροφείο με έξοδα του Συνδέσμου. Ο εξοπλισμός του Οικοτροφείου όπως και η σίτιση των μαθητών για τα δύο πρώτα έτη πληρώθηκαν από τον Σύνδεσμο και τους συμπατριώτες μας. Εν συνεχεία, την σίτιση αναλαμβάνει το ΠΙΚΠΑ, ενώ ο Σύνδεσμος και το Κληροδοτήμα Χαρίση Ζήκου διαθέτουν κατ' έτος πλέον των 250.000 δρχ.

Παρά τις προσπάθειες για την συνέχιση της λειτουργίας του Σχολείου, το 1990 παύει οριστικά η λειτουργία του ως Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Συγχρόνως, ανοίγει συζήτηση μεταξύ των φορέων για την αξιοποίηση του κτιριακού συγκροτήματος του σχολείου της Βούρμπιανης, με πρωτοβουλία της τότε επιτροπής του Κληροδοτήματος Χαρίση Ζήκου, αποτελούμενης από τον κ. Ιωάννη Κατσαντώνη, επί πολλά έτη γενικού γραμματέως του Συνδέσμου και προέδρου της Επιτροπής του Κληροδοτήματος, τους Εμμανουήλ Κακαβά και Γεώργιο Γκιώκα, και μελών του Συνδέσμου Αθηνών. Στον διάλογο συμμετείχαν τόσο οι τοπικοί φορείς, όσο και οι φορείς της ευρύτερης περιοχής των Μαστοροχωριών και της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η ανακήρυξη του Σχολείου ως Μνημείου Νεώτερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς από το Υπουργείο Πολιτισμού με την υπ αριθ. 360/ 13761 /7/7/2004 απόφαση. Το σχολείο σήμερα αποτελεί περιουσιακό στοιχείο του Δήμου Κονίτσης. Μεγάλο ενδιαφέρον για την αξιοποίησή του είχε δείξει και ο τ. Λυκαίάρχης Νικόλαος

Ρεμπέλης. Όλοι γνωρίζουμε ότι το Σχολαρχείο μας υπήρξε φάρος πολιτισμού από το 1883 μέχρι το 1975 στα πιο δύσκολα χρόνια για όλη την περιοχή, αλλά και για την Ελλάδα γενικότερα. Η διάκριση αυτή τιμά τη μνήμη των άξιων προγόνων μας που το δημιούργησαν.

Δωρητές της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας και εν συνεχεία του Συνδέσμου υπήρξαν πάρα πολλοί. Υπήρξαν, όμως, και μεγάλοι δωρητές που προσέφεραν σημαντικά ποσά και ακίνητα, οι οποίοι και ονομάστηκαν Μεγάλοι Ευεργέτες. Αυτοί είναι: ο Χαρίσης Ζήκος ή Τζομπάνος (1883), ο Απόστολος Στράτος (1885), ο Ρίζος Ι. Ζήκος (1885), ο Ζήσης Σωτήρης (1885), ο Χρήστος Ψύλλας (1887), ο Θεμιστοκλής Πάνος (1887), ο Βασίλειος Μελάς (1912), ο Βασίλειος Τζόγιας (1912), ο Ζήσης Κιτσαντώνης (1913), ο Αλέξιος Τράντας (1960), ο Νικόλαος Παπασωτηρίου (1977) και σήμερα ο Χρήστος Τσούκαλης και ο Χαράλαμπος Τσούκας.

Ερχόμενοι στο σήμερα και συγκεκριμένα στο τρέχον έτος 2013 να αναφέρουμε ότι, κατόπιν αποφάσεως του Δ.Σ., κατά την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίττας απενεμήθη τιμητική πλακέτα στον Ευεργέτη κ. Χρήστο Λουκά Τσούκαλη, εις ένδειξιν εκτιμήσεως, αγάπης και ευγνωμοσύνης για την πολυετή, ανιδιοτελή προσφορά του στον Σύνδεσμο και στην Βούρμπιανη. Εδώρισε στον Ναό της Παναγίας μεγάλη καμπάνα και επί πλέον διέθεσε αξιόλογο ποσόν για την κατασκευή χώρου ασφαλείας εντός του ναού για την φύλαξη των εικόνων. Συντοίς άλλους, επί πολλά έτη διέθετε βοηθήματα σε διαμένοντες στην Βούρμπιανη. Το 1996, προσέφερε μεγάλο χρηματικό ποσόν για την εκτύπωση και έκδοση 500 τόμων του βιβλίου «Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ» των φιλόλογων συγχωριανών μας Βασίλη Δημαράτου και Νικολάου Ρεμπέλη. Το έτος αυτό το Δ.Σ. του Συνδέσμου τον ανεκήρυξε Μέγα Ευεργέτη.

Φυσικά, δεν θα πρέπει να παραλειφθεί ότι, εκτός των άλλων, προσέφερε σε πολλούς συμπατριώτες μας εργασία στην Εταιρεία του.

Τέλος, ο κ. Τσούκαλης είχε αναλάβει την χορήγηση βραβείων με ανάλογο χρηματικό ποσόν στους εισερχομένους στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας μας.

Πολύ σημαντική είναι, επίσης, και η προσφορά του ευεργέτη κ. Χαράλαμπος Τσούκα. Ο κ. Τσούκας έχει διαθέσει κατά καιρούς σεβαστά ποσά στον Σύνδεσμο και στην Βούρμπιανη. Την δεκαετία του '80 επί προεδρίας Αθανασίου Κακαβά προσέφερε μεγάλο ποσόν για τις ανάγκες του Συνδέσμου που εκείνη την εποχή αντιμετώπιζε μεγάλες δυσκολίες. Επιπροσθέτως, εδώρισε στο Αγροτικό Ιατρείο του χωριού μας καρδιογράφο και συνεισέφερε στην κατασκευή προσθήκης ορόφου επάνω από το Κοινοτικό Κατάστημα, με σκοπό την λειτουργία σε αυτόν Λαογραφικού Μουσείου στην Βούρμπιανη.

Πέραν του κοινωφελούς του έργου ο Σύνδεσμος Βούρμπιανης Αθηνών δίνει έμφαση και στον ψυχαγωγικό τομέα με σκοπό την σύσφιξη των σχέσεων των μελών του. Διοργανώνει χοροεσπερίδες κατά την κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίττας ή κατά την περίοδο των Αποκριών με συμμετοχή της ορχήστρας του Κώστα Χαλκιά από την Βούρμπιανη και τα τελευταία χρόνια επιτυχημένες συνεστιάσεις. Η πρώτη εκδρομή του Συνδέσμου πραγματοποιήθηκε το 1955 στον Κάλαμο Αττικής. Το 1960, διοργανώνονται εκδρομές στο Σούνιο και Πόρτο Ράφτη και τον Δεκαπενταύγουστο στην Βούρμπιανη. Τις εκδρομές στο χωριό συνδύαζαν πάντοτε με τη γιορτή κάποιου αγίου. Έτσι, το 1961 πραγματοποιείται εκδρομή στην Βούρμπιανη την ημέρα της εορτής του Προφήτου Ηλία. Ανάλογη τετραήμερη πραγματοποιούν και το 1981. Μερικοί προορισμοί στους οποίους ο Σύνδεσμος διοργανώνει εκδρομές είναι

τα Πίσια Γερανείων, ο Άγιος Ιωάννης ο Ρώσος, τα Καλάβρυτα, το Κεφαλάρι Άργους, οι Μυκήνες, η Τράπεζα Αιγίου, το Πλανητέρο, το Σπήλαιο Λιμνών, η Αγία Θεοδώρα Βάστας, η Στεμνίτσα, η Δημητσάνα, το Γαλαξίδι, η Επίδαυρος, η Ναύπακτος, η Λίμνη Ευβοίας, η ορεινή Κορινθία και άλλοι.

Προσφάτως δε, ο Σύνδεσμος προσπαθώντας να προσεγγίσει τους νέους της Βούρμπιανης και όχι μόνον, εκμεταλλευόμενος τις δυνατότητες επικοινωνίας που μας προσφέρει η τεχνολογία, έχει δημιουργήσει σελίδα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Εκεί κανείς μπορεί να ενημερωθεί για τυχόν εκδηλώσεις και να αντλήσει φωτογραφικό, οπτικοακουστικό και αρχαιολογικό υλικό.

Ο Σύνδεσμος Κοινότητας Βούρμπιανης είχε καθιερώσει ήδη από τον πρώτο Κανονισμό της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας την 30η Ιουνίου, ημέρα εορτής των Αγίων Αποστόλων, ως ημέρα της Ετήσιας Εορτής του Συνδέσμου. Έκτοτε, κάθε χρόνο τελείται Αρτοκλασία στον Ναό της Χρυσοσπηλιωτίσσης στην Αθήνα, με έξοδα του Σπυριδώνος Μπάρκη και στους Αγίους Αποστόλους στην Βούρμπιανη με δαπάνη της οικογένειας Αναστασίας Ευθυμίου.

Στην καθιερωμένη αυτή ετήσια εορτή του Συνδέσμου Κοινότητας Βούρμπιανης έγινε το 1982 η έναρξη των εκδηλώσεων του εορτασμού της Εκατονταετηρίδας του Συνδέσμου και το Δ.Σ. παρουσίασε στους συμπατριώτες το αναμνηστικό μετάλλιο που εξέδωσε επί τη ευκαιρία της συμπληρώσεως 100 χρόνων ζωής του Συνδέσμου. Στις 18 Ιουλίου έγινε στην Βούρμπιανη μνημόσυνο υπέρ των Μεγάλων Ευεργετών, των Ευεργετών, των Δωρητών, των Μελών του Δ.Σ. και Μελών του Συνδέσμου των εκατό ετών που πέρασαν. Τότε, η επιτροπή του Κληροδοτήματος απεφάσισε το μνημόσυνο του Χαρίση Ζήκου και όλων των

ευεργετών να τελείται στην Βούρμπιανη πάντοτε στις 15 Αυγούστου εκάστου έτους. Κατά την εορταστική εκδήλωση παρουσιάστηκε και διανεμήθη το υπέροχο βιβλίο του συγχωριανού μας καθηγητή Μιχάλη Γιόση για τα 100 χρόνια του Συνδέσμου.

Κορυφαία στιγμή στην ιστορία του Συνδέσμου αποτελεί η βράβευσή του, το 1983 επί προεδρίας Αθανασίου Ευθυμίου, από την Ακαδημία Αθηνών, με απονομή τιμητικής πλακέτας από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κωνσταντίνο Κραμανλή, ως αναγνώριση της σπουδαίας προσφοράς του Συνδέσμου.

Σημαντική καμπή στην ιστορία του αποτελεί, επίσης, η συναινετική αυτονόμηση την δεκαετία του '80 των τμημάτων που έως τότε υπήγοντο αποκλειστικά στον Σύνδεσμο των Αθηνών και τα μέλη τους εψήφισαν για την εκλογή των συμβούλων του Δ.Σ. των Αθηνών. Έτσι, τα ανεξάρτητα πλέον Τμήματα με εκλεγμένα Δ.Σ. αρχίζουν να δραστηριοποιούνται τόσο τοπικά όσο και συνολικά χωρίς, ωστόσο, να αποκοπεί ο ομφάλιος λώρος από τον μητρικό Σύνδεσμο.

Ειδικότερα, το τμήμα της Θεσσαλονίκης δλώνει αδιάκοπα την επιτυχή παρουσία του με πληθώρα μελών, εκδηλώσεων και προσφορών προς την Βούρμπιανη κάθε έτος. Ο Σύνδεσμος Θεσσαλονίκης λόγω και της εγγύτητος με την γενέτειρα αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, υποστηρίζει δραστηριότητες και εκδηλώσεις στην Βούρμπιανη όχι μόνο συμμετέχοντας μαζικά, αλλά και ενισχύοντας αυτές οικονομικά. Καθοδηγούμενος από ικανούς προέδρους όπως οι αειμνηστοί Χαράλαμπος Δημάρατος και Δημήτριος Νίτσας και οι Τράντας Αντώνιος, Βασίλειος και Κατερίνα Δημαράτου και άξια μέλη των Δ.Σ., και πάντα σε αगाστή συνεργασία με τους τοπικούς φορείς, έχει να επιδείξει αξιόλογο έργο. Έφερε εις πέρας, όχι μόνον έργα εξωραϊσμού του χωριού μας, όπως λόγου χάριν την πέτρινη βρύση στην Παναγία, πι-

νακίδες σημάνσεως και δαπάνη 300.000 δραχμών για την ανάπλαση της πλατείας, αλλά ανέδειξε και το ζήτημα της αξιοποίησής του Σχολείου που ακόμα εκκρεμεί, προκαλώντας κοινή σύσκεψη όλων των φορέων της Βούρμπιανης το 2000 στα Ιωάννινα. Επί πλέον, παρουσιάζει έντονη δραστηριότητα στον τομέα της διατήρησης και αναδείξεως της τοπικής παραδόσεως με την διοργάνωση τακτικών εκδηλώσεων, την έκδοση DVD με παραδοσιακούς χορούς των παιδιών μας, καταβάλλοντας ιδιαίτερη προσπάθεια να προσελκύσει την νεολαία μας, ώστε να παραδώσει την σκυτάλη στην επόμενη γενιά.

Άξιοι συμπατριώτες μας οι οποίοι υπηρέτησαν επιτυχώς την Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα και τον Σύνδεσμο Αθηνών από την θέση του Προέδρου στο διάστημα των 130 ετών μέχρι σήμερα είναι οι ακόλουθοι: Ζήσης Νούτσος, Δ. Χασιώτης, Χρ. Ψύλλας, Απόστολος Στράτος, Σ. Καραβασιλής, Α. Ζίνης, Ι. Κουτσαλέξης, Ν. Οικονόμου, Χρ. Τσίλας, Μάρκος Τζουμάρας, Αλέξης Τράντας, ο οποίος εδωρίσε στον Σύνδεσμο ποσόν με το οποίο θα αντιμετωπιζότο κάθε χρόνο η αγορά και διάθεση σιταριού στο χωριό, δημιουργώντας έτσι το Τράντειον Κεφάλαιο Χειμερινής Πρόνοιας, Ιωάννης Μάνος, Αναστάσιος Δούρβαρης, Βασίλειος Δημάρατος, Τιμοθέων Ευθυμίου, Μάρκος Τράντας, Μάρκος Θάνος με πρωτοβουλία του οποίου ιδρύθηκε η σημερινή Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος με πρώτο πρόεδρο τον ίδιο τον οραματιστή της συνενώσεως όλων των Ηπειρωτικών σωματείων σε μία μεγάλη οργάνωση, Μάρκο Θάνο, οι Ανδρέας Λύτης, Β. Βεϊζαδής, Σωκράτης Δημάρατος, Νικόλαος Τράντας, Ναπολέων Μπάρκας, ο οποίος υπηρετώντας πλέον των 30 ετών τον Σύνδεσμο και το Κληροδότημα και κατέχοντας υψηλή θέση επί κυβερνήσεως Καραμανλή έδωσε θέσεις εργασίας σε πολλούς συγχωριανούς μας

και προσέφερε την βοήθειά του σε κάθε είδους ανάγκη τους. Το έτος 1980 το τότε Δ.Σ. του Συνδέσμου τον ανεκήρυξε επίτιμο πρόεδρο και του απενεμήθη τιμητική πλακέτα.

Επίσης, οι Δημ. Πάνος, Νικόλαος Παπασωτηρίου, Αθανάσιος Κακαβάς, Σπυρίδων Μπάρκας, Αθανάσιος Ευθυμίου, Μαρίνα Φούντου, Ιωάννης Δημάρατος, Γεώργιος Γκιώκας ο οποίος συνέβαλε στο να επισκευαστεί και να ενοικιασθεί το ακίνητο της οδού Σοφοκλέους στον Δήμο Αθηναίων ως Κοινωνικό Παντοπωλείο, να συσκευαστεί το πολύτιμο Αρχείο του Συνδέσμου και εν συνεχεία να φυλαχθεί σε κατάσταση που έχει παραχωρήσει ο κ. Χαράλαμπος Τσούκας, όπου και βρίσκεται μέχρι σήμερα. Τέλος, οι Αποστόλης Δημάρατος, Ανδρέας Φούντος και Βασίλειος Τράντας. Όλοι οι παραπάνω πρόεδροι είχαν την αρωγή και υποστήριξη αξιόλογων συνεργατών των Διοικητικών Συμβουλίων στο δύσκολο έργο τους.

Η Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα κατά το έτος 1900 αγόρασε στο Λαύριο οικία σε οικοπέδο 207 τ.μ., απεφάσισε δε τα ενοίκια να κατατίθενται σε Τράπεζα για να αποτελέσουν κεφάλαιο που θα βοηθούσε τις ανάγκες της Αδελφότητας. Κατόπιν επανειλημμένων ενεργειών του κ. Αποστόλη Δημαράτου, προέδρου του Συνδέσμου κατά την τετραετία 2003-2007, τακτοποιήθηκε εκκρεμότητα που αφορούσε ανακρίβεια στο ευρετήριο του Υποθηκοφυλακείου του Λαυρίου εν σχέσει με τον ιδιοκτήτη του οικοπέδου, αναγράφοντας το όνομα του εκπροσώπου της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας ως ιδιοκτήτη, αντί την επωνυμία της ίδιας της Αδελφότητας. Για την προσφορά του αυτή, αλλά και για το εν συνόλω έργο του ο Σύνδεσμος Αθηνών ετίμησε τον κ. Αποστόλη Δημάρατο απονέμοντάς του τιμητική πλακέτα. Το 2005 βρέθηκε ενδιαφερόμενη κατασκευαστική εταιρεία να ανεγείρει πολυκατοικία δίδοντας

το 30% ως αντιπαροχή, αλλά η υπόθεση δεν τελεσφόρησε.

Μετά από συνεχείς επισκέψεις του Δ.Σ. καθώς και μελών του Συνδέσμου στο Λαύριο κρίθηκε επιβεβλημένη η κατεδάφιση του οικηματος, καθώς υπήρξε μεγάλος κίνδυνος προκλήσεως ατυχήματος, λόγω της παλαιότητας του ακινήτου. Τελικώς, το καλοκαίρι του 2011 ελήφθη απόφαση κατεδάφσεως της οικίας και περιφράξεως του οικοπέδου, δαπάνη την οποία κάλυψε εξ ολοκλήρου ο κ. Χαράλαμπος Τσούκας. Τοπικός εργολάβος του Λαυρίου πρότεινε ανταλλαγή του εν λόγω οικοπέδου με διαμέρισμα στο Λαύριο. Η προσφορά του εργολάβου, όμως, δεν κρίθηκε συμφέρουσα για τον Σύνδεσμο. Ως εκ τούτου, το θέμα βρίσκεται σε εκκρεμότητα και πάντως, καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την αξιοποίηση του οικοπέδου εν ευθέτω χρόνω.

Αγαπητοί συμπατριώτες και φίλοι,

Θα μπορούσαμε να μιλήσουμε για την δράση του Συνδέσμου της Βούρμπιανης κατά την διάρκεια των 130 αυτών ετών με περισσότερες λεπτομέρειες. Το γεγονός όμως ότι η έκταση αυτής της ομιλίας έπρεπε να έχει συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο δεν μας το επέτρεψε. Τυχόν παραλείψεις προσώπων ή δραστηριοτήτων δεν έγιναν σκοπίμως και σε κάθε περίπτωση ζητούμε την κατανόηση αυτών που ενδεχομένως θεωρήσουν ότι αδικήθηκαν.

Κλείνοντας, θα πρέπει να τονίσουμε ότι η επί 130 συναπτά έτη ύπαρξη του Συνδέσμου θα πρέπει να μας διδάξει ότι εκδηλώνοντας την αμέριστη αγάπη και το ενδιαφέρον μας για το χωριό μας και τον Σύνδεσμο μπορούμε, ενωμένοι και μέσα από την συλλογική προσπάθεια, να βοηθήσουμε την γενέτειρά μας με όποιον τρόπο δύναται ο καθένας εξ ημών.

Βεβαίως και υπήρξαν και υπάρχουν προβλήματα, βεβαίως και υπάρχουν διαφωνίες και

συγκρούσεις απόψεων, βεβαίως και αντιμετωπίζουμε οικονομικές δυσκολίες. Ας μην ξεχνάμε, όμως, το παράδειγμα των τόσων ευεργετών και δωρητών του χωριού μας, αλλά και των υπολοίπων συμπατριωτών μας οι οποίοι ακόμη και σήμερα συνεχίζουν την παράδοση των προγόνων μας και προσφέρουν ανιδιοτελώς στην αγαπημένη τους Βούρμπιανη.

Ιδιαίτερως η νέα γενιά οφείλει να αποτελέσει τον συνεχιστή του έργου του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ μας, του οποίου, όπως δηλώνει και ο τίτλος, σκοπός είναι να ΣΥΝΔΕΕΙ μέσα από τις δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις του, τους Βουρμπιανίτες, αλλά και τους φίλους της Βούρμπιανης με την παράδοση και τα έθιμα αυτού του τόπου.

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

Εκ μέρους του Δ.Σ. του Συνδέσμου Βούρμπιανης Αθηνών

Η πρόεδρος
ΛΗΔΑ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

α) Για την σύνταξη του παρόντος κειμένου χρησιμοποιήθηκαν οι κάτωθι πηγές:

1. Μιχαήλ Ανδ. Γιόσης, *Το ιστορικό της λειτουργίας και δράσεως του Συνδέσμου της Κοινότητας Βούρμπιανης από το 1883 έως το 1983*, Αθήναι 1983.

2. Κακαμπούρα Ρέα, *Ανάμεσα στο αστικό κέντρο και τις τοπικές κοινωνίες*, Αθήνα 1998.

3. Πρακτικά συνεδριάσεων του Δ.Σ. και των Γενικών Συνελεύσεων του Συνδέσμου Βούρμπιανης Αθηνών.

β) Οι φωτογραφίες τις οποίες είχατε την ευκαιρία να δείτε καθ' όλη την διάρκεια της ομιλίας προέρχονται από τα οικογενειακά φωτογραφικά αρχεία του Χάρη Σωτηρίου, της Λήδας Σωτηρίου, καθώς και από το αρχείο φωτογραφιών του Συνδέσμου Θεσσαλονίκης και της κ. Κατερίνας Δημαράτου.

ΕΔΩ Η ΤΡΑΝΗ Η ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

Θεέ μου τι Πανόραμα!... Καινούργιος Κόσμος δώ
Τρανό Σχολειό· τρανή Κλησιά· τρανό δώ Χοροστάσι
Πανώρια δώ μια απλοχωριά· αλλοιώτικη μια Πλάση.
Εδώ η Τρανή η Βούρμπιανη. Θεός να μην τη χάση!

Με μαχαλάδες εξ'εδώ ιστορικούς και κρεμαστούς κι άλλους γυρτούς· κι ο γύφτικος - εφτά.
Με τη δική του ο καθένας εκκλησιά, με τη δική του βρύση.
Με τα εξωκκλήσια τα παλιά, το Παληομοναστήρι· τη Κεντρική τρανή τη Παναγιά - πελεκητά.
Από παληούς πρωτομαστόρους πώχουνε όλο το Κόσμο χτίσει.
Με σκαλιστό Σαραϊ θολωτό· Γραμματικού Υπουργού τ' Αλή του φιλικού, πριν το εικοσιένα.
Το δόξασε· το κάψανε· τον σφάξαν· έσωσε χωριά μας σκλαβωμένα.
Με σπίτια στην Αθήνα δύο για τα παιδιά, από τον Ευεργέτη, Χαρίλαο το Ζήκο, χαρισμένα.
Νάναι - και με Τουρκιά, Αρβανητιά, Βλαχιά - γραμματισμένα.
Με οικοτροφείο Ευρωπαϊκό, παιδιά τρακοσιάρια απ' όλα τα χωριά, με ρούχα μπλέ χαρά
μεγάλη παρέλαση, Σούρλας με παλμό η Βούρμπιανη να πάλη.
Με την Πανάρχαια Τελετή: Παπάς, νύφες, κοπέλες λειτουργούνται μόνες στο Παληομοναστήρι
Κι ανθοστόλιστες τραγουδο-γυρνούν, σαν κλασσική πομπή μεγάλη.
Με δυο Ζυγίες βιολιά· τρίδυλος χορός τ' Αηλιά. Αη Αποστόλων όλο το χωριό στο Πανηγύρι
«Κάτω στην Παναγιά» χαβάς του ραψωδού Μιχαλή χορός - σαϊρι.
Με φαντερές γυναίκες, με σπαλέτα, καπέλα-παρδαλά, συρτή φωνή Λαύριο κι Αθήνα και
Κρυόβρυσες, Αηθανάση, Μπαλαστάνα, Κυρ. τα Σιάδια όλα μπαϊρι.
Με πολυβόλη Αγορά, σ' όμορφο Πλατάνι μ' αγωγιάτες, παραθεριστάς - Καρβάνι κι όλο παρέα.
Έξι μύλοι δώ νεροκρατούν και ζουν 1.200. Μα βιάζομαι να δώ.
Του Πλάτανου τη Γερουσία - τους Σοφούς· τους έξι τρανούς δασκάλους της και τους εννιά,
δώδεκα παληούς γέροντες - παπάδες της, πώχουν εδώ διαβάσει
Τους ευκλείς, τους ευγενείς, του ντελικάτους κι άψογους χίλιο-λογιών γραμματικούς
τους ξακουστούς κι αρχοντικούς, πώχουν στην ξενιτιά γεράσει.
Κι έκαμαν στην Αθήνα Σύλλογο τρανό, κι όλο προσπαθούν, η Βούρμπιανη να μην αδειάση.
Κι όλοι, ολοζωής προσεύχονται στα ξένα: Θεός να μη τη χάση!
Πανώμορφο και ξακουστό. Χωριό μ' όλους τους Κόσμους δώ.
Σχολειό, Παλάτι Κοιμητήρι, Εκκλησιά, Γύφτικα, Χοροστάσι.
Όλα ... Κι ολάκερη δώ Βυζαντινή και Κλασσική μια Πλάση.
Εδώ η Παλιά η Βούρμπιανη. Η Βούρμπιανη να μη χαλάση.
Θεέ μου τι Πανόραμα! ... Καινούργιος Κόσμος δώ.
Τρανό Σχολειό τρανή κλησιά τρανό δώ Χοροστάσι.
Ζερβά - ένα νεκροχώραφο· δεξιά - ένα γυφτοστάσι.
Εδώ η Τρανή η Βούρμπιανη.. Θεός να μην τη χάση!

ΒΑΣ. ΧΡΗΣΤΟΥ Ιατρός Ακτινολόγος

Περιήγηση σε Αλλότρια

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΑΡ. ΠΥΡΡΟΣ

Ο άνθρωπος θέλει να μαθαίνει και να δείχνει τις γνώσεις του. Το τι μαθαίνει, πόσο σωστά το μαθαίνει και σε τι του χρησιμεύει η σώρευση γνώσεων είναι ένα περίπλοκο και άξιο προσοχής θέμα που οδηγεί σε διάφορα συμπεράσματα. Πέρα από τις βασικές γνώσεις που λίγο ή πολύ αποκτάμε από τη συνήθη εκπαίδευση καθένας επιθυμεί και επιδιώκει με τον τρόπο του, να πληροφορηθεί ότι του προξενεί ενδιαφέρον και περιέργεια. Χρησιμοποιεί τις αισθήσεις του, την προηγούμενη εμπειρία του, παρατηρεί, διαβάσει, παρακολουθεί τις διάφορες τέχνες (καλές ή κακές), ταξιδεύει, συναναστρέφεται και γενικά διευρύνει με τους κλασσικούς πια τρόπους το γνωστικό του πεδίο.

Εκτός απ' αυτά όμως, υπάρχουν επιπλέον γνώσεις ή πληροφορίες καλύτερα, που αναδεικνύονται κατά καιρούς σαν «απαραίτητο εφόδιο» για την τρέχουσα κοινωνική αποδοχή. Αυτές ανέλαβε να μας τις προσφέρει, στον καιρό μας, χωρίς φειδώ αλλά και χωρίς αιδώ, το πανίσχυρο σύστημα πληροφόρησης. Δυστυχώς αυτή η δήθεν ενημέρωση είναι τόσο στρεβλή και τόσο ακλόνητα ενσωματωμένη, σαν μανία θα έλεγε κανείς, στην αποκλειστική σκοπιμότητα της υλικής κερδοφορίας, η οποία έχει κατακλύσει την κυρίαρχη ιδεολογία που επικρατεί, ώστε πλέον και οι βασικότε-

ρες των εννοιών να μη σημαίνουν εκείνο που ξέραμε, που είχαμε μάθει.

Η ταχύτητα κυκλοφορίας και δημιουργίας όρων και οι δοκησιοσοφίες που αφθονούν δημιουργούν μία τραγική δίνη μέσα στην οποία ταλανίζεται η κοινή, καθαρή και ευθεία σκέψη.

Έτσι προέκυψε το περίφημο στοίχημα του επαναπροσδιορισμού και της επιβεβαίωσης του αυτονόητου.

Πολλά και έντονα είναι τα καθημερινά παραδείγματα παραίτησής μας από την κριτική τρεχόντων θεμάτων μας και προτάσεων αντιμετώπισής τους, που έχουμε εκχωρήσει στους πονηρούς και μεθοδικούς προκατασκευαστές αναγκών μας.

Εμείς επιλαμβανόμαστε αναρμόδια και προχειρολογώντας συνήθως, με τα πιο περίπλοκα και εξειδικευμένα ζητήματα παρακολουθώντας και τις βαθυστόχαστες αναλύσεις των αυτόκλητων ειδημόνων.

Έτσι εμφανίζεται συχνότατα πια το φαινόμενο ακρισίας με το οποίο συρόμαστε σε επιδίωξη σειράς από επιθυμίες που δήθεν έχουμε ή, κατά τους διαμορφωτές των αξιών μας, πρέπει να έχουμε.

Μέσα από αυτές τις διαδικασίες προέκυψαν και οι «περιπεπλεγμένες περιπλοκές», που σήμερα, υπέρμετρα πάλι θα έλεγα, συνθλίβουν και καταθλίβουν

την καθημερινότητά μας, χωρίς απόφαση φοβούμαι αναθεώρησης και βελτίωσης των στόχων και επιθυμιών.

Το σίγουρο είναι ότι με πολυπραγμοσύνη παλεύουμε να κερδίσουμε, συνήθως ανταγωνιστικά απέναντι στους συνανθρώπους μας, πράγματα που δεν μας προσφέρουν τελικά, για πολλούς λόγους, το προσδοκώμενο και επιθυμητό αποτέλεσμα.

Με πολύ απλούστερες και ευκολότερες προσπάθειες πολλές φορές πετυχαίνουμε πολύ πιο ευχάριστα πράγματα.

Έχει γίνει κοινός τόπος και επαναλαμβάνεται συχνά, χωρίς όμως και να φρονηματίζει ανάλογα, το παράδειγμα της ασύγκριτης ικανοποίησης, κάτω από ορισμένες συνθήκες, που σου προσφέρει μία καλή παρέα με ένα τσιπουράκι και ανάλογο ψωμοτύρι και ελιές, έναντι μίας άχαρης δεξίωσης με σολωμούς, πλουσιοπάροχα εδέσματα και σαμπάνιες γαλλικές. Σ' αφήνουν όμως «ν'αγιάσεις» και αν τυχόν το προσπαθείς, οι διάφοροι ισχυροί δήθεν φίλοι και σύμμαχοι που σε σπρώχνουν και τελικά εκ των υστέρων σε επιτιμούν άγρια γιατί δεν πρόσεξες και έπεςες. Ας πρόσεχες!

Ας προσέξουμε έστω και τώρα.

Ποιος τελικά είναι ο σκοπός όλων αυτών των επιδιώξεων και των αναλόγων φθορών και θυσιών που πολλές φορές δεν είναι μόνο σωματικές αλλά (και αυτό είναι το τρομερό) ψυχικές και ηθικές;

Όποιοι τις καθιέρωσαν έχουν τον

ανομολόγητο σκοπό τους.

Εμείς τι πράττουμε;

Όσα είπαμε, που τα πλείστα αποτελούν κοινοτοπίες (νομίζω όμως ότι δεν βλάπτει να επαναλαμβάνονται), αποπροσανατολίζουν και κουράζουν τη ζωή μας, κι όμως αποτελούν διαρκείς εμμονές μας.

Αφετηρία και έναυσμα στις σκέψεις αυτές ήταν μία χαρακτηριστική συγκυρία ανάγνωσης ενός κειμένου του μεγάλου Φ.Ντοστογιέφσκι που έπεσε στα χέρια μου και που περιέγραφε καταστάσεις αντίστοιχες με αυτές που ζούσα σε ένα πρόσφατο ταξίδι αναψυχής.

Για πολλοστή φορά προβληματίστηκα για το νόημα των τουριστικών επισκέψεων σε πολλούς προορισμούς με ταχύτητα και προχειρότητα, στα όρια της ασέβειας, έναντι των ιστορικής κυρίως αξίας μνημείων αλλά και γενικά των φημισμένων χώρων επίσκεψης. Άνθρωποι που μέχρι την προηγούμενη του ταξιδιού μέρα αγνοούν απόλυτα την ύπαρξη τόπων και γεγονότων, καλούνται να ακούσουν λεπτομέρειες και δυσκολοπρόφερτες ονομασίες που ο κάθε εύστοχος ή μη ξεναγός θεωρεί απαραίτητο να αραδιάσει στους αιφνίδια μεταμορφωμένους σε φιλομαθείς ακροατές τουρίστες. Ομάδες κουρασμένων ταξιδευτών στους διαδρόμους του Λούβρου, παραδείγματος χάριν, σπεύδουν ασθμαίνοντας να φτάσουν στον αντικειμενικό τους σκοπό μέσα στη δίωρη προθεσμία. Αντιπαρέχονται αριστουργήματα μεγαλόπνοων καλλιτεχνών για να αντικρίσουν το περίφημο χαμόγελο

της Τζιοκόντα.

Σε πολλούς κάτι θυμίζει, άλλοι πιο ενήμεροι έχουν και τη γεύση από τα σχετικά σοκολατάκια. Μετά από μερικές, ελάχιστες στην ουσία, μέρες αποκτούν το δικαίωμα να δηλώνουν «λάτρες του Παρισιού», αφού έκαναν και τις σχετικές επισκέψεις στα καταστήματα.

Βασικά και αδιαμφισβήτητα για τους πολλούς σημεία αναφοράς, τα μέρη με τις χαρακτηριστικές κάθε φορά γαστριμαργικές εμπειρίες. Εκείνο το «rose beef» (αν το γράφω και σωστά), αλησμόνητο!

Ελάχιστοι ατυχείς, μη προνοητικοί βέβαια και πιθανώς, αμετανόητοι, σύρονται προσπαθώντας να πεισθούν για την νομοτέλεια της ανθρώπινης ανάγκης για την περιήγηση και μάλιστα με τον τρόπο αυτό, που μεγιστοποιεί τα κέρδη των διοργανωτών σε βάρος της ποιότητας.

Και πάνω στην ώρα, για καλή ή κακή τύχη, εντοπίζουν, τι περίεργο, γραπτές σκέψεις αξιολογών ανθρώπων που αναφέρονται σε ταυτόσημες και ανάλογες καταστάσεις.

Λέει λοιπόν ο «απύθμενος», ας μου επιτρέψει η άγια μνήμη του το χαρακτηρισμό, πολύς Φιόντορ Ντοστογιέφσκι για τους ταξιδιώτες της εποχής του: «Πίστευα λοιπόν ότι πραγματικά αισθάνονταν καλά εκεί. Είδα όμως στα πρόσωπα

τους μία θλίψη... Οι καπνένοι! Και για ποιο λόγο έχουν αυτή τη μελαγχολική ανησυχία, την οδυνηρή νευρική κινητικότητα; Κυκλοφορούν όλοι με έναν τουριστικό οδηγό στο χέρι και τρέχουν λαχταρισμένοι από πόλη σε πόλη για να δουν τα αξιοθέατα! Σα να νιώθουν υποχρεωμένοι να το κάνουν, θεωρώντας ότι με αυτόν τον τρόπο προσφέρουν υπηρεσίες στην πατρίδα. Δεν παραλείπουν και το πιο ασήμαντο παλάτι, αρκεί να υπάρχει στον οδηγό... η δική μας περιέργεια είναι κάπως νευρική, διψασμένη, αν και σχεδόν εκ των προτέρων βέβαιη ότι τίποτε δεν πρόκειται να συμβεί(Φ.Ντοστογιέφσκι Χειμερινές σημειώσεις πάνω σε καλοκαιρινές εντυπώσεις, Ελάσσονα ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ, Εκδόσεις Καστανιώτη, σελ.59 επ.).

Στους αλλόκοτους καιρούς που περνάμε καλούμαστε είτε το θέλουμε είτε όχι να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε κάπως πιο ουσιαστικά, με το δικό μας μυαλό αλλά και με τη συλλογική λογική που διαφαίνεται ότι δε γίνεται να μην προκύψει, νωρίτερα ή πιο αργά.

Για την ώρα ας διατηρήσουμε όση γίνεται ψυχραιμία και επί τέλους ας δείξουμε υπεύθυνη σοβαρότητα. Ας ξεχάσουμε όσα λαθεμένα ξέραμε και να μην επιθυμήσουμε ποτέ επιστροφή σ' αυτά.

Ο δρόμος του Μέτρου

Γράφει ο Στάθης Παρασκευόπουλος

Οι αρχαίοι μας πρόγονοι αποφαινονταν: «Παν μέτρον άριστον» και «Μηδέν άγαν». Η οδός του μέτρου, ο δρόμος δίχως υπερβολές οδηγεί, κατά κανόνα, σε σωστό αποτέλεσμα.

Πρέπει όμως να θυμηθούμε πως όταν μας έλειψε το μέτρο και η παθιασμένη φύση μας ξέφυγε απ' το μέσον και μας οδήγησε στην υπερβολή τη μια φορά αγγίξαμε τον κολοφώνα των επιτυχιών αλλά την άλλη φτάσαμε ο ένας να σκοτώνουμε τον άλλο, στη δεύτερη περίπτωση ήταν τότε που η αμετροέπειά μας συμπορευόταν με την αχαλίνωτη δημαγωγία των ηγητόρων και με την ανομία των πολιτών.

Εποχές δημαγωγίας και λαϊκισμού βιώνουμε τις τελευταίες δεκαετίες στην πατρίδα μας. Έτσι, λόγου χάρη, χρόνια τώρα ακούμε πως στο τέλος του χρόνου -της κάθε χρονιάς- θα δούμε «φως στο τούνελ» (φράση των δημαγωγών και αυτή) αλλά όχι φως δε βλέπουμε, αλλά, αντίθετα, όλο και βυθιζόμαστε στο σκοτάδι. Ένας ακατάσχετος δανεισμός για εικονική καλοπέραση και υποθηκευμένο ευδαιμονισμό ήταν ενέργεια πέρα απ' το μέτρο που ξεπέρασε κατά πολύ τα όρια της υπερβολής.

Άλλο παράδειγμα, που ξέφυγε από κάθε μέτρο, ήταν η χωρίς καμιά λογική λαθρομεταναστευτική εισβολή από βορρά και ανατολή, λόγω της χαλάρωσης των μέτρων που θάπρεπε να ληφθούν με όλα τα επακόλουθα: ληστείες, κλοπές, δολοφονίες κ.ά. που οδήγησαν κάποιους να πάρουν το νόμο στα χέρια τους υποκαθιστώντας το ρόλο της Αστυνομίας που είναι διατεταγμένη για τη διαφύλαξη της τάξης και την εφαρμογή της ευνομίας.

Ακραία περίπτωση μη εφαρμογής των νόμων είναι και αυτό της μεγάλης σ' έκταση φοροδιαφυγής των «εχόντων και κρατούντων» αυτών που απαρτίζουν την περίφημη «λίστα», αβελτηρία της Πολιτείας που οδήγησε στη λήψη μέτρων (κούρεμα μισθών και συντάξεων) σ' αυτούς που μια ζωή δούλεψαν, ήσαν νόμιμοι, πλήρωναν τους φόρους τους και τώρα ζουν στα όρια της φτώχειας ή και κάτω απ' αυτά και πληρώνουν «ενοίκιο» στα σπίτια τους με τα «χαράτσια», σπίτια που έφτιαξαν κάνοντας αιματηρές οικονομίες και τρώγοντας «ψωμί κρεμμύδι». Και οι μεν της Κυβέρνησης μιλούν ότι φορολογούμαστε λιγότερο απ' τους Ευρωπαίους (!), ενώ οι της άλλης όχθης μιλούν και ισχυρίζονται ότι χρήματα υπάρχουν για να ξαναγορίσουν οι απολυμένοι και να πάνε πάλι οι μισθοί και οι συντάξεις να ξανανεβούν εκεί που ήσαν πριν απ' το «ψαλίδισμά» τους.

Η μέση οδός δεν υπάρχει. Το μέτρο λείπει απ' την πολιτική ζωή. Η αλήθεια δεν υπάρχει στο στόμα των πολιτικών. Υποσχέσεις με φθηνά «θα» που ποτέ δεν εξοφλούνται στην Τράπεζα της καθημερινότητας. Βέβαια, η αλήθεια δεν αρέσει. Ωστόσο, όμως πρέπει να λέγεται. Η αλήθεια στο τέλος επικρατεί, γιατί ο ελέφαντας δεν κρύβεται.

Και μια στους πολιτικούς ο δρόμος του μέτρου είναι άγνωστος, ας τον ακολουθήσουμε εμείς οι πολίτες αποφεύγοντας τις υπερβολές και τους διχασμούς. Ας είμαστε σοβαροί, ψυχραιμοί και νηφάλιοι στις αποφάσεις μας. Να μην κάνει ο καθένας του κεφαλιού του και να κοιτάζει μόνον το συμφέρον, γιατί, το μάρμαρο, το πληρώνει η πατρίδα.

Τα θέλω και τα παθαίνω

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΜΠΟΥΝΑ

Το συνηθίζω τελευταία να πηγαίνω καθημερινά για καφέ τις πρωινές ώρες στο «ΟΛΥΜΠΙΚ». Μαζευόμαστε αρκετοί, όλοι κάποιας ηλικίας και συνταξιούχοι. Τις Κυριακές υπερέχει σε αριθμό το ασθενές (που δεν είναι καθόλου ασθενές) φύλο, κι αυτές στα ίδια σχεδόν χρόνια με τους άντρες. Βάζω το σχεδόν, γιατί με την φροντίδα και την περιποίηση δείχνουν αρκετά νεότερες. Αφού μια άλλη Κυριακή «την πάτησα», γιατί μου άνοιξαν το κεφάλι με την πολυλογία τους, δεν έβαλα μυαλό και ξαναπήγα. Πήγα λίγον καθυστερημένα και η καφετέρια «τίνκα». Ένα τραπέζι κενό, κι αυτό κοντά σε μία κολώνα δίπλα από ένα «τσούρμο» γυναικών, που ξεπερνούσαν τις δέκα και στο πλάι η συνηθισμένη παρέα, πέντε τον αριθμό, από άνδρες. Κάθισα μεταξύ των δύο πυρών. Η φασαρία στο έπακρον. Το λόγο για τις φωνές τον κατάλαβα, αφού οι περισσότεροι και οι περισσότερες, είναι «περήφανοι» στην ακοή. Είμαι πολλάκις παθών από έναν φίλο μου, που παρόλο που είναι κι έναν χρόνο μικρότερός μου, όταν κάνουμε παρέα, την κάθε ομιλία μου, πρέπει να την επαναλάβω δύο και τρεις φορές, για ν' ακούσει τι του λέω. Ειδικά όταν τον έχω στο αυτοκίνητό μου τα α, α πηγαίνουν βρόντο.

Η παρέα λοιπόν των ανδρών δεν μ' ενδιέφερε, γιατί εκεί ακούω καθημερινά κριτική για την πολιτική επικαιρότητα και για τα ίδια πρόσωπα: Σαμαράς, Βενιζέ-

λος, Τσίπρας άντε και Κακριμάνης. Έστρεψα λοιπόν την προσοχή μου στις γυναίκες. Δεν φτάνουν αυτές που είχαν καταλάβει όλο το χώρο, κατέφθαναν και άλλες, με συνέπεια, εγώ να στριμωχτώ στην κολώνα.

Ήθελα, δεν ήθελα άκουγα ό,τι λεγόταν. Κι ενώ χαλούσαν τον κόσμο από τις φωνές και τις διάφορες, ανά δυο τρεις συζητήσεις, άλλες πώς κάπκε το φαγητό, άλλες πώς έκαναν ψώνια από το τάδε κατάστημα και άλλα διάφορα να μην τα αραδιάσω. Όταν έλαβε το λόγο μία και είπε πως μία γνωστή της έστειλε από τη Γαλλία κάποια κρέμα προσώπου, όλες σταμάτησαν, να την ακούσαν. Μάλιστα κανά δύο την παρακάλεσαν να τις προμηθεύσει κι αυτές. Και τότε σκέφτηκα πως η κοκεταρία στις γυναίκες είναι το πρώτιστον. Χήρες, ξεχήρες, όλες κυκλοφορούν άφρογα ντυμένες. Το λέω αυτό, γιατί βλέπω στο δρόμο κανά δυο γνωστούς μου, που έχασαν τις γυναίκες τους να είναι ατημέλητοι. Πότε με κουμπωμένα στραβά τα κουμπιά του παντελονιού τους, πότε μισοξυρισμένοι, ιδίως στο λαιμό, πότε ... να μην προχωρήσω.

Μισή ώρα, την κάθισα. Δεν άντεξα άλλο, όχι για τα λεγόμενά τους, ίσια-ίσια, αλλά τη φασαρία και τις φωνές. Τράβηξα για το πλακόστρωτο της πλατείας μπροστά από την Περιφέρεια, άλλοτε Νομαρχία. Από πάνω ερχόταν μια πολύ φίλη της συζύγου μου με το μπαστούνάκι της. Με

γνώρισε από μακριά και ζυγώνοντας γε-
λούσε. Πάντα γελαστή ήταν. «Πέτρο», μου
λέει, «ξεφάντωσαν οι μπάμπες. Το τι
άκουγα στην τηλεόραση, μην τα ρωτάς».
Μου τα είπε, αλλά δεν γράφονται. Έχει
κανά δύο χρόνια που έχασε κι αυτή τον
άντρα της και απορούσα με το κέφι της,
γιατί, όταν ήταν νεότερη, σε κάποιο γιορ-
τάσι, που συνηθίζονταν τότε οι επισκέψεις,
έλεγε: «Απορώ πως σας αγαπάνε οι γυ-
ναίκες σας, αφού άντρας τους δεν είναι ο
δικός μου σύζυγος» (εγώ βάζω το σύζυ-
γος, ενώ εκείνη έλεγε τ' όνομά του). Νό-
μιζα ότι με το χαμό του συζύγου της αυτή
θα είχε καταρρεύσει. Και όμως. Διατηρεί

το χιούμορ της αμείωτο. Σκληρά καρύδια
οι γυναίκες κι ας είναι φτιαγμένες από
δυο τρία παιδάκια του άντρα. Ευτυχώς
που ξαναφύτρωσαν και δεν είμαστε σή-
μερα όλοι σακάτηδες!!!

Πιστεύω, αναγνώστη, να σου προξέ-
νησα λίγο γέλιο. Το 'χουμε όλοι μας ανάγ-
κη. Αυτό προσπαθώ πάντα να σας μετα-
δώσω. Καλή αντάμωση στο επόμενο.

Υ.Γ. Στην περιήγηση της αγοράς σε προ-
ηγούμενα τεύχη, σε πολλά που μου διέφυγαν,
ήταν και τα δύο εξαιρετικά υποδηματοποιεία,
του Ευαγγέλου και Σκούφια. Ου γάρ...

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ
Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Ιστορικών Συγγραφέων
απονέμει τιμητικά

Ε Π Α Ι Ν Ο

Στον **ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ**
Γιατί ως υπεύθυνος Σύνταξης εκδίδει
το περιοδικό «**ΔΕΣΜΟΣ**»
και για τα μέχρι τώρα εκδοθέντα βιβλία του

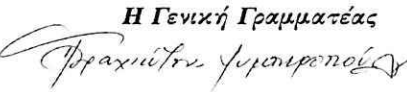
Αθήνα 12 Ιανουαρίου 2014

Ο Πρόεδρος

ΣΤΑΘΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γενική Γραμματέας

ΠΟΠΗ ΒΡΑΧΙΩΤΟΥ - ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Σύνδεσμος Ιστορικών Συγγραφέων απένειμε στον συμπατριώτη και συνερ-
γάτη μας κ. Γιάννη Παπαϊωάννου τον πιο έπαινο.

Παρόμοιος έπαινος απονεμήθηκε και στον υπεύθυνο του περιοδικού μας

ΜΟΛΙΣΤΑ - ΚΑΦΕΝΕΙΟ - ΜΑΣΑΣ

Μέρος 1ο

Ώρες - ώρες, εκεί που κάθομαι χωρίς
να το θέλω, το μυαλό μου ξανοίγεται και πά-
ει στα παλιά, τα περασμένα, πάει στο μικρό
χωριό μου, την προσφιλή μου Μόλιστα.

Εκεί, πλανιέται στους λόγγους, τα λακ-
κώματα, τα ξωκλήσια, τους κήπους και τα
χωράφια, τις βρύσες και τα σοκάκια και κά-
νει ατελείωτους κύκλους γύρω από το Με-
σοχώρι, το μοναδικό Καφενείο της Πλατεί-
ας και τον καφετζή του, τον πασίγνωστο
«Μάσα» στη δεκαετία του 1950.

Το πραγματικό του όνομα Γεώργιος Λέ-
τσιος του Νικολάου, απαντάτο μόνο στο Λη-
ξιαρχείο της Κοινότητας, την αστυνομική του
ταυτότητα και το πάρε-δώσε που είχε, όποτε
είχε, με τις διάφορες Δημόσιες Αρχές και
Υπηρεσίες.

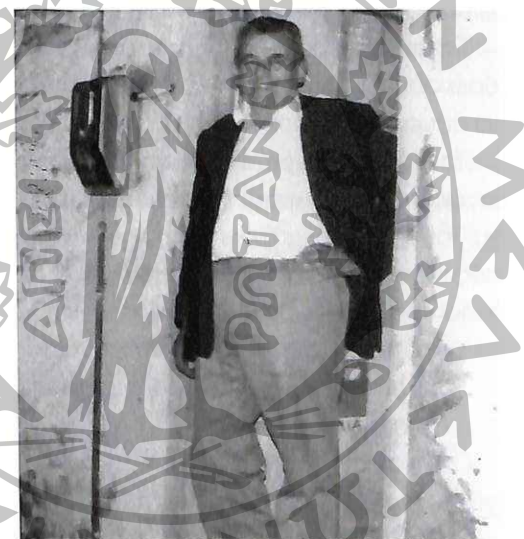
Όλοι οι γύρω κάτοικοι και των τριών
χωριών της Μόλιστας, οι άνθρωποι του Κα-
φενείου, οι λιγοστοί υπάλληλοι του χωριού,
μαζί με τους χωροφύλακες, οι διερχόμενοι
μικρέμποροι και επαγγελματίες, καθώς και
οι κάθε είδους έμποροι της Κόνιτσας, με
τους οποίους είχε συχνά, εμπορικά νταρα-
βέρια, τον ήξεραν και τον αποκαλούσαν
Μάσα ή κύριε Μάσα, ανάλογα με το θάρ-

ρος και την οικειότητα, που ο καθένας είχε
αναπτύξει μαζί του.

Ακόμα και οι πέτρες -που λέει ο λόγος-
στο χωριό, αν είχαν νου, στόμα και μιλή κι
αυτές Μάσα θα τον ήξεραν και θα τον φώ-
ναζαν.

Η μικρή, φιλοσκόμματη κοινωνία της
Μόλιστας είχε φροντίσει, κάθε αρσενικός,
εκτός του οικογενειακού του ονόματος, να
προικισθεί με ένα ή δύο τουλάχιστον ακόμα
προσωνύμια.

Νουνόι και ανάδοχοι γιαυτά τα περιπαι-
χτικά παρανόμια ή παρατσούκλια, ποιοι άλ-
λοι; Ο Μολιστινός γιατρός Βασίλειος Στεφα-
νίδης ή Βασιλάκης, καϊδευτικά αποκαλούμε-
νος στο χωριό κι ο θυμόσοφος Κων/νος Πα-
παδημούλης ή Λότας οι οποίοι δεν είχαν
αφήσει άνθρωπο για άνθρωπο, χωριανό,
που να μην του έχουν κολλήσει κι ένα πα-
ρανόμιο, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά, τις
ιδιαιτερότητες και τα χούγια του «ξαναβαφτι-
ζόμενου».

Έτσι για την ιστορία αναφέρω ότι τον Χρήστο Σερίφη τον βάφτισαν «Σαλή» τον Θωμά το Νάνο «Μέτο», το Βασίλειο Τόσκα «χαρισάμενο», τον Βασίλειο Λέτσιο «Κατσιάρα», τον Χαράλαμπο Παπαδημούλη «Χάβρα», τον Βασίλειο Πανταζή «Γούμενο», τον Χρήστο Παπαλάμπρο «Ντάλα», τον Μιλτιάδη Λέτσιο «Ντουντούμη», τον Χριστόδουλο Λέτσιο «Κόκκαλο», τον Αλέξανδρο Στεφανίδη «Χλιάρα», τον Χρήστο Λέτσιο «Μπουλούλη», τον Χρήστο Αργιάννη «Λαζόπουλο», τον Νικόλαο Δόβα «Μαρίνη» τον Χρήστο Έξαρχο «Κατσιώτα» τον Ιωάννη Παπαδημούλη «Ζαχέα», τον Απόστολο Λέτσιο «Ρόβα», τον Νικόλα Παπαδημούλη «Μπούρα», τον Αντρέα Λέτσιο «Σιαμπάνη». Τον Αλέξανδρο Γέγιο «Μούτο» κλπ. Το παρτσούκλι Μάσας, ομολογουμένως ταίριαζε γάντι στον Γεώργιο Λέτσιο του Νικολάου.

Ο ίδιος φρόντιζε να το συντηρεί και να το τιμάει καθημερινά με τα χωρατά του και τα καλαμπούρια του, που αρχή και τέλος, πάντοτε είχαν, τι άλλο, τη μάσα και το φαί.

Ο Μάσας ήταν καλосυνάτος άνθρωπος, γλεντζές και καλοφαγάς.

Τα καμώματά του και οι αστειόμοι του γύρω από τη βουλιμία και την καλοφαγία του άσωτα.

Έτσι λόγου χάρη στα κοινά, υπαίθρια φαγοπότια και ζιαφέτια που συνηθίζονταν τότε ιδίως απ' τους ξενιτεμένους Μολιστινούς και συνοδεύονταν απ' τα κλαρίνα, ο Μάσας, περιπαικτικός τύπος όπως ήταν πήγαινε κι έπιανε θέση, επίτηδες απέναντι απ' τον Μιχάλη Παπαντώνη τύπο ευερέθιστο και ευέξαπτο.

Όταν άρχιζε το φαγητό, ο Μάσας, δεν έτρωγε μόνο από το μέρος που ήταν μπρο-

στά του, αλλά τσιμπούσε, επιλεκτικά και γρήγορα όλα τα καλά κομμάτια, από απέναντι απ' την πλευρά του Παπαντώνη. Μια-δυο-τρεις φορές το ίδιο, ο τελευταίος άναβε, νευρίαζε, έσκαζε κι άρχιζε τον εξάψαλμο, προς τέρψη όλων των παρευρισκόμενων, οι οποίοι, εδώ που τα λέμε, σιγοντάρizαν την όλη κατάσταση.

Άλλοτε, πάλι στα πανηγύρια, τις ονομασίες και τις γιορτοχαρές, ο Μάσας μετά το φαγοπότι και την οينوποσία, καθότι χορευταράς και μερακλής ερχόταν στο κέφι έμπαινε μπροστά και χόρευε και πάνω στην έξαψή του, χωρίς να το καταλαβαίνει τούφευγαν, όλα τα λεφτά στα όργανα, στα κεράσματα και ξεπαραδιαζόταν. «Οι πλούσιοι έχουν τα λεφτά και οι φτωχοί τα γλέντια» λέει ο λαός.

Την άλλη μέρα όμως όταν συνερχόταν και διαπίστωνε ότι δεν είχε δραχμούλα στην τσέπη του τάβαζε με τον εαυτό του και το χαρακτήρα του και κατηγορούσε τους οργανοπαίκτες αστειευόμενος λέγοντάς τους «Αρε κερατόγυφτοι. Εσείς τώρα θα τρώτε κάθε μέρα κρέας κι εγώ φασόλια κι αν θάχω κι απ' αυτά».

Όρα όμως τώρα να πιάσουμε τον άνθρωπο Μάσα απ' την αρχή.

Ο Γεώργιος Λέτσιος του Νικολάου λοιπόν, ο Μάσας, γεννήθηκε στη Μόλιστα το 1905 και μικρό παιδί ακόμα, δέκα τριών ετών, ορφανό από πατέρα, έφυγε από το χωριό και κατέληξε στην Αθήνα, για αναζήτηση εργασίας.

Όλοι οι Μολιστινοί τότε μετά το 1910, που κατέφθαναν στην Αθήνα κατευθύνονταν, είτε προς το φούρνο του Γεωργίου Λέτσιου στου Ψυρρή- άλλος αυτός συνεπώνυ-

μος του Μάσα – είτε προς το φούρνο του Δημητρίου Κούσιου, στους Αμπελοκήπους.

Εκεί, ώσπου να τακτοποιηθούν από δουλειά, διέμεναν, όλοι μαζί στο πατάρι του φούρνου στρωματσάδα και το καθημερινό τους ήταν φροντίδα του ιδιοκτήτη του φούρνου προς τους συγχωριανούς του.

Ο μικρός Γιώργος Λέτσιος κατέληξε στο φούρνο του συνεπώνυμού του στου Ψυρρή και σε λίγες μέρες, έπιασε δουλειά, σ' ένα μεγάλο μαγαζί τροφίμων, στην οδό Εμμανουήλ Μπενάκη, κάνοντας στην αρχή βοηθητικές δουλειές και θελήματα, ό,τι ακριβώς έκανε κι ο αξέχαστος Κ. Χατζηκρήστος στην υπέροχη ελληνική ταινία «Ο ΜΠΑΚΑΛΟΓΑΤΟΣ».

Υστερα από καναδυό χρόνια, η επιχείρηση αυτή πουλήθηκε, σε κάποιον Γιάννη Κηρύκο, από την Κόρινθο.

Κατά την διάρκεια της αγοραπωλησίας κι ενώ όλα είχαν τελειώσει, πετάγεται ο παλιός ιδιοκτήτης και λέει στον καινούργιο. «Κύριε Κηρύκο. Εδώ όπως βλέπετε έχουμε κι ένα μικρό ηπειρωτόπουλο για τις παραγγελίες. Τι θα το κάνουμε αυτό;» «Ε, του απαντάει εκείνος. Βάλτο κι αυτό στο εμπόρευμα» κι έτσι το παιδί παρέμεινε στην επιχείρηση, με νέο πλέον αφεντικό.

Το συγκεκριμένο μαγαζί, στη συνέχεια, εξελίχτηκε σ' ένα από τα τρία μεγαλύτερα καταστήματα του είδους του στο Κέντρο της Αθήνας.

Αυτά, εκείνη την εποχή ήταν του Βασιλόπουλου στη Σταδίου, του Σπανού στην Αδριανού στην πλάκα και του Κηρύκου στην Εμμανουήλ Μπενάκη.

Σ' αυτά τα τρία μεγάλα μαγαζιά ψώνιζε, τότε, όλη η αφρόκρεμα, όλη η υψηλή κοινωνία της Αθήνας ή για να θυμηθούμε και

τη φρασεολογία της ως άνω ελληνικής ταινίας, όλα τα μεγάλα «πρόσώπα» της Αθηναϊκής κοινωνίας.

Λίγο πριν το 1940, πριν τον πόλεμο, ώριμος, πλέον, ο Γεώργιος Λέτσιος ή Μάσας εγκαταλείπει την Αθήνα και τη δουλειά του και φεύγει για τη Ρουμανία, για το Βουκουρέστι, όπου βρίσκονταν, από χρόνια, οι αρχοντάδες τότε και μπαρμπάδες του – αδελφια της Μάνας του- οι πασίγνωστοι στη Μόλιστα «Νικάδες», ο Μιχάλης, ο Χριστόδουλος κι ο Μιλτιάδης.

Είναι αυτοί, που έφτιαξαν, στο χωριό, εκείνη την περίοδο 1920 έως 1935, εκείνα τα θεόρατα σπίτια, αρχοντόσπιτα – παντού αγκωνάρια πελεκημένες πέτρες, γωνίες εξαίσιες, απέρριπτες καμάρες, πανέμορφες γρηπίδες, φορούσια και γεισώματα, θολωτές αίθουσες, υπόγειοι λαβύρινθοι και άλλα πέτρινα κομψοτεχνήματα – που ακόμα και σήμερα τραβούν το βλέμμα και προκαλούν τον θαυμασμό όλων των επισκεπτών – σπίτια παλάτια πραγματικά στολίδια της Μόλιστας.

Φαίνεται ότι στη Ρουμανία τα πράγματα δεν ήταν ρόδινα για το Γιώργο Λέτσιο, ο οποίος, σε λίγο καιρό σκκώνεται και φεύγει ξαναγυρίζοντας στην Αθήνα και πιάνοντας δουλειά και πάλι στο ίδιο μαγαζί του Κηρύκου.

Το 1948 όμως και προς το τέλος των εκκαθαριστικών επιχειρήσεων στο Γράμμο, κατά τον εμφύλιο αποφασίζει να εγκαταλείψει οριστικά την Αθήνα και να επιστρέψει στο χωριό του, την ποθητή του Μόλιστα, κοντά στην οικογένειά του, τους άλλους συγγενείς του και τους προγόνους του.

(συνεχίζεται)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗ- ΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Ως Δημοτική Αρχή θα θέλαμε να ενημερώνουμε τους συμπολίτες μας, και όχι μόνο, για τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα του Δήμου Κόνιτσας, τα οποία υποβάλαμε και πετύχαμε την έγκρισή τους, με στόχο να βοηθήσουμε την περιοχή μας να μπει σε τροχιά ανάπτυξης, παρά τη δύσκολη οικονομική συγκυρία.

Leader, εγκεκριμένα έργα:

“**ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΤΡΙΝΟΥ ΓΕΦΥΡΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ**”, με εγκεκριμένο προϋπολογισμό **240.725 €**.

2. “**ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΟΥ, ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΞΕΝΑΓΟΥ ΣΕ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ**”, με εγκεκριμένο προϋπολογισμό **114.082,50 €**

“**ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΚΘΕΤΗΡΙΟ ΕΡΓΩΝ ΤΩΝ ΧΙΟΝΙΑΔΙΤΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ & ΑΓΙΟΓΡΑΦΩΝ**”, με εγκεκριμένο προϋπολογισμό **38.740,20 €**.

Σύνολο: 393.547,70

Υποβάλλεται για έγκριση το έργο “**ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΗ ΜΑΣΤΟΡΑ**”, το οποίο θα στεγαστεί στο ήδη διαμορφωμένο κτίριο του παλιού Δημοτικού Σχολείου στην Πυρσόγιαννη, προϋπολογισμού περίπου **400.000€**. Έργο πνοής που αξιοποιεί επισημονική έρευνα 40 χρόνων για τους ματόρους της πέτρας.

Interreg, εγκεκριμένα προγράμματα:

“**ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-**

**ΤΙΚΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΥΝΟ-
ΡΙΑΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ- ΑΛΒΑΝΙΑΣ**”, με εγκεκριμένο προϋπολογισμό **27.000 €**.

“**ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΝΕΩΝ ΦΩΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ LED ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΛΕΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ, ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**”, με εγκεκριμένο προϋπολογισμό **73.713,90 €**.

**ΜΟΥΣΕΙΟ ΟΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΤΥ-
ΠΟΥ ΑΜΠΕΛΩΝΑ** στην Κόνιτσα, με εγκεκριμένο προϋπολογισμό **270.000€**.

Σύνολο: 343.740,9

ΕΣΠΑ, εγκεκριμένα προγράμματα:

1. **ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ - ΥΠΟ-
ΔΟΜΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ - ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΙΜΩΝ ΥΛΙ-
ΚΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ**, με εγκεκριμένο προϋπολογισμό **1600.000 €**.

2. **ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΙ-
ΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ**, με εγκεκρι-
μένο προϋπολογισμό **2.700.000 €**.

3. **ΕΡΓΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ
ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ**, με εγκεκριμένο προ-
ϋπολογισμό **6.400.000 €**.

4. **ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟ ΧΕΙΜΑΡΡΟ ΝΤΙΒΟΪ-
ΚΑ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙΟΥ**, με εγκεκριμένο προ-
ϋπολογισμό **1.200.000 €**.

5. **ΠΕΡΙΦΡΑΞΕΙΣ - ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΙΣ ΣΕ
ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Τ. Κ. ΗΛΙΟΡΡΑΧΗΣ**, με εγ-
κεκρίμενο προϋπολογισμό **175.000 €**.

**Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΑΡΓΑΛΑΣ**

... Ψείρες και οι Ψύλλοι

γράφει ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Έχω γράψει πολλές φορές, για τη μαθητική μας ζωή στο ακριτικό μας Γυμνάσιο της Βοστίνας, στα πρώτα πολύ δύσκολα μετεμφυλιακά χρόνια και κυρίως στη ζωή στο Γ.Ο.Π. (Γυμνασιακό Οικοτροφείο Πωγωνιανής), γύρω στα 1950 και εντεύθεν. Ας γράψουμε ένα ακόμη.

Φθάνοντας με τους γονείς μας στο Οικοτροφείο, εκεί όπου θα μέναμε, σωτήριο ίδρυμα για μας τα φτωχόπαιδα, ο διευθυντής είπε να τακτοποιηθούμε στα δωμάτια, εκεί όπου θα κοιμόμαστε κατά τάξεις, μ' έναν επικεφαλής επιμελητή και υπεύθυνο του θαλάμου, σα θαλαμοφύλακας που λέμε στο στρατό.

Το πρώτο ήταν το κρεβάτι και το στρώμα. Έλα όμως που δεν υπήρχαν κρεβάτια και στρώματα. Θα στρώναμε κατά γης στο πάτωμα, στρωματσάδα που λέμε.

Το στρώμα ήταν πολυτέλεια. Ο υπεύθυνος Διευθυντής γνώριζε τις δυσκολίες κι έλεγε στους γονείς μας «προσωρινά, θα κοιμηθούν τα παιδιά στρωματσάδα μέχρι να μας έρθουν τα κρεβάτια και τα στρώματα».

Το «προσωρινά» εδώ στην Ελλάδα, σημαίνει, από παλιά μέχρι σήμερα, μέρες, μήνες, χρόνια...

Μας έδιναν λοιπόν, ένα άσπρο σακί, χονδρό από τα δέματα της ΟΥΝΡΑ (βοήθεια των Αμερικανών με ρούχα) για στρώ-

μα, να πάμε να το γεμίσουμε, με ξερά χόρτα και άχυρα, σε κοντινές καλύβες και να το φέρουμε πίσω. Αυτό λοιπόν ήταν το στρώμα. Θυμάμαι πως οι φιλότιμοι χωριανοί, οι Βοστινιώτες, μας έλεγαν λίγο άχυρο να βάλουμε μέσα, γιατί τ' άχυρο το θέλουμε για τροφή για τα ζώα το χειμώνα. Δίκιο είχαν. Υπακούσαμε κι εμείς και γυρίζαμε στο Γ.Ο.Π. στο θάλαμο τ' απλώνναμε και ρίχναμε επάνω ένα κιλίμι (τούρκικη λέξη), μάλλινο στρωσίδι διαφόρων χρωμάτων ή το πολύ μια τριμμένη κουβέρτα του στρατού κι από πάνω τη βελέντζα κι εντάξει το κρεβάτι μας και το στρώμα. Στην αρχή το διασκεδάσαμε κι όλας.

Έλα όμως, που τα στρώματα μ' άχυρο, πάνω στο πάτωμα, έγιναν φωλιά των ψύλλων και της ψείρας.

Κάτι είχαμε ακούσει, για τις ψείρες της κατοχής και στους φαντάρους μας, στον πόλεμο του '40. Φοβερά έντομα.

(Ψείρα, μικροσκοπικό άπτερο παρασιτικό ζώο, έντομο, που προσβάλλει τον άνθρωπο και τα ζώα, τρέφεται με το αίμα, πολλαπλασιάζεται συνήθως ταχύτατα, προκαλεί φλεγμονή και φοβερό κνησμό και μπορεί να μεταδώσει σοβαρές ασθένειες λ.χ. εξανθηματικό τύφο, αν δεν καταπολεμηθεί με κατάλληλα φάρμακα).

Συνήθως αναπτύσσεται στο κεφάλι που γεμίζει ψείρες κι όλο ξυνόμασταν παρ' ότι τότε δεν είχαμε μαλλιά καθ' όσον

η κεφαλή ήταν «εν χρώ κεκαρμένη» γουλί που λέμε.

Παράλληλα γεμίσαμε και ψύλλους, άλλο ενοχλητικό ζώο, που απομυζά το αίμα του ανθρώπου.

Η κατάσταση έγινε πολύ σοβαρή. Οι άλλοι συμμαθητές μας δεν ήθελαν να καθίσουν στα θρανία μας και να κάνουν παρέα και συναναστροφές με μας, τα παιδιά του Οικοτροφείου, μας έλεγαν δε «ψωριάρηδες» και μας περιέπαιζαν, «όλοι αντάμα και οι ψωριάρηδες χώρια κ.λπ.».

Άρχισε καθαριότητα, πλύσιμο, βράσιμο των ρούχων κ.λπ. αλλά τα στρώματα με τ' άχυρα ήταν γεμάτα ψείρες και ψύλλους.

Οι καθηγητές μας ανησύχησαν. Καθαριότητα, τίναγμα των ρούχων και δεν συμμαζεύεται.

Τότε ο αείμνηστος καθηγητής μας ο γυμναστής, Αντώνιος Λίβας, «Θεός σκωρέστον», εισηγήθηκε στον Γυμνασιάρχη, να κλείσει το Γυμνάσιο, για μια βδομάδα, να 'ρθει το Υγειονομικό από τα Γιάννενα, με σκόνες και φάρμακα να καθαρίσει και απολυμάνει τους θαλάμους του οικοτροφείου, τα στρώματα, τα σκεπάσματα κ.λπ. μ' ένα αποτελεσματικό υγρό, που θυμάμαι, το λέγανε (ντι-ντι-ντι) D.D.D. ώστε να νεκρωθούν –ψοφήσουν οι ψύλλοι. Διαδικασία, με πολλές λεπτομέρειες επίπονη, διακοπή των μαθημάτων, ψεκασμός σωστός κι όχι σαν αυτόν τον ψεκασμό που λένε σήμερα μερικοί... πολύξεροι πολιτικοί μας.

Έτσι με μεγάλη επιμέλεια, με καθαριότητα σχολαστική, με σκόνες και με το

φοβερό D.D.D. αποφύγαμε τα δυσάρεστα και καθαρίστηκε το οικοτροφείο κι όλοι μας και συγχρόνως κρυφογελούσαμε κι όλες που κάναμε ανέλπιστες διακοπές απ' τα μαθήματα.

Μετά από 10-15 μέρες απ' τον ψεκασμό και τη σχετική σχολαστική καθαριότητα επί πάντων και προπαντός επί των ρούχων μας καταπολεμήθηκαν αυτά τα ζωντανά ζώα και επήλθε ηρεμία στο Γυμνάσιό μας και στο οικοτροφείο μας.

Έφυγε κι από εμάς η ρετσινιά ψειριά-ρηδες.

Αργότερα, πολύ αργότερα, την άλλη χρονιά μας έφεραν ξύλινα διπλά κρεβάτια, δύο θέσεων επάνω και κάτω, με στρώματα κανονικά, δωρεά του Ερυθρού Σταυρού. Αλλά κάθε τόσο συνεχιζόταν ο ψεκασμός.

Έτσι εξαφανίστηκαν οι ψείρες και οι ψύλλοι κι εμείς τραγουδούσαμε, εν χορώ το γνωστό σκωπικό τραγουδάκι στη γυμναστική μας. «Πάει ο ψύλλος μας ας ήταν... και φίλος μας» κ.λπ. και στη συνέχεια ο αείμνηστος Λίβας, έκανε καθημερινώς συστάσεις και σχολαστικό έλεγχο στα ρούχα μας κι αλίμονό μας αν δεν ήμασταν καθαροί, κι έλεγε:

«ρούχα φτωχικά και μπαλωμένα, αλλά καθαρά κι όλοι μας ολοκάθαροι».

Ας είναι αυτή η ανάμνηση, ένα απλό μνημόσυνο στους αείμνηστους καθηγητές μας και κυρίως στον αείμνηστο αυστηρό, αλλά δίκαιο γυμναστή μας Α. Λίβα, για το μεγάλο ενδιαφέρον που δείχναν για μας τους μαθητές του Γυμνασίου της Βοστίνας.

Βαδιστική άδληση

Η σχέση του ανθρώπου με τη φύση είναι τόσο παλιά όσο και η ζωή. Αν σήμερα ξεμάκρυνε κάπως απ' αυτή και εγκαταστάθηκε στα μεγάλα αστικά και βιομηχανικά κέντρα όπου σε ανήλεις, στενόχωρες πολυκατοικίες και τσιμέντινα εργοστάσια αναπνέει τον επικίνδυνο μολυσμένο, γεμάτο μικρόβια ή χημικούς ρύπους, αέρα της ατμόσφαιρας, δεν σημαίνει πως ξέκοψε ολότελα απ' το φυσικό περιβάλλον, στο οποίο χρωστά την ύπαρξή του, άσχετα αν με την απαράδεκτη, υπολογιστική και απερίσκεπτη συμπεριφορά του, συστηματικά το υπονομεύει, το κακοποιεί και το καταστρέφει.

Παρατηρείται λοιπόν, μια δειλή, αλλά ενθαρρυντική συνειδητή σταδιακή στροφή και επιστροφή του ανθρώπου της πόλης κοντά στη φύση με διάφορες μορφές όπως εκδρομές, οργανωμένες εξόδους κατά τις μέρες αργίας της χρονιάς ή με το *συνθησμένο απλό περπάτημα, ελεύθερη δηλαδή κίνηση, χωρίς τύπους, κανόνες, περιορισμούς, βιασύνη και εθελοντικά*, ώστε να έχει την ευκαιρία και δυνατότητα να ανασάνει καινούργιο, καθαρότερο, πιο υγιεινό αέρα, ν' αναζωογονηθεί και συνάμα να ξεφύγει, σπάζοντας την κουραστική μονοτονία της δουλειάς και των καθημερινών προβλημάτων του, θέλοντας ν' απαλλαγεί όσο είναι δυνατό απ' το συσσωρευμένο και καταπιεστικό άγχος που δημιουργούν οι κοινωνικές εντάσεις όλων των μορφών, οι οικονομικές, επαγγελ-

ματικές, πολιτικές και συναισθηματικές καταστάσεις ή άλλες αιτίες όπως ο σύγχρονος καθιστικός τρόπος ζωής με την ακινησία και μη φυσιολογική διαβίωση.

Η στοιχειώδης αυτή κίνηση με αδαπανη ενέργεια θεωρείται θεμιτή, ορθή και απαραίτητη για τη σωματική υγεία και ψυχική, πνευματική ισορροπία του ανθρώπου.

Είναι ευεργετική και αφορά το κοινό βάδισμα

Η απλή κινητική άδληση στην εξοχή, στα άλση, στα δάση, στις ακροποταμίες, και ακρογιαλίες, σε δρόμους μικρής κυκλοφορίας αυτοκινήτων κεντρικούς ή περιφερειακούς, κάτω απ' τον ίσκιο δενδροστοιχιών, σε πλατείες και χώρους περισσότερο καθαρούς, μοναχικά ή συντροφικά, είναι ο καλύτερος τρόπος να ξεφύγει και εκτονωθεί κανείς απ' την καθημερινότητα και το άγχος.

Αν κατά τύχη συνδυαστεί με ωραίες καλόπιστες καρποφόρες συζητήσεις – *προκειμένου για συντροφικό περπάτημα* τότε η προσπάθεια αποκτά μεγαλύτερη αξία και έχει θετική επίδραση στην ψυχολογία των ανθρώπων. Αφορίζει την κακία.

Η φύση λογίζεται μνῆρα των απογοητευμένων και θλιμμένων, ερωμένων των αθλητών, φίλη των ερωτευμένων και όσων έχουν χρόνια, άλματα και κάθε είδους προβλήματα.

Η ελαφρά χαλαρή, τακτική και συστηματική κίνηση με το απλό βάδισμα, την

οδοιπορία, την ορειβάσια όταν βέβαια δεν είναι απαγορευτική, γυμνάζει, δυναμώνει, σκληραγωγεί το ανθρώπινο κορμί, φέρνει την ευεξία, βοηθά την υγεία, καθαρίζει το νου, γαληνεύει, ηρεμεί, συμβάλλει στην αυτοσυγκέντρωση, βελτιώνει την ώριμη, ορθή σκέψη και δράση, προκαλεί χαρά και καλή ψυχική διάθεση.

Τόσο ο μοναχικός, ατομικός περίπατος όσο και ο συντροφικός με εκλεκτούς φίλους σε κατάλληλα σημεία και μέρη των πόλεων ακόμα και των χωριών και προς διάφορες κατευθύνσεις, με αργό ή γοργό ρυθμό, πρέπει να γίνει βίωμα και συνήθεια στον καθένα και να πάψει να είναι παρεξηγήσιμος απ' τους λίγους κακόβουλους, αμαθείς και ανίδεους σχολιαστές, γνωστούς για την επιπολαιότητα και κακεντρέχειά τους.

Τα μάτια των ασυλλόγιστων και αφιλοσόφων αυτών σχολιαστών που περιπαχτικά κρπικάρουν και διασύρουν επικίνδυνα την υπόληψη και προσωπικότητα των μοναχικών ή συντροφικών περιπατητών, με απαίσιους χαρακτηρισμούς, καλόν είναι να μάθουν και να δουν τους λόγους που οδηγούν τα άτομα στο καθημερινό περπάτημα αν και δεν έχουν τέτοιο δικαίωμα κρίσης ή κατάκρισης αυτών.

Διότι το δικαίωμα επιλογής τρόπου ζωής είναι αναφαίρετο, όταν δεν βλάπτει η συμπεριφορά τους και οι ίδιοι περιπατητές ή βαδιστές - αθλητές είναι οι μόνοι που ξέρουν τους λόγους αυτής της κινητικής άθλησης και είναι διάφοροι όπως:

Ανάγκες αποκλειστικής γυμναστικής άσκησης και αναψυχής, οικογενειακές

διαμάχες ή διενέξεις, ασυμφωνίες συντρόφων, απώλεια αγαπημένων προσώπων ή αγαθών, συναισθηματικές μεταβολές, οικονομικά, εργασιακά προβλήματα φτώχειας, υγείας, σταδιοδρομία, ανασυγκρότηση σκέψεων για νόμιμες δράσεις, αποτελούν μερικές απ' τις αιτίες της ελεύθερης ή συντροφικής κίνησης στη φύση που κομίζει μόνον αγαθά. Η κίνηση δεν είναι ντροπή...

Άλλα άτομα στον περίπατο αναπολούν ή αναζητούν την ευτυχία, την αγάπη, τα χαμένα ιδανικά και την αντικατάσταση με άλλα ισοδύναμα που απαξιώνουν την θλίψη.

Κινούνται σταθερά σε ομαλά ή ανώμαλα πεδία, σε πλατείες, ερημικούς δρόμους, βουνά κάμπους, θάλασσες, ανάμεσα στα πλήθη ή μακριά απ' αυτά. Βαδίζοντας ρυθμικά ή αρρυθμιστα τρέχοντας ή βραδυπορώντας, σφυρίζοντας, τραγουδώντας ή κλαίοντας.

Αγναντεύουν στον ορίζοντα, αδιαφορούν για όσα τριγύρω συμβαίνουν, ενεργοποιούν τη φαντασία τους, ελέγχουν τις επιθυμίες, επιδιώκουν τη λησμονιά, ξαναφέρνουν στη μνήμη στιγμές ή γεγονότα που σημάδεψαν τη ζωή τους.

Ροκανίζουν ασυναίσθητα το χρόνο και προτιμούν τα μέρη όπου πρωτοσυνάντησαν, διαμόρφωσαν τα ιδανικά ή το πεπρωμένο τους και γνώρισαν την επιτυχία ή την αποτυχία στις νεανικές δράσεις τους.

Μέσα τους αντιπαλεύουν το εφικτό με το ανέφικτο, το φανταστικό με την πραγματικότητα, το επιθυμητό με το ανεπιθύ-

μητο, η αγάπη με το μίσος, ο έρωτας με την άρνηση, η εκδίκηση με τη συγχώρεση, η αχαριστία με την ευγνωμοσύνη, το ενδιαφέρον με την αδιαφορία και πλήθος από άλλα συναισθήματα.

Προτιμούν ανάλογα τη συντροφιά του ήλιου, των αστεριών, του φεγγαριού, της δροσιάς, της ζέσης, του κρύου, των πουλιών, των λουλουδιών, των άκακων ζώων.

Ο μοναχικός περιπατητής εύκολα συμφιλιώνεται με τα ζωντανά παρά με τους ανθρώπους.

Ζητεί και παίρνει απαντήσεις απ' τα μαραμένα και πεσμένα φύλλα, το φθινόπωρο, στις άκρες των δρόμων, απ' τ' ανοιξιάτικα αγριολούλουδα, τους ώριμους καλοκαιριάτικους καρπούς, τις χειμωνιάτικες χιονοθύελλες και τ' αστραπόβροντα των καταιγίδων.

Κοντά τους βρίσκει γαλήνη και ικανοποίηση. Και άλλοι πολλοί ή όχι ψυχολογικοί λόγοι οδηγούν τον άνθρωπο στην πορεία προς τη φύση, με την περιπατητική κίνηση, με αθλητικό τρέξιμο στον καθαρό αγέρα, συνδυάζοντας το τερπνό με το ωφέλιμο.

Πιθανόν, η υιοθέτηση και γενίκευση των υγιεινών περιπάτων που ωφελούν το σώμα, ευφραίνουν πνεύμα και ψυχή, ξυπνά τους ανθρώπους που στρέφονται

στο φυσικό περιβάλλον, ζουν και ενεργούν σ' αυτό, εκτιμούν την ανεκτίμητη αξία του, γίνονται υποχρεωτικά και εθελοντικά προστάτες του και κήρυκες της ανάγκης διατήρησης καθαρής της φύσης του, προλαβαίνοντας μια καταστροφή.

Η φύση με τον άνθρωπο έχουν σχέση μητέρας προς τα τέκνα. Έτσι αξίζει το σεβασμό για να παρέχει πάντοτε τα πολύτιμα αγαθά της, το καθαρό νερό, τον αγέρα, τη γόνιμη γη και πάνω απ' όλα τη ζωή.

Μια επιστροφή σ' αυτή με υπεύθυνο και έντιμο τρόπο, θα σημάνει σωτηρία του πλανήτη.

Σκέψη και προβληματισμός στο θέμα αυτό, έστω και ελάχιστα θα βοηθήσουν στην ανακάλυψη της πραγματικής αλήθειας και του προορισμού του ανθρώπου στον κόσμο.

Ας διαδοθεί και απλωθεί η κινητική άθληση σε όλες τις τάξεις και ηλικίες των ατόμων για το δικό τους και το γενικότερο καλό.

Βέβαια το πρώτο έπαθλο θα είναι η προαγωγή της σωματικής και ψυχοπνευματικής υγείας, το δυνάμωμα του κορμιού, η χαρά, η ελεύθερη σκέψη η προκοπή όπως απλά περιγράφονται στους λιτούς και ταπεινούς ποιητικούς στίχους.

Γερό σαν έχω το κορμί γεμάτο λεβεντιά
Πατώ στη γη καλά γερά και νοιώθω μια χαρά.
Εμπρός πατώ, τα πόδια, αυτά μ' ακολουθούν πιστά
Και παν' μακριά και παν' ψηλά σε κάμπους και βουνά.
Ας διεκδικήσουμε μια πρώτη νίκη στη ζωή

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

Αυτή είναι η πατρίδα μου

Πήρα μια μέρα τα Βουνά!... Ζούσα με τα λουλούδια!..
Στη Γη μας την Ελληνική!... Μ' Ελληνικά τραγούδια!..

Βοσκόπουλο σ' ένα Φτελιά!.. Χαιρόμουν τη Φλογέρα!..
Όλα τα γύρω σώπαιναν!.. Στο πέραςμα τ' αγέρα!..

Όμορφα! σκόρπια... γύρω μου! Λευκά Περιστεράκια!
Πολλά τα Εκκλησιάκια μας! Μ' ολάνοιχτα ματάκια.

Κι η Μέλισσα! Σιγά-σιγά, χωρίς καμιά βιασύνη...
τρυγούσε γύρω τ' άνθη της! Σ' αυτή την Καλοσύνη!

Ρουφούσε τη Μοσχοβολιά. Σε κείνη τη Λιακάδα!
Αυτή 'ναι η Πατρίδα μου! Αυτή 'ναι η ΕΛΛΑΔΑ!

Κορφόπαιζα - Κορφόστεκα! Μαζί με τον Τσολιά μας.
Που σε καιρούς πολύ Σκληρούς! Ζούσε τη Λεβεντιά μας!

Μοσχοβολιά της Ρίγανης. Μ' όλα, της Γης τα Δώρα
Στη Γη μας την ΕΛΛΗΝΙΚΗ! Την όμορφη τη χώρα

Πέταξα κ' ως τη Θάλασσα. Τ' αφρόπλεκτα νησάκια!
Μοσχοβολιά τραγουδιστή! Κι' ολόφρεσκα ψαράκια!

Είδα στην Κούπα το Κρασί! Που μ' έφερε στ' Αμπέλια
Τρύγος Κοπέλες - όμορφες! Σκορπούσαν μόνο γέλια!

Κοντά-κοντά και το Ρακί.. Δίπλα στο Μεζεδάκι...
Τιμούσε τον Τεχνίτη του! Μ' Ελληνικό Μεράκι.

Είδα και Κείνες τις Στιγές... Αρχαίες μας Κολώνες!
Σε διαρκή Μηνύματα ... Στο χρόνο, στους Αιώνες!

Σίμωσα ΜΙΑ... Τη φίλησα! Έλαμπε σα Λαμπάδα...
Αυτή 'ναι η Πατρίδα μου!.. Αυτή 'ναι η ΕΛΛΑΔΑ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η Δοξασμένη Κοιλιάδα του Αώου

Αποσπάσματα από το βιβλίο του Η. ΠΑΠΑΖΗΣΗ

... Δυστυχώς, ληστρικές δραστηριότητες εμόλυναν και αιματοβάψαν τη γη της περιοχής μας. Η εμφανισθείσα ληστοκρατία από το 1850 και εντεύθεν κατέστη αγιάτρευτη κοινωνική πληγή. Ξέφτισε το παλαιό επικό νόημα της λέξης «Κλεφτουργιά» και η εθνική έννοια του «Κλέφτη» έπαυσε να υπάρχει. «Βρε τούρκοι κάμετε καλά, γιατί σας καίμε τα χωριά», έχασε πλέον τη σημασία του. Γιατί οι ηρωικοί «κλέφτες» δεν ληστεύουν τώρα μόνο τους αγάδες, ληστεύουν με το χειρότερο τρόπο και κάθε έλληνα χριστιανό αρκεί να είναι εύπορος. Λεπλατούν και πυρπολούν χωρίς διάκριση, εαν το χωριό είναι ελληνικό ή τούρκικο.

Η Κοιλιάδα του Αώου λόγω της φυσικής διαμόρφωσής της υπήρξε γι' αυτούς το ορμητήριό τους, το καταφύγιό τους, το κρησφύγετό τους. Κυριαχούν σ' αυτή χρόνια ο Γεώργιος Νταβέλης απ' τη Θεσσαλία, ο Τόπης απ' το Δίστρατο (Μπριάζα), ο Καραμαγκιόλης απ' τη Μακεδονία, και άλλοι. Λέγεται ότι το Δίστρατο εκείνη την περίοδο είχε περί τους 300 «κλέφτες» απ' τους οποίους αρκετοί έγιναν ληστές. Οι τρεις Πύλες της Κοιλιάδος του Αώου, η κορυφογραμμή της Σουσιτίσας, η Βασιλίτσα «Γκορέλια» και ο Γυφτόκαμπος, τοποθεσίες απομονωμένες και απόκρυφες ήταν ο φόβος και ο τρόμος των διερχομένων. Σ' αυτές συνήθως οι ληστές υπό την απειλή των όπλων σταματούσαν τον κάθε διαβάτη τον κάθε διερχόμενο. Εκεί τον ερευνούσαν, τον ξεγύμνωναν, τον ξυλόδερναν, του αφαιρούσαν ό,τι πολύτιμο είχε και πολλές φορές τον σκότω-

ναν. Πόσοι ταξιδευμένοι που γύριζαν στην πατρίδα των υπήρξαν θύματα ληστείας στις ανωτέρω θέσεις και πόσοι τις σκληρές οικονομίες ετών στη ξενιτιά, έχασαν εκεί!

Αλλά και η επιδεικτική εισβολή των ληστών στα χωριά, η λεηλασία και η αιχμαλωσία πολλών ήτο τρομακτική. Η «Παλιγγενεσία» της 27/9/1880 έγραφε: «Την αυγή της 12ης ιδίου μηνός, 15 ληστές του Νταβέλη εισήλασαν εις την κώμην του Ζαγορίου Λιασκοβέτσι με βιολιά και τραγούδια. Έπιασαν χορό στο Μεσοχώρι, όπου καταβρόχθισαν 5-6 κριάρια, το μεσημέρι λάκωσαν τους χωριανούς απ' τους οποίους πήραν 1500 λίρες σε χρήματα και σε πολύτιμα είδη που φόρτωσαν σε 7 μουλάρια. Μεταξύ των άλλων ο ανταποκριτής γράφει: «Διηγούνται ημίν, ότι ο Νταβέλης είναι κεκαλυμμένος υπό λιρών και ντουπιών ισπανικών ας έχει κρεμασμένους έσωθεν και έξωθεν των γελεκίων, και πεσλίων του, ώστε είναι όλος κίτρινος και φλωρένιος. Αι τοκάδες (πόρπες) των τσαρουχιών του αποτελούνταν εκ φλωρινίων αυστριακών χρυσών, η δε κεφαλή του μαναρίου του(κριού) και αυτή ολόκληρος ως και τα κέρατά του κεκαλυμμένα υπό λιρών και αυστριακών φλωρινίων. (Από το αρχείο του Μάνθου Οικονόμου που δημοσιεύθηκε στο Περιοδικό «Ζαγόρι» φύλλο 122, σελ. 71, τον Μάιο του 1986).

Επιβεβαιώνεται ακόμη, ότι ο Νταβέλης εισήλασε στο χωριό Σκαμνέλι, όπου μεταξύ των άλλων εισέπραξε απ' το χωριό και τις 200 λίρες φόρο που είχε επιβάλει στους κατοίκους ο λήσταρχος Καραμαγκιόλης και εξ

αίτιας ταύτης ήρθαν σε ρήξη μεταξύ των. Επίσης ο Νταβέλης μπήκε στο χωριό Τσεπέλοβο και σ' άλλα χωριά του Ζαγορίου με σκοπό τη ληστεία, ως δε θα δούμε παρακάτω στο χωριό Πάδες ελεηλάτησε και έκαψε πολλά σπίτια στην κάτω συνοικία.

Αρχιληστής λοιπόν υπήρξε ο Γεώργιος Νταβέλης και όχι επικός «Κλέφτης». Ως αρχιληστής δε τον χαρακτηρίζει και το λαϊκό τραγούδι: «Μας πήρ' η μέρα κι η Αυγή, γειά σου Νταβέλ' αρχιληστή. Μας πήρε το μεσημέρι, Λεωνίδα και Νταβέλ...» Ομολογούνε ότι ο Λεωνίδας ήτο το πρωτοπαλίκaro του Νταβέλ και κατάγονταν απ' τη Σαμαρίνα. Όπως δε και παραπάνω γράφουμε το κρησφύγετο του Νταβέλ ήτο η Τύμφη και συγκεκριμένα η περιοχή Βρυσοχωρίου και Ηλιοχωρίου, όπου υπάρχουνε και οι τοπωνυμίες «στη σπηλιά του Νταβέλ».

Όπως πάλι γράφουμε παραπάνω, ως επικός κλέφτης με δραστηριότητα παρουσιάσθηκε και ο καπετάν Γκαρέλιος απ' το Δίστρατο. Γρήγορα όμως απέρριψε την ιδιότητα του κλέφτη, έγινε αρχιληστής και ειρομοκράτησε την περιοχή. Εισέβαλε σε πολλά χωριά του Ζαγορίου, Σκαμνέλι, Τσεπέλοβο, Φλαμπουράρι, Τσερνέσι, Παλαιοχώρι Λαίσης και σε πολλά άλλα της περιφέρειας Ζαγορίου και Κονίτισης, τα οποία ελεηλάτησε ελήστευσε και αιχμαλώτους συνέλαβε.

Ο αιμοβορότερος όμως απ' τους ληστές που παρουσιάσθηκαν στην Κοιλάδα του Αώου την περίοδο της ληστοκρατίας ήταν ο Χρήστος Καραμαγκιόλης που κατήγετο απ' τη Μακεδονία. Διέπραξε όχι μόνο λεηλασίες και αιχμαλωσίες, αλλά έκαψε και πολλούς φόνους. Απαιτητικός και σκληρότατος στην καταβολή των λύτρων και λαφύρων που έπαιρνε

απ' τους αιχμαλώτους και άρπαζε απ' τους κατοίκους των χωριών. Την 9η Μαρτίου του 1881, εισέβαλε στο χωριό Σκαμνέλι και η αιχμαλώτισε τον ιατρόν Μεγγλίδην και τον εύπορο κάτοικο Βολονάση. Η καταχωρούμενη επιστολή μαρτυρεί την αγριότητα και σκληρότητα του Καραμαγκιόλη και των συνεργατών του. «Σας εγράψαμε δια να μας στείλντε τα χρήματα όσα σας εγράψαμε και σεις γελάτε με τι μας. Είπατε σε πέντε μέρες να μας τα στείλντε και πέρασαν δέκα πέντε και σεις δεν εστείλατε ούτε τα μισά. Ηθέλαμε να στείλνουμε τις μύταις και τα φτιά, αλλά θα σας περιμένουμε και ακόμα δύο ημέρες και ύστερα το κρίμα στο λαιμό σας... μένομεν.

Καπετάν Χρήστος Καραμαγκιόλης
Καπετάν Γεώργιος Καλογήρου
Καπετάν Νικ. Τόπης.

Εστάλη στους κακούργους ορισμένο χρηματικό ποσό για την απελευθέρωση των αιχμαλώτων, αλλά δεν έμειναν ικανοποιημένοι και ξαναγράφουν: «Ακόμη δύο χιλιάδες λίρες, ει δε μη ελάτε να πάρετε τα κεφάλια των ανθρώπων σας» (Απ' το δημοσίευμα του Μάνθου Οικονόμου στο Περιοδικό το «Ζαγόρι» σελ. 132-133 φ. 116 Ν/βρίου 1997). Κατά το δημοσίευμα δε του κ. Οδ. Φραγκούλη στο Περιοδικό «Ζαγόρι» τον Ιανουάριο 1988 (φ. 118) τα λύτρα που ζήτησαν οι ανωτέρω ληστές, ως και τρόφιμα, τσαρούχια και άλλα εφόδια τα μετέφερε σ' αυτούς ο ιερέυς του χωριού Παπασταύρος. Ισχυριζόμενος όμως ο Καραμαγκιόλης ότι ο Παπασταύρος κράτησε μέρος αυτών, εισέβαλε στο Σκαμνέλι, έσυρε τον Παπασταύρο στο Μεσοχώρι και τον κτύπησε στο κεφάλι με τσεκούρι. Σε λίγο ο δυστυχής Παπασταύρος απέθανε. (συνεχίζεται)

Επιστροφή στις Πάδες μετά τον εμφύλιο

Με την πώση του Γράμμου-Βίτσι-Κλέφτη 1949-1950, τέλος του εμφυλίου, τέρμα στο αδελφικό αίμα, τέρμα στις καταστροφές, τέρμα στις εκτελέσεις εν ψυχρώ, τέρμα στην πείνα, στην δίκονοια.

Άρχισε ο κόσμος να επιστρέφει στα χωριά. ΠΑΔΕΣ: άρχισαν να γλυκοχαράζουν πάλι τα βουνά της Πίνδου. Οι πατεράδες και οι παππούδες καθώς και εμείς τα παιδιά από τις παιδοπόλεις άρχισαν να επιστρέφουν στο χωριό με πολλή αγάπη και νοσταλγία. Το χωριό μας που είχε ερημώσει άρχισε να γεμίζει από κόσμο, άρχισε η ζωή να επιστρέφει στον παλιό ρυθμό, άρχισαν να ζωντανεύουν τα πανηγύρια και οι παιδικές φωνές γέμιζαν την ατμόσφαιρα. Το σχολείο άρχισε να λειτουργήσει κανονικά με τους αξιοσεβάσους δασκάλους μας ΚΩΝ/ΝΟ ΚΥΡΙΑ-

ΚΗ και την σύζυγό του ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΚΥΡΙΑΚΗ που σήμερα βρίσκονται σε μια άλλη διάσταση, ο Θεός ας αναπαύσει την ψυχή τους.

Πρόεδρος της Κοινότητος Πάδων ΚΑ-ΣΚΑΒΕΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ και Γραμματέας ΚΑΠΠΑΝΗΣ ΑΔΑΜΟΣ. Θα ήταν κρίμα να μην αναφερθούμε ονομαστικά στους Άνδρες που επέστρεψαν οι περισσότεροι έχουν φύγει και παρακολουθούν από ψηλά την πρόοδο και την προκοπή του σημερινού χωριού. Όπως επίσης παιδιά που φοιτούσαν στο σχολείο.

Ήταν οι νέες Πάδες, η νέα ζωντάνια και η προκοπή, ας εργαστούμε και εμείς σήμερα να διατηρηθεί το χωριό μας όπως ο καθένας μας μπορεί.

Αρχίζω ονομαστικά από τους άνδρες, από 20 ετών και άνω (ΚΑΤΑ ΜΑΧΑΛΑ).

Κ. ΜΑΧΑΛΑΣ

1. ΜΠΟΣΙΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
2. ΡΑΠΤΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
3. ΡΑΠΤΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ
4. ΒΑΤΑΛΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
5. ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
6. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΡΙΛ.
7. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
8. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ
9. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ
10. ΜΟΣΧΟΣ ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ
11. ΚΑΣΚΑΒΕΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
12. ΣΙΜΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
13. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
14. ΠΙΑΚΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
15. ΒΑΡΝΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

16. ΚΟΥΦΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
17. ΣΟΥΓΚΑΡΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
18. ΣΟΥΓΚΑΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
19. ΚΑΚΚΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
20. ΓΡΑΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
21. ΓΟΡΝΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
22. ΓΟΡΝΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
23. ΣΕΡΠΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
24. ΜΠΑΡΚΕΛΑΣ Χ.
25. ΛΙΟΥΣΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
26. ΚΟΚΚΙΝΟΣ Χ.
27. ΤΣΟΥΚΑΣ ΑΝΑΣΤ.
28. ΠΑΝΝΑΚΑΣ ΝΙΚΟΛ.
29. ΠΑΝΝΑΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
30. ΤΣΙΤΣΙΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
31. ΤΖΙΑΤΖΙΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝ.
32. ΜΟΣΧΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

33. ΜΟΣΧΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
34. ΤΣΙΝΑΣ ΑΔΑΜΟΣ
35. ΤΣΙΑΜΗΣ ΒΑΣΙΛ.
- ΑΝΩ ΜΑΧΑΛΑΣ**
36. ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΓΕΩΡΓ.
37. ΜΠΙΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΖΗΣΗΣ
38. ΧΡΥΣΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
39. ΜΠΙΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
40. ΤΟΣΚΑΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ
41. ΤΟΣΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
42. ΤΟΣΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
43. ΣΚΙΡΤΑΣ ΙΩΑΝ.
44. ΣΚΙΡΤΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
45. ΣΙΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΗΣ
46. ΣΙΜΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
47. ΤΣΙΩΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗΣ
48. ΡΑΠΤΗΣ ΧΑΡΑΛ.
49. ΛΙΟΥΣΚΑΣ ΑΔΑΜΟΣ
50. ΛΙΟΥΣΚΑΣ ΑΡΙΣΤ.
51. ΜΕΣΣΗΣ ΣΤΕΡΓ.
52. ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΩΜΑΣ

Αναφέρομαι τώρα στα παιδιά που φοιτούσαν στο Σχολείο

1. ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΑΘΑΝ.
2. ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
3. ΒΑΤΑΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
4. ΒΑΤΑΛΗ ΗΛΕΚΤΡΑ
5. ΒΑΤΑΛΗ ΧΑΪΔΩ
6. ΜΟΣΧΟΥ ΜΑΡΓ.
7. ΜΟΣΧΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
8. ΣΙΜΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Κ.
9. ΣΙΜΟΣ ΝΙΚΟΛ. Κ.
10. ΚΑΣΚΑΒΕΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
11. ΚΑΣΚΑΒΕΛΗΣ ΓΕΩΡΓ.
12. ΚΑΣΚΑΒΕΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
13. ΚΑΣΚΑΒΕΛΗ ΜΑΡΙΚΑ
14. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΑΝΑΣΤ.
15. ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
16. ΠΑΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
17. ΠΑΚΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
18. ΠΑΚΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

19. ΠΑΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
20. ΖΩΠΑΚΗ Χ.
21. ΚΑΚΟΥ ΕΥΤΕΡΓΗ
22. ΚΑΚΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ
23. ΛΙΟΥΣΚΑ ΜΑΡΙΚΑ
24. ΒΑΡΝΑ ΕΛΕΝΗ
25. ΒΑΡΝΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
26. ΒΑΡΝΑ ΝΙΚΗ
27. ΓΟΡΝΑ ΜΑΡΙΚΑ
28. ΣΚΙΡΤΑ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
29. ΣΚΙΡΤΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
30. ΡΩΣΙΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
31. ΜΟΣΧΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
32. ΜΟΣΧΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ
33. ΜΟΣΧΟΥ Χ.
34. ΤΣΟΥΚΑ ΟΛΓΑ
35. ΠΑΝΝΑΚΑ ΧΡΥΣ.
36. ΡΩΣΙΟΥ Χ.
37. ΤΣΙΝΑΣ ΚΙΜΩΝ
38. ΤΣΙΝΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
39. ΤΣΙΝΑ ΦΡΕΙΔΕΡ.
40. ΤΣΙΝΑ ΜΑΡΙΚΑ
41. ΤΣΙΝΑ Χ.
42. ΜΠΙΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΝ.
43. ΜΠΙΣΟΓΙΑΝΝΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
44. ΡΟΥΠΕΛΑ ΣΟΥΛΤΑΝΑ
45. ΡΟΥΠΕΛΑ ΑΡΧΟΝΤΩ
46. ΜΕΣΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
47. ΤΣΙΩΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ
48. ΤΣΙΩΤΟΥ ΓΛΥΚΕΡΙΑ
49. ΤΣΙΩΤΟΥ ΜΑΡΙΚΑ
50. ΤΟΣΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
51. ΤΟΣΚΑ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
52. ΣΚΙΡΤΑ ΙΩΑΝΝΑ
53. ΣΚΙΡΤΑ ΙΩΑΝΝΑ
54. ΣΚΙΡΤΑ ΝΙΚΗ
55. ΛΙΟΥΣΚΑΣ ΜΑΡΓ.
56. ΛΙΟΥΣΚΑΣ ΠΑΥΛΟΣ
57. ΛΙΟΥΣΚΑΣ ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ
58. ΜΕΣΣΗΣ ΙΩΑΝ.
59. ΜΕΣΣΗ ΣΤΑΜΑΤΙΑ

Πρέπει να καταλάβουμε εμείς οι έλληνες να είμαστε ενωμένοι και να μην παίζουμε το παιχνίδι των συμφερόντων «ΤΟ ΔΙΑΙΡΕΙ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΥΕΙ» μακριά από εμφυλίου, φυλακίσεις, εκτελέσεις, εφιάλτες. Όταν είμαστε ενωμένοι κάνουμε θαύματα: Εδώ γεννήθηκε η φιλοσοφία, η δημοκρατία. Δώσαμε τα φώτα του πολιτισμού σ' όλον τον κόσμο, τους Ολυμπιακούς αγώνες. Όταν εμείς χίζαμε παρθενώνες πολλοί ζούσαν στις σπηλιές.

Έχω διαβάσει προσεκτικά την ελληνική Ιστορία, Βυζάντιο κ.λπ. Αν παρακολουθήσει κανείς προσεκτικά θα δει εφιάλτες, δολοφονίες, φυλακίσεις ανθρώπων που αγωνίστηκαν για να ζούμε εμείς σήμερα ελεύθεροι. Πρόσφατα στην τηλεόραση θα είδατε «ΝΙΚΗΤΑΡΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΚΟΦΑΓΟ

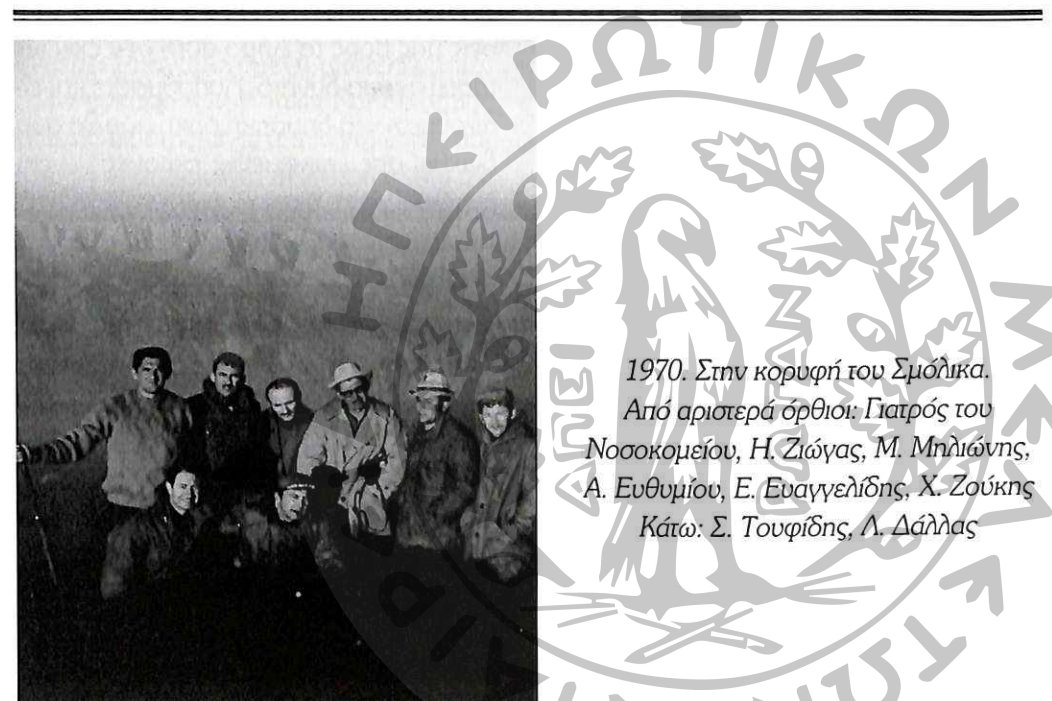
(έτσι τον ξέραμε στο σχολείο) που κατήντησε στα γεράματα να ζητιανεύει για να ζήσει. ΜΗΝ γκρεμίζεις ό,τι δημιούργησαν άλλοι, αλλά κάνε κάτι δικό σου. Η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει και πάντα προς τη δόξα τραβά.

Υ.Γ. Στον εμφύλιο στο Γράμμο υπήρξαν και παδιώτες που άφησαν τα κορμιά τους κατά την μαρτυρία του ΡΑΠΤΗ ΣΠΥΡΟΥ ΤΟΥ ΧΑΡΑΛ.

1. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΝΝΑΚΑΣ
2. ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΤΣΟΥΡΙΔΗ
3. ΡΟΥΜΕΛΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

Αιωνία η Μνήμη

Μετά τιμής
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΕΣΣΗΣ

1970. Στην κορυφή του Σμόλικα. Από αριστερά όρθιοι: Γιατρός του Νοσοκομείου, Η. Ζιώγας, Μ. Μηλιώνης, Α. Ευθυμίου, Ε. Ευαγγελίδης, Χ. Ζούκης. Κάτω: Σ. Τουφίδης, Λ. Δάλλας

«Τα του Καίσαρος τω Καίσαρι...»

Άγιος Δημήτριος 1 - 4 - 2014

Με πολλή ευχαρίστηση διάβασα στο τεύχος Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2014 όσα με γλαφυρό ύφος έγραψε ο φίλος μου ο Μολιστινός.

Ωστόσο θεωρώ χρέος μου να αποκαταστήσω την αλήθεια, σε μια ανακρίβεια που από ελλιπή ίσως πληροφόρηση ανέφερε στο τέλος του άρθρου του.

Το 2010 πράγματι μετά από ενέργεια του παρέδρου Ηλία Παπαγεωργίου και την άμεση ανταπόκριση της αντιδημάρχου Ελένης Παπαμιχαήλ, ήρθαν στο Μοναστήρι οι τρεις διπλές κολώνες φωτισμού. Τις απόθεσαν στην αυλή του σχολείου όπου και παρέμειναν μέχρι το Καλοκαίρι του 2013.

Βλέποντάς τες να φθείρονται και μετά απο συνεννόηση με την κ. Παπαμιχαήλ ανέλαβε η Αδελφότητα την τοποθέτησή τους. Ο Δήμος μας παραχώρησε τα υλικά (τσιμέντα, αμμοχάλικα, καλώδια), καθώς και την τεκνογνωσία του ηλεκτρολόγου του Δήμου. Η Αδελφότητα ανέλαβε τη δαπάνη των εργατικών που για τα δεδομένα μας δεν ήταν καθόλου ευκαταφρόνητο ποσό.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί

η καθοριστική συμβολή του συγχωριανού μας Νίκου Κιάκου που έτρεξε, κουβάλησε, έσκαψε, ηλεκτροκόλλησε, διαπραγματεύτηκε προκειμένου να στηθούν αυτές οι κολώνες, αλλά και δυο ακόμα ιδιοκατασκευή για να τις θαυμάζει όχι μόνο ο φίλος μας ο Μολιστινός αλλά όλος ο κόσμος που έρχεται στο Μοναστήρι.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να εκφράσω ένα παράπονο. Τα φώτα αυτά δεν έχουν ακόμα ανάψει. Για τεχνικούς λόγους πρέπει να τοποθετηθεί ανεξάρτητος μετρητής δημοτικού ρεύματος. Η δαπάνη σύμφωνα με το Δήμο είναι περίπου 650 ευρώ. Το θέμα πρέπει να περάσει από το Δημοτικό Συμβούλιο και παρά τις οχλήσεις μας προς το Δήμο αυτό δεν έχει καταστεί ακόμα δυνατό. Λυπούμαστε και ελπίζουμε η νέα δημοτική αρχή που θα αναδειχθεί στις επικείμενες εκλογές να επιληφθεί άμεσα, ώστε τα φώτα να ανάψουν επιτέλους το Καλοκαίρι.

Με εκτίμηση

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΑΠΩΤΟΥ
Πρόεδρος Αδελφότητας
Μοναστηριωτών

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

1. ΚΟΝΙΤΣΑ, (Ιστορία και Πολιτισμός) Τρίτη έκδοση.
2. ΠΑΖΑΡΙΟΥ ΑΝΑΤΟΜΗ (Πολιτισμική Μαρτυρία) Εκδόσεις ΡΟΕΣ, «Οι Ηπειρώτες» β' έκδοση.
3. «Κι οι αργαλειοί δε δούλεψαν» εκδ. Ζαχαράκη Αθήνα. Τηλ. 210 8834329

ΚΟΝΙΤΣΑ. Βιβλιοπωλείο Ν. ΠΛΟΥΜΗΣ ΤΗΛ. 26550 24574

Προς τον Αξιότιμον Υπουργόν Επί των Εσωτερικών

«Καποδίστριας & Καλλικράτης. Νόμοι: Σταθμοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης»

Αποτελούν μια μεγάλη τομή, όχι μόνο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά για την ίδια τη Δημόσια Διοίκηση και την ορθότερη λειτουργία της.

Το στοίχημα: να γίνουν ευέλικτα και αποτελεσματικά τα σχήματα σε τοπικό-Περιφερειακό επίπεδο, αλλά και στις μεγάλες πόλεις και τις αστικές γετονίες, ανεξάρτητα από την πυραμίδα της εξουσίας που θα λειτουργεί σε αυτά και να έχει άμεση πρόσβαση ο πολίτης στις υπηρεσίες, χωρίς ταλαιπωρία και καθυστερήσεις.

Ατυχώς η ερμηνεία και η εφαρμογή του Νόμου στην Ελλάδα κακοποιείται, και το αποτέλεσμα κάθε προσπάθειας δεν επιφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Το πνεύμα των Νόμων Καποδίστριας και Καλλικράτης είναι αποκέντρωση – δηλαδή το κράτος κοντά στον πολίτη και όχι ο κρατικός Μηχανισμός συγκεντρωμένος στα μεγάλα αστικά κέντρα με αποτέλεσμα ο πολίτης να αισθάνεται εγκαταλειμμένος και ανασφαλής.

Ανύπαρκτος μέχρι σήμερα ο μηχανισμός υποστήριξης των ακριτικών κοινοτήτων από το κέντρο, λήψεις των αποφάσεων, χωρίς καν να προβλέπεται σχέδιο ανάπτυξης και πρόβλεψη στον προϋπολογισμό των Δήμων ειδικού κεφαλαίου και άρθρου με εξειδικευμένες χρηματικές δαπάνες, για στοιχειώδη λειτουργικά έξοδα των Κοινοτήτων.

Ατυχώς: Μέχρι σήμερα η εφαρμογή των Νόμων απέδειξε εν τοις πράγμασι, συγκέντρωση εξουσιών και όχι αποκέντρωση, με αποτέλεσμα τη δημιουργία υδροκέφαλων οργανισμών, με Δημάρχους ανέτοιμους ακόμα να αντιληφθούν ότι, δεν διοικούν και δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα της πόλης – έδρας του Δήμου – αλλά προβλήματα του συνόλου των Κοινοτήτων οι οποίες χωρίς εκπροσώπηση – Γιατί τα Κοινοτικά Συμβούλια όπου προβλέπονται ΚΑΙ οι Πρόεδροι, χωρίς αρμοδιότητες και προϋπολογισμό, καθίστανται διακοσμητικά όργανα του κυρίαρχου Δημάρχου – Με νοοτροπία Κοινοτάρχη και όχι σύγχρονου μοντέρνου Δήμαρχου.

Βέβαια: Μεγάλη οπισθοδρόμηση στην αποκεντρωτική αντίληψη των Τοπικών Κοινωνιών, δημιουργεί και το εκλογικό σύστημα – ο εκλογικός νόμος, ανάδειξης εκπροσώπων στις τοπικές κοινωνίες.

Τολμήσατε: Κε Υπουργέ να ανατρέψετε το κατεστημένο, αλλά αγκυλώσεις του παρελθόντος δεν σας το επέτρεψαν.

Αλήθεια: Γιατί ακόμα πρέπει τα κόμματα να χρίζουν τους Τοπικούς Αρχόντες και να κομματικοποιούν και διαιρούν τις τοπικές κοινωνίες. Λες και τα προβλήματα των Τοπικών Κοινωνιών δεν είναι ενιαία και δεν αφορούν – ΓΑΛΑΖΙΟΥΣ – ΠΡΑΣΙΝΟΥΣ – ΚΟΚΚΙΝΟΥΣ. ΚΑΙ ατυχώς υπάρχουν Κομματάρχες που τα συνδέουν με την δεδηλωμένη της Κυβέρνησης ΚΑΙ ακόμα τα συναρ-

τούν με την μνημονιακή ή αντιμνημονιακή πολιτική ΚΑΙ χαρακτηρίζουν τις εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δημοψήφισμα κατά της Κυβέρνησης.

Οι εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να απεμπλακούν από τον Κομματικό μηχανισμό – ορθώς προτάθηκε το ψηφοδέλτιο των Δημοτικών Συμβούλων να διαχωριστεί από το ψηφοδέλτιο του Κομματάρχη Δήμαρχου ΚΑΙ κυρίως το ψηφοδέλτιο των Τοπικών Συμβούλων να αποτελεί ξεχωριστή λίστα κατ' αλφαβητική σειρά και οι ψηφοφόροι των Κοινοτήτων να εκλέγουν τους συγχωριανούς εκείνους που αποδεδειγμένα ενδιαφέρονται για τα κοινά του τόπου τους και όχι εκείνους που υποδεικνύουν οι Κομματάρχες Δήμαρχοι, υποδαυλίζοντας έτσι τα κομματικά πάθη και αναβιώνοντας τα ΓΑΛΑΖΙΑ – ΠΡΑΣΙΝΑ και ΚΟΚΚΙΝΑ – ΚΑΦΕΝΕΙΑ – του αμαρτωλού παρελθόντος – Λες και τα προβλήματα των μικρών Κοινοτήτων έχουν διαφορετικό χρώμα.

«ΤΟΛΜΗΣΤΕ Κε ΥΠΟΥΡΓΕ»

Απαλλάξτε τις μικρές κοινωνίες από τον παλαιοκομματισμό – Δώστε την δέουσα απάντηση σε κείνους που κόπονται «Περί της ελευθερίας του λόγου», αλλά αντιδρούν ακόμα και στην σταυροδοσία των Ευρωβουλευτών – δηλαδή, δέχονται να προσέρχονται οι ελεύθεροι ψηφοφόροι στις κάλπες, χωρίς καμιά πρωτοβουλία και να φακελώνουν απλώς το ψηφοδέλτιο του Αρχηγού του Κόμματος με τους εκλεκτούς του, χωρίς καμιά αντίρρηση – αυτό δεν είναι δικαίωμα ψήφου, αλλά φασιστική αντίληψη και νοοτροπία.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση Κε Υπουργέ

πάσχει από όραμα και υπευθυνότητα – κανένας Καποδίστριας και κανένας Καλλικράτης δεν θα διορθώσει τα κακώς κείμενα – αν οι τοπικές κοινωνίες δεν απεμπλακούν από τις αγκυλώσεις του παρελθόντος που κάθε υγιώς σκεπτόμενος πολίτης πρέπει να προσβεί, και να εκλέξουν τους άρχοντες εκείνους που έχουν απεμπλακεί από τοπικιστικές νοοτροπίες, έχουν σφυρηλατηθεί και προσγειωθεί στην πραγματικότητα των Τοπικών δεδομένων ΚΑΙ δεν διέπονται από νοοτροπία Τοπικού Κοινοτάρχη, αλλά ηγέτη με προοπτική και κοινωνική αλληλεγγύη, αγκαλιάζοντας τα προβλήματα της δεινοπαθούσης κοινωνίας, χωρίς ενδοιασμούς και προκαταλήψεις και κυρίως απηλλαγμένους από αγκυλώσεις του παρελθόντος και κομματικές εντολές.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση πάσχει – έχει ανάγκη να στελεχωθεί με ηγέτες – μάχιμους στρατηγούς ΚΑΙ ΟΧΙ με εντολοδόχους επιλοχίες, φερέφωνα των κομματικών επιτελείων.

Απόψεις μου με θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης – και κυρίως για την διάρθρωση των Τοπικών Συμβουλίων – ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ – είχα διατυπώσει προς τον τότε Υπουργό Εσωτερικών – ΠΡΟΚΟΠΗ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟ – ο οποίος δεν τόλμησε τότε – ΤΟΛΜΗΣΤΕ Κε Υπουργέ εσείς τώρα – Η κοινωνία δεν αντέχει άλλη αβεβαιότητα....

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΚΙΤΣΙΟΣ
Συνταξιούχος Δ/ντής Α'
της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ
«Π.Ε.Σ. Ο.Τ.Α.»

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΔΕΗΧΗ ΚΑΙ ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΕΞΙΩΧΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟ Π. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΚΑΤΗ ΕΞ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ

Την Κυριακή 30/3/2014 είχα την ευκαιρία να εκκλησιαστώ στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Ελευθέρου Κονίτης. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας τελέστηκε μεταξύ των άλλων συγγενών και ιερό μνημόσυνο για τον μακαριστό εφημέριο του χωριού αυτού π. Κωνσταντίνου Κατή, ο οποίος κοιμήθηκε εν κύριω κατά το έτος 1945. Την πρωτοβουλία για την τέλεση του ιερού αυτού μνημόσυνου έλαβε ο εγγονός του (εκ μητρός) συνταξιούχος τώρα εκπαιδευτικός Ιωάννης Γ. Ντάφλης. Η Θεία Λειτουργία και το ιερό μνημόσυνο τελέστηκαν υπό του σεπτού ποιμενάρχου μας μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτης κ.κ. Ανδρέα, με την συμμετοχή των ιεροκληρικών της μητροπόλεως μας π. Ιωήλ Κωνσταντάρου και π. Χερουβίμ Σουτόπουλου. Μετά το πέρας της παραπάνω τελετής έλαβε το λόγο ο εγγονός του τιμώμενου ιερέως Ιωάννης Ντάφλης ο οποίος ομίλησε και αναφέρθηκε στη ζωή και στο έργο του κληρικού παππού του. Ακολούθως ομίλησε ο Σεβασμιότατος και έδωσε το στίγμα των ιερέων της εποχής εκείνης οι οποίοι κάτω από αντίξοες συνθήκες διακονούσαν το ιερό θυσιαστήριο. Στη συνέχεια η οικογένεια του Ιωάννη Ντάφλη παρέθεσε δεξίωση στην αίθουσα του σχολείου του χωριού σε όλο το εκκλησίασμα. Η παραπάνω πρωτο-

βουλία για την τέλεση του ιερού μνημόσυνου και μάλιστα για έναν άνθρωπο που ελαχιστότατοι χωριανοί είχαν την τύχη να τον γνωρίσουν και να τον θυμούνται σήμερα, διότι όπως προείπαμε κοιμήθηκε κατά το έτος 1945, είναι ιδιαίτερα επαινετή. Σε καιρούς χαλεπούς όπως η εποχή που τώρα ζούμε που ο σεβασμός για τους γονείς και τους παππούδες μας έχει σε μεγάλο βαθμό εκλείψει, σπάνιο είναι το φαινόμενο εγγόνια να τιμούν με αυτό τον τρόπο τους παππούδες τους και να τους έχουν στηνθύμησή τους. Ο πατήρ Κωνσταντίνος Κατής γεννήθηκε στο Ελεύθερο Κονίτης από πτωχούς γονείς το έτος 1883 και σε ηλικία 26 ετών ενυμφεύθηκε με την Βασιλική Σταύρου και απέκτησαν 9 παιδιά (6 κορίτσια και 3 αγόρια). Ζούσε πάντα στο χωριό και ασχολούνταν με την μαστορική και τη γεωργικοκτηνοτροφία. Σε ηλικία 36 ετών χειροτονήθηκε διάκονος αρχικώς και μετ' ολίγον πρεσβύτερος από τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Νύσσης Κυρό Παΐσιο (που τότε είχε οριστεί τοποτηρητής από το Οικουμενικό Πατριαρχείο αφού ο έως τότε Μητροπολίτης Βελλάς και Κονίτης Κυρός Σπυρίδων Βλάχος είχε μετατεθεί στα Ιωάννινα) στον Μητροπολιτικό Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Κονίτης και διορίστηκε εφημέριος στα Άρματα (τότε Αρμάτοβο) όπου διακόννησε για πέντε χρόνια. Στη

συνέχεια ανέλαβε εφημέριος στη Μόλι-στα όπου έμεινε εκεί για άλλα 11 χρόνια. Ακολούθως ανέλαβε για ένα έτος την εφημερία εις την εφημερία εις την Πηγή (τότε Πεκλάρη) και αμέσως μετά διακόνησε για μια πενταετία στο χωριό του Ελεύθερο.

Τέλος επανήλθε ως εφημέριος εις την Πηγή όπου διακόνησε το ιερό θυσιαστήριο μέχρι το θάνατό του στις 20/4/1945. Ιεράτευσε σε όλα τα χωριά της επαρχίας μας που προαναφέραμε συνολικά 26 χρόνια και απεβίωσε σε ηλικία 62 ετών. Αξίζει να σημειωθεί πως την εποχή εκείνη οι ιερείς διακονούσαν και τελούσαν όλες τις ιερές ακολουθίες χωρίς να λαμβάνουν μισθό από την πολιτεία. Τα μόνα έσοδά τους ήταν τα λιγοστά όσπρια και άλλα zarzabatika που τους έδιναν οι πιστοί και με αυτά και με όσα άλλα οι ίδιοι παρήγαγαν συντηρούσαν τις πολυμελείς οικογένειές τους. Παρόλα αυτά δεν πο-ούνταν διότι είχαν πολλή δυνατή πίστη στο Θεό. Πάλευαν ντυχθημερόν για την επιβίωσή τους αλλά διακονούσαν με αυταπάρνηση το ιερό θυσιαστήριο. Στη σημερινή εποχή οι ιερείς μισθοδοτούνται από την πολιτεία, μολτατά υπάρχει δυστοκία υποψήφίων ιερέων. Βέβαια σε αυτό συμβάλλει και η ανακύψαση οικονομική κρίση των τελευταίων 3-4 ετών που «πάγωσε» μεταξύ των άλλων και τις προσλήψεις των ιερέων. Όμως τώρα θα χωρίσει η ήρα από το στάρι. Υπάρχουν και τώρα ηγιασμένες ψυχές σαν εκείνη του

παπά Κώστα Κατή που δέχονται να διακονούν το ιερό θυσιαστήριο χωρίς να λαμβάνουν μισθό από το κράτος. Και ο θεός δε θα επιτρέψει η τωρινή κατάσταση να γίνει αιτία ώστε να μην χειροτονούνται νέοι ιερείς. Το παράδειγμα του παπά Κώστα που έζησε σε πολύ πιο δύσκολες εποχές ας γίνει σε όλους μας πρότυπο αληθινού και γνήσιου ιερέως, η δε ευχή του ας μας συνοδεύει πάντοτε έστω και αν δεν τον γνωρίσαμε προσωπικά, ιδίως όμως τους οικείους του που δεν έπαψαν να τον θυμούνται και να τον τιμούν. Κλείνοντας για άλλη μια φορά συγχαίρω από καρδιάς τον εγγονό του και δάσκαλό μου Ιωάννη Γ. Ντάφλη για την επιμέλεια της όλης τελετής.

Καλόν Παράδεισον και

Καλή Ανάσταση

Σεμνέ Λευίτη π. Κωνσταντίνε Κατή

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Υ.Γ. Οι παρευρισκόμενοι συγγενείς: Αναστασία και Κωνσταντίνος Κατής, Αδελφοί Ιωάννης, Χαράλαμπος και Δημήτριος Ντάφλης, τέκνα της κόρης του ιερέως Αλεξάνδρας και Μιχαήλ Κοντογιάννης, τέκνο της κόρης του ιερέως Μαρίας, που τίμησαν με την παρουσία τους την επιμνημόσυνη δέηση και την τιμητική δεξίωση κατέθεσαν εις το γηροκομείο Κονίτσης το χρηματικό ποσό των 300 ευρώ και εις το περιοδικό Κόνιτσας το χρηματικό ποσό των 50 ευρώ.

Το Γλωσσάρι

Στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου του Σωτήρη Τουφίδη «ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ» καταγράφει το ΓΛΩΣΣΑΡΙ που περιλαμβάνει πάνω από 1.000 λέξεις της ντόπιας λαλιάς (γλώσσας) και πραγματικά ο συγγραφέας μας μεταφέρει νοερά σε εκείνη την παλαιά εποχή της ιδιαίτερης πατρίδας μας.

Είναι λέξεις που λέγονταν από τους ντόπιους και συγκεκριμένα λέξεις που τις έλεγαν στο χωριό και στην πέριξ περιοχή του Μαυροβουνίου. Οι λέξεις αυτές χρησιμοποιούνταν στα δρώμενα της ιδιωτικής και κοινωνικής ζωής και είναι χαρακτηριστικές, διότι δεν συμπεριλαμβάνονται όλες στον επίσημο προφορικό και γραπτό λόγο της Ελληνικής γλώσσας.

Ο Σωτήρης Τουφίδης καταγράφει μία προς μία αυτές τις λέξεις κατ' απόλυτο αλφαβητική σειρά και δίπλα καταγράφει και την ερμηνεία κάθε λέξεως, έτσι είναι πανεύκολο αν θέλεις να ιδείς την σημασία κάθε λέξης, προστρέχεις στο Γλωσσά-

ρι και την βρίσκεις αμέσως.

Εκείνο όμως που θέλω να τονίσω ιδιαίτε-ώς είναι ότι το Γλωσσάρι αυτό συμφωνεί μέχρι και την τελευταία λεπτομέ-ρεια με το Γλωσσάρι του χωριού μου Ασημοχώρι και της πέριξ περιοχής που βρίσκονται στο Γράμμο και σε απόσταση πάνω από 50 χιλιόμετρα από το χωριό Μαυροβούνι. Αυτό αποδεικνύει ότι το Ζαγόρι, το Πωγώνι και η περιοχή της Κόνιτσας είχαν ίδια προσλαλιά και όλα τα κοι-νωνικά και ιδιωτικά έθιμα είναι ακριβώς τα ίδια.

Έτσι χωρίς να θέλω να διαφημίσω το βιβλίο του Σωτήρη Τουφίδη προσκαλώ όλους τους συμπατριώτες και συμπατριώ-τισσες που έχουν ηλικία πάνω από 55 ετών να διαβάσουν το Γλωσσάρι για να θυμηθούν όλα τα παλιά βιώματα και θα βρεθούν σε μνήμες ανεπανάληπτες.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΝΟΥΤΣΗΣ

Συγγραφέας - Ποιητής

Χαράλ. Ν. Ρεμπέλης

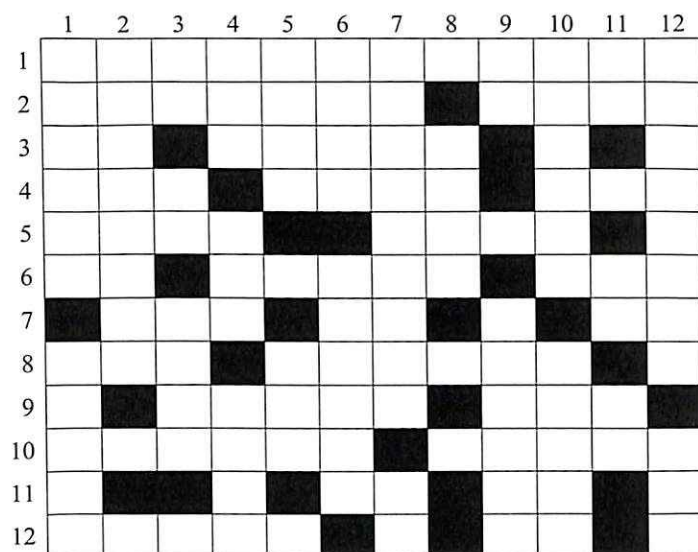
Κονιτσιώτικα

Δημοτ. τραγούδια τραπεζιού, χορού, νυφιάτικα και γάμου, λιανοτραγούδα, νανουρίσματα, λαζαρικά, μοιρολόγια, του χάρου και του Κάτω Κόσμου, παραμύθια, παραδόσεις, ευτράπελες διηγήσεις, παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις, αινίγματα, ιδιωματικές φράσεις, ευχές, κατάρες, γλωσσολογίες, γλωσσικό ιδίωμα Μαστοροχωρίων, τοπωνύμια, Γλωσσάριο, κουδαρίτικα.

Σελ. 360, τιμή 20 ευρώ.

Θα το βρείτε: Βιβλιοπωλεία Κόνιτσας: 1) Ν. Πλουμής, 2) Ελ. Κυρίτση, Νικ. Ρεμπέλης τηλ. 26550 23071 και Δ/νση περιод. «ΚΟΝΙΤΣΑ».

ΤΟ ΣΤΡΑΥΡΟΛΟΛΕΞΟ ΜΑΣ

Οριζόντια:

1. Ποταμός.
2. Τους φιλοξενούν σε ειδικό Ίδρυμα - Το κάνουν σε Άγιο.
3. Το ξέρουν οι ηλεκτρολόγοι - Τη βρίσκουν οι μικροβιολόγοι.
4. Αν προσθέσουμε ένα α, τρώει - Ασιατική χώρα - Γνωστά στην ύπαιθρο.
5. Από αυτό το δέντρο γίνεται η ασπιρίνη - Ό,τι και το 2 β.
6. Δυο όμοια φωνήεντα - Ανδρικό όνομα ανάποδα - Σχολές
7. Ζώο (στα χωριάτικα) - οκ - Δυο όμοια σύμφωνα.
8. Παίρνει τα βουνά - Το τρέξιμο (χωριάτικα).
9. Επίσημο δωμάτιο - Μας ενημερώνει.
10. Υπάρχει στον εγκέφαλο (αιτιατική) - Συγκρούεται με την κακία.
11. Άρθρο στον πληθ. ανάποδα - Δυο όμοια σύμφωνα.
12. Δίνει ζωή - Δύο όμοια φωνήεντα.

Κάθετα:

1. Είναι στον Αώο - Χωριός της επαρχίας Κόνιτσας.
2. Παλιά ονομασία χωριού της Κόνιτσας.
3. Μουσική νότα - Και άλλη νότα - Αντωνυμία.
4. Εμπρός ξεν. - Είναι όμοια (ανάποδα) - Ονομασία τυφώνα.
5. Αυτός τα ρυθμίζει όλα - Αυτόματη τιμαριθμική προσαρμογή.
6. Γίνεται από γάλα - Ιερό βιβλίο.
7. Χώρες με μεγάλο πληθυσμό - Άρθρο αντίστροφα.
8. Επιφώνημα.
9. Ότι και το 7β. - Δεξαμενή.
10. Χωριό στα Αλβ. σύνορα - Μια κορυφή του Γράμμου.
11. Ότι και το 2 - ορίζει ... δυο παράγωγα - Δυο όμοια σύμφωνα.
12. Γνωστή του χορευτές - Θεά.

(Η λύση στο επόμενο τεύχος)

ΣΧΟΛΙΑ

ΕΓΙΝΕ ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ! Με τους χαιρετισμούς πολλοί Κονιτσιώτες πηγαίνουν στο Μοναστήρι του Στομίου όπου απολαμβάνουν τις ψαλμωδίες σ' ένα θρησκευτικό και φυσικό περιβάλλον.

Ένα απόγευμα, λοιπόν, κάποιοι συμπολίτες μας πηγαίνοντας στο Μοναστήρι μετέφεραν και δυο τσουβάλια πατατόσπορο για να τον φυτέψει ο καλόγερος στα κηπάρια του Μοναστηριού.

Τα ξεφόρτωσαν από το αυτοκίνητο στο φράγμα και τα τοποθέτησαν παράμερα ώστε την άλλη μέρα να μεταφερθούν με κάποιο μουλάρι στον προορισμό τους. Δυστυχώς όμως οι πατάτες δεν μπόρεσαν να φτάσουν στο Μοναστήρι. Κάποιος «ευσεβής» χριστιανός που επισήμανε τα τσουβαλάκια θεώρησε καλό να τα κλέψει προκαλώντας την αγανάκτηση σε όσους το έμαθαν. Τι να πει κανείς;

Δεν εξημερώνεται εύκολα αυτό το θηρίο που λέγεται άνθρωπος...

ΕΙΔΑΜΕ ότι το νέο νεκροταφείο έξω από την Κόνιτσα, επι τέλους, είναι έτοιμο, μετά από τόσα χρόνια. Απορούμε γιατί δεν μπαίνει σε χρήση. Θα περιμένουμε το καινούριο Δημ. Συμβούλιο να κάνει τα εγκαίνια;

ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ με τους παράνομους κυνηγούς και ψαράδες; Και ντουφεκιές ακούγονται στον Δρυμό του Αώου και «μπουρλότα» πέφτουν από δυναμίτες στο

ποτάμι (πίσω από το Λετοβούνι). Δυστυχώς αν δεν υπάρξει παραδειγματική τιμωρία στους αδιόρθωτους παράνομους, δεν πρόκειται να σταματήσει το κακό.

ΔΙΠΛΑ στην πέτρινη γέφυρα του Βοϊδομάτη κατασκευάστηκε πριν από λίγα χρόνια ένα όμορφο κτήριο για εξοχικό κέντρο-αναψυκτήριο. Τι περιμένει άραγε ο Δήμος και δεν το αξιοποιεί ώστε να «φάνε ψωμί» και μερικοί νέοι που θα το δουλέψουν;

Κρίμα στα χρήματα που ξοδεύτηκαν.

Σ.Τ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

• Με άσχημο καιρό ήρθαν οι φετινές Απόκριες. Όμως τα έθιμα τηρήθηκαν με μασκαράδες και το καθιερωμένο κάψιμο του ελάτου στα «Πλατανάκια» και τα κούλουμα την Καθαρή Δευτέρα.

Όλο το Μάρτη, σχεδόν, ο καιρός ήταν ζεστός και χωρίς βροχές και χιόνια ως την παραμονή της 25ης Μαρτίου που έπεσε μια ευεργετική βροχή και λίγα χιόνια στα βουνά.

Ευτυχώς που την ημέρα της μεγάλης γιορτής ξαστέρωσε και πραγματοποιήθηκαν χωρίς προβλήματα οι επετειακές εκδηλώσεις.

Την παραμονή έγιναν οι σχετικές ομιλίες στα Σχολεία. Την 25η μετά τη Λειτουργία στον Ι. Ναό του Αγ. Κοσμά και τη Δοξολογία, έγινε η επιμνημόσυνη Δέηση στο μνημείο έξω από το Δημαρχείο με κατάθεση στεφάνων από Αρχές και Συλλόγους.

Στην αίθουσα του Δημαρχείου εκφωνήθηκε ο πανηγυρικός της ημέρας από τον καθηγητή του ΕΠΑ.Λ. Κόνιτσας κ. Σέρελη Κοσμά και ακολούθησε δεξίωση. Κατόπιν πραγματοποιήθηκε η παρέλαση των μαθητών των Σχολείων και τμήματος Στρατού.

Στη Λέσχη Αξ/κών ο Δ/ντής του 583 Τ.Π. παρέθεσε δεξίωση στο κοινό και στην κεντρική πλατεία ο κόσμος καμάρωσε τους μαθητές των Σχολείων που κόρεψαν παραδοσιακούς χορούς, όπως τους διδάχτηκαν από το Γιάννη Κατσιλή.

Το απόγευμα στο αμφιθέατρο του Λυκείου οι μαθητές παρουσίασαν ένα πλούσιο πρόγραμμα αφιερωμένο στην ηρωίδα του 1821 Μαντώ Μαυρογένους. (Θεατρικό έργο, τραγούδια, χοροί Κυκλαδικοί από το Γυμνάσιο και χοροί Καππαδοκίας από το Λύκειο. Τα παιδιά καταχειροκροτήθηκαν και σε όλους τους συντελεστές της εκδήλωσης αξίζουν συγχαρητήρια.

• Τις τελευταίες μέρες του Μάρτη για να μη διαψευσθεί η παροιμία που αναφέρεται στο Μάρτη, με βροχές στα πεδινά

και χιόνια στα κορφοβούνια μας αποχαιρέτησε ο πρώτος ανοιξιάτικος μήνας.

• Ο Απρίλης μας ήρθε με λιακάδες.
• Εν όψει των Δημ. εκλογών εντείνονται οι ζυμώσεις για την κατάρτιση των συνδυασμών από τους υποψήφιους δημάρχους, για να συνεχιστεί αμέσως μετά το κυνήγι των ψηφοφόρων για το πολυπόθητο «σταυρό».

• Ο Απρίλης μας «καλόπιασε με καλοκαιρία, αλλά πλησιάζοντας το Πάσχα αγρίεψε και το γιορτάσαμε με «Χριστουγεννιάτικο» καιρό, άσχημο και για τους επισκέπτες από τις πόλεις που ήρθαν στην περιοχή μας. Έτσι την προτελευταία μέρα (29/4) άσπρισε τα βουνά μας με ένα καινούριο χιόνι και βροχή στα πεδινά με κρύο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Στις 27/2 ο Ιωάννης Κοσμάς και η Ελίσάβετ Καραφέρη απόκτησαν αγοράκι στην Πρέβεζα.

• Στις 12/3 ο Απόστολος Γκούντας και η Ράνια Στεφάνου απόκτησαν αγοράκι στην Κόνιτσα.

Απεβίωσαν:

Στις 21/1/14 η Μελπομένη Γιαννάκη, ετών 90 από τον Αμάραντο.

• Την 1/3 η Πόπη Ι. Κουφάλα, ετών 78, στην Κόνιτσα.

• Την 1/3 η Αλεξάνδρα Καθάρη, ετών 91 στην Δροσοπηγή.

• Στις 2/3 η Ανδρονίκη Παπαμιχαήλ, ετών 75, στην Κόνιτσα.

• Στις 6/3 ο Θεόφιλος Λάκκας, ετών 85, στην Καλλιθέα.

• Στις 5/3 η Αθανασούλα Νάνου από τη Μόλιτσα, ετών 96, στο Ξυλόκαστρο.

• Στις 8/3 η Σταυρινή Κεφάλα, ετών 86, στην Πηγή.

• Στις 9/3 ο Δημήτριος Νούτσος, ετών 92, στο Κεφαλοχώρι.

• Στις 11/3 ο Βασίλειος Γαϊτανίδης, ετών 72, στην Κόνιτσα.

• Στις 11/3 η Αλεξάνδρα Τζώζη, ετών 84, στην Κόνιτσα.

• Στις 12/3 η Πανάγιω Μακαρίου, ετών 94, στο Μοναστήρι.

• Στις 15/3 η Γλυκερία Πρόκου, ετών 77, στην Κόνιτσα.

• Στις 22/3 ο Μηνάς Γούρης, ετών 95, στο Ελεύθερο.

• Στις 26/3 ο Ευάγγελος Χατζής, ετών 87, στην Κόνιτσα.

• Στις 27/3 η Χριστίνα Σδούκου, ετών

80, στο Κεφαλοχώρι.

• Στις 26/3 ο Ιωάννης Τσουμάνης, ετών 57, στην Πλαγιά.

• Στις 28/3 ο Δημήτριος Ζούκης, ετών 86, στην Κόνιτσα.

• Στις 5/4 η Όλγα Ξάνθου ετών 86 στην Κόνιτσα.

• Στις 5/4 ο Νικόλαος Λούσιας, ετών 90, από το Ελεύθερο.

• Στις 6/4 ο Μαργαρίτης Ζούκης, ετών 67, από την Οξυά.

• Στις 15/4 ο Αθανάσιος Σδούκος, ετών 58, στο Κεφαλοχώρι.

• Στις 15/4 ο Γεώργιος Μάνθος, ετών 45, στην Κόνιτσα.

• Στις 17/4 ο Ευγένιος Βαγενάς, ετών 68, στην Κόνιτσα.

• Στις 17/4 η Πολυξένη Θωμοπούλου, ετών 80, στο Γοργοπόταμο.

• Στα Γιάννινα ο Απόστολος Βέργος, ετών 88 και ετάφη στο χωριό του Μοναστηρίου.

Αυτοί που έφυγαν

† Πατερούλη Καμαρωμένη μας, Μάλαμά μας!!!

Με πολλή θλίψη επιτελώ σήμερα ένα άχαρο καθήκον της ζωής μου να σε αποχαιρετίσω...

... Υπάρχεις μέσα στο φως του ήλιου γιατί ήσουν ο ήλιος μας που μας ζέσταινε...

... Υπάρχεις μέσα στην μοσχοβολιά των λουλουδιών γιατί ήσουν ένα λουλούδι

αμάραντο!!!

Υπάρχεις μέσα του ουρανού το γαλάζιο χρώμα γιατί ήσουν απέραντος...

Ήσουν ένας άγιος, πολύ δραστήριος, πανέξυπνος και υπομονετικός μαχητής μέχρι την τελευταία σου πνοούλα!!!

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκέπασε, στην λατρεμένη σου πατρίδα όπως έλεγες, στο Ασημοχώρι σου!!!

Ο θεούλης να αναπαύσει την ψυ-

χούλα σου!!!

Θα ζεις για πάντα στις καρδιές μας!!

Έφη Στεργίου Χριστάκη

† Ελευθέριος Στ. Ριστάνης

Έφυγε από κοντά μας ο αγαπημένος μας Λευτέρης. Η ψυχή του πέταξε να ανταμωθεί με τους αγαπημένους του γονείς που τον αγάπησαν και τους αγάπησε.

Γεννήθηκε στο Μολυβδοσκεπάστο

στις 8 Μαΐου του 1946. Ήταν γιος πολυμελούς οικογένειας του ιερέως Σταύρου Ριστάνη. Τελείωσε το Δημοτικό σχολείο του χωριού του και στη συνέχεια φοίτησε στο Γυμνάσιο Κόνιτσας, στην Ιερατική Σχολή Λαμίας και στη Ριζάρειο Σχολή Αθηνών. Τελείωσε την Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων και γράφτηκε στην Ιερατική Σχολή Αθηνών απ' όπου και πήρε το πτυχίο του. Διορίστηκε στο νοσοκομείο Καβάλας μέχρι την συνταξιοδότησή του. Με τον γάμο του, απέκτησε δύο παιδιά, την Πολυξένη και τον Σταύρο.

Μετά από σοβαρό τραυματισμό σε τροχαίο, παρέμεινε κλινήρης και παρά τις προσπάθειες της οικογένειάς του να τον στηρίξει στην ζωή, δεν κατέστη δυνατό.

Έφυγε από κοντά μας στις 09.02.2014.

Έφυγες Λευτέρη από κοντά μας και μας άφησες ένα κενό. Χάσαμε για πάντα τον δικό μας άνθρωπο που θα τον θυμόμαστε πάντα γελαστό, χαρούμενο, λε-

βέντη, χορευταρά και αθλητή, τον άνθρωπο που ρουφούσε την ζωή, μέχρι το τρομερό εκείνο ατύχημα που έγινε η αιτία να του στερήσει την ίδια του τη ζωή.

Λευτέρη μας, ας είναι ελαφρύ το σώμα που σε σκεπάζει, στο χωριό που τόσο λάτρεψες και θα είσαι πάντα ζωντανός στη σκέψη μας.

Η Οικογένειά σου

† Ο θεός μου ο Νίκος

Ήταν 7.10 το πρωί Τετάρτης 12 Φεβρουαρίου όταν ενώ εγώ κοιμόμουν χτύπησε το τηλέφωνο. Ήταν η θεία μου η Λειολιώ (Ελένη), η αδερφή της μάνας μου. Ήταν δύσκολο αυτό το τηλεφώνημα μες στον ύπνο μου. Έλα ρε θεία έγινε κάτι;

Τα λόγια της ακριβώς πάνω στην αμηχανία. Πέθανε ο Τάκης. Ποιός Τάκης ρε θεία;

Ο θεός, ο αδερφός μου. Τρελλάθηκα. Είχε περάσει πριν ένα μήνα από μια στεφανογραφία και όλα είχαν δείξει μια χαρά. (Φυσιολογικά για τα 63 του). Μας άφησε όλους απροειδοποίητα. Ήταν ήσυχος, εργατικός, πονετικός. Πάσχιζε για το μεροκάματο όπως όλοι οι συνειδητοί άνθρωποι. Αλλά όπως όλοι μας, είχε και αυτός τα προβλήματά του. Δημιούργησε οικογένεια. Έκανε τρία παιδιά. Την Αντιγόνη λογοθεραπεύτρια, τον Κώστα Στρατιωτικό και τον Σπύρο που τον είχε μαζί του στην ειδικότητά του, ηλεκτρολόγος. Ήθελε πιστεύω να πει κάτι, να μι-

λήσε σε κάποιον για αυτά που μέρα με τη μέρα και κάθε μέρα τον απασχολούσανε. Αλλά ποτέ δεν το έκανε για να μη πληγώσει κανένα.

Τα κατάπινε. Τόσο καλά! Αυτός ήταν για μένα ο θεός που άκουγε στο όνομα Τάκης Κουρούτης.

Είχε αποκτήσει τα ίδια χούγια με τους γονείς του, την κυρά Γόνη και τον Κώτσιο Κουρούτη. Για μένα αυτός ήταν, με λίγα λόγια ο μπάμπας μου ο Τάκης.

Ο ανηψιός του ΘΑΝΑΣΗΣ ΝΙΚΟΥ

† Βασιλική Παπαδημητρίου ετών 86 (25-3-2014)

Αγάλη αγάλη χωριανοί
στον τάφο να με πάτε
και την καμπάνα του χωριού
αργά να την χτυπάτε.

25 Μαρτίου. Μια ημερομηνία χαραγμένη στη μνήμη μου λες και η μοίρα παίζει παιχνίδια σε κάποιες οικογένειες.

Αυτή την ημέρα πριν 6 χρόνια έχασα τον πατέρα μου, πριν 8

πέθανε η γιαγιά μου και την 25η Μαρτίου το 2001 έφυγε στα 38 του χρόνια ο άντρας της ξαδέρφης μου Λαμπρινής. Αυτή την ίδια μέρα φέτος έφυγε και η αδερφή του παππού μου Βασιλική Παπαδημητρίου.

Γεννήθηκε στη Λαγκάδα Κονίτσας το 1928. Σε ηλικία 18 χρονών την παντρεύτηκαν με τον Ηλία Παπαδημητρίου που καταγόταν από την Πλαγιά Κονίτσας. Ο παππούς Ηλίας είχε χάσει τη γυναίκα του

και είχε 6 παιδιά.

Παρότι ήταν μικρή μεγάλωσε τα παιδιά, τα αγάπησε λες και ήταν δικά της παιδιά. Την φώναζαν μάνα, δικά της παιδιά δεν απέκτησε.

Το 1949 έφυγαν πολιτικοί πρόσφυγες για την Σ.Ε. στην Τασκένδη. Πέρασαν δύσκολα στις αρχές μέχρι να προσαρμοστούν, τους έλειπε η οικογένεια και απ' ό,τι έλεγε, ο νους τους ήταν πάντα να γυρίσουν στην πατρίδα.

Επαναπατρίστηκε το 1975 και εγκαταστάθηκε στην Ελεούσα Ιωαννίνων.

Θυμάμαι τη γιαγιά Βασιλῶ· δούλευε σε ένα μαρμαράδικο. Έκοβε μάρμαρα ήταν μια πραγματική ανδρογυναίκα, ήταν η μοναδική γυναίκα στη δουλειά αυτή.

Θυμάμαι και τον παππού Ηλία να την περιμένει καθημερινά με κρύο νερό το μεσημέρι να δροσιστεί, έκοβε και κανά λουλούδι να της προσφέρει. Και η γιαγιά από την κούραση της γκρίνιαζε. Ο παππούς ήταν πάντα χαμογελαστός.

Η γιαγιά αφού έχασε τον παππού και έμεινε μόνη έφυγε για την Αθήνα να είναι κοντά στους δικούς της. Έμεινε εκεί μέχρι το τέλος της ζωής της.

Αιώνία σου η μνήμη

ΝΤΙΝΗ-ΙΑΤΡΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

† Σταυρινή Κεφάλα (08/03/14)

Η αδερφή μας Σταυρινή έφυγε ξαφνικά στα 86 χρόνια της, ημέρα Ψυχοσάββατο. Ήταν παντρεμένη με τον χωριανό

μας Κώστα Κεφάλαι και απόκτησαν τρεις κόρες. Έφυγαν οικογενειακά στην Αθήνα για εργασία όπου πάντρεψαν και τα κορίτσια τους και έζησαν χαρούμενες στιγμές.

Εμείς τ' αδέρφια της, όταν πηγαίναμε στην Αθήνα μας υποδεχόταν με μεγάλη αγάπη και μας φιλοξενούσε σαν να'μαστε παιδιά της. Ήταν η προσωποποίηση της αγάπης γιαυτό και είχε την αγάπη όλων.

Τα τελευταία χρόνια που ξαναγύρισε στην Κόνιτσα και στο χωριό, ήθελε πάντα να μας βλέπει ν' ανταμώνουμε στο σπίτι της.

Παραμονές Χριστουγέννων έφυγε για να περάσει τις γιορτές στην Αθήνα με τα παιδιά και τα εγγόνια της κι ενώ την περιμέναμε τις Απόκριες στο χωριό, μας έφυγε ξαφνικά για το αιώνιο ταξίδι.

Εγώ, ο μικρότερος από τ' αδέρφια, αγαπημένη μου αδερφή Σταυρινή, δεν θα σε λησμονήσω ποτέ γιατί με μεγάλωσες σαν μάνα κι αδερφή.

Το χώμα της Πηγής που σε σκεπάζει να είναι ελαφρύ.

Ο μικρός αδερφός σου Θανάσιος Βουρδούκας.

Στη μνήμη σου, τ' αδέρφια σου Απόστολος, Ευθύμιος, Αθανάσιος, Ελένη και η νύφη σου Γαλάτεια, προσφέρουν στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» που διάβazes ανελλιπώς με μεγάλο ενδιαφέρον ως το τέλος της ζωής σου, 50 ευρώ.

† Μηνάς Γούρης

Ευχαριστούμε τον παππού μας Μηνά Γούρη για ό,τι καλό, σημαντικό και πολιτικό μας έμαθε και μας πρόσφερε όλα

αυτά τα χρόνια.

Θα θυμούμαστε πάντα την αγνή του ψυχή, την καλοσύνη και την αγάπη προς όλους.

Ας είναι αναπαυμένη η ψυχή του.

Τα εγγόνια και τα δισέγγονά του, στη μνήμη του προσφέρουν 60 ευρώ.

Γεώργιος-Ευσταθία και Ζήσης Σακκάς.

Σωτήριος-Πολυξένη και Ζήσης-Αλέξης Σακκάς. Δημ. Σακκάς.

† Αποστόλης Κόντος

Στη μνήμη του Αποστόλη Κόντου που έφυγε από τη ζωή στις 18-1-2014 στην Αθήνα, ο Γιάννης Καραμούζας προσφέρει στο περιοδικό Κόνιτσας το ποσό των 20 ευρώ.

† Ελένη Πίσπα

Στις 22 Δεκεμβρίου 2013 έφυγε από τη ζωή η συμπατριώτισσά μας από το Δίστρατο Ελένη Πίσπα σε ηλικία 77 χρονών.

Μετά από πολλές μακρόχρονες αρρώστες το μοιραίο τη βρήκε στο σπίτι της στη Βουδαπέστη.

Συνδρομές

€	Σκούφιας Δημοσθένης Γιάννινα	15	Κίτσιου-Κουτρομπίνα Ε. Κόνιτσα	45
50	Τζιάλλας Γιάννης Γιάννινα	20	Τζιάλλας Ανδρέας Κόνιτσα	30
32	Καλλιντέρη Αμαλία Γιάννινα	15	Κυρτζόγλου Ηλίας Κόνιτσα	15
120	Καλλιντέρης Αχιλ. Γιάννινα	15	Ιερ. Γιαννούλης Σπυρ. Κόνιτσα	15
15	Σβάρνας Χρήστος Γιάννινα	15	Πορφύρης Ευ. Κόνιτσα	15
15	Αδόμος Γεωργ. Γιάννινα	15	Καραγιώργος Κων. Κόνιτσα	15
50	Ζάκκας Κώστας Γιάννινα	15	Γκότζος Πέτρος Κόνιτσα	15
15	Ριστάνης Αποστ. Γιάννινα	50	Γαϊτανίδης Ευ. Κόνιτσα	20
15	Ραμαντζάς Δημ. Γιάννινα	15	Δεμερτζίδης Ευαγγ. Κόνιτσα	20
15	Μακάριος Ευαγγ. Γιάννινα	50	Στεφάνου Δημ. Κόνιτσα	15
20	Παπαδιαμάντη Αρετή Γιάννινα	45	Κήττας Βασ. Κόνιτσα	15
15	Λάμπρου Γιώργος Γιάννινα	30	Παπαχρηστίδη Ελένη	20
15	Σπίρου Ελένη Ξυλόκαστρο	30	Κουρτίνος Δημ. Παλαιουέλλι	20
15	Μακάριος Βασίλης Άρτα	25	Ντίνη Δήμητρα Λαγκάδα	15
15	Κώτσικου Ευθαλία Θεσπρωτικό	15	Πασσιός Χρ. Ηλιόβραχη	20
20	Μήτση Σεβαστή Αλεξάνδρεια	20	Σουβλέρης Αποστ. Καλόβρυση	15
20	Μπόγδος Κων/νος Αίγιο	60	Παπασπύρου Βασ. Αετόπετρα	20
20	Σπανού Μαρία Φάληρο	75	Κίτσιου Ευδοκία Πηγή	15
45	Πάντου Ελευθερία Κέρκυρα	50	Μούσιος Χαρ. Λαγκάδα	15
50	Σταυρίδης Αθαν. Βέροια	20	Ντάκουλα Ευδοκία Θεοτόκος	15
20	Σδούκου Παρασκευή Χαλκίδα	30	Κολόκας Δημ. Αετόπετρα	15
20	Γκίκας Γρηγ. Βόλος	30	Σαμαράς Βασ. Αγ. Παρασκευή	20
15	Πλατής Θωμάς Αλεξάνδρεια	20	Τσελφής Βασ. Νικάνορας	15
30	Στέφου Στέφανος Κόνιτσα	15	Ζήμυρας Ιωάννης Ελευθερο	30
15	Παγανιάς Κώστας Κόνιτσα	15	Βόσιος Ιωάννης Ελευθερο	20
30	Ντούλια Περασφόνη Κόνιτσα	15	Σερίφης Ευάγγελος Μόλιστα	20
60	Κυρίτης Ευάγγελος Κόνιτσα	15	Κίτσιου Χριστίνα Πηγή	15
15	Καβελίδης Μάκης Κόνιτσα	15	Μάϊτας Α. Νικ. Δίστρατο	20
30	Γαϊτανίδης Σταύρος Κόνιτσα	30	Σκαλωμένος Δημ. Αγ. Παρασκευή	20
20	Κρυστάλης Σταύρος Κόνιτσα	15	Πρόκος Βασ. Καλλιθέρα	20
20	Σούρλα Μερσίτη Κόνιτσα	15	Σακκάς Ζήσης Ελευθερο	15
20	Παπαμιχαήλ Θωμάς Κόνιτσα	20	Παπαδιάς Νίκος Ελευθερο	20
15	Κυρίτης Σ. Γιάννης Κόνιτσα	50	Γρέντζιος Πούλιος Παλαιουέλλι	15
15	Λόλα Σοφία Κόνιτσα	15	Κοτσιαφτής Ευ. Μάζι	15
30	Κουρτίνος Γιάννης Κόνιτσα	20	Καλησώρας Γιώργος Καστανέα	20
20	Χατζηρούμπης Ιορδ. Κόνιτσα	30	Ξεινός Σπύρος Γαναδιό	20
20	Τούσιος Θωμάς Κόνιτσα	20	Ζαφείρης Δημ. Πυρσόγιαννη	15
50	Κυρολίβανος Χρήστος Κόνιτσα	15	Μάνης Μιχ. Μολυβδοσκεπάστη	30
15	Ζδράβος Σπύρος Κόνιτσα	15	Μπιλιθικιώτης Π. Κων. Λαγκάδα	15
30	Ζαχαράκη Ευανθία Κόνιτσα	15	Κίτσιος Κώστας Πηγή	25
20	Νίκου Χρήστος Κόνιτσα	15		
30	Ζήσης Ηλίας Κόνιτσα	15		
15	Ζαχαρόπουλος Παν. Κόνιτσα	15		
15	Κορέτση Μαρίκα Κόνιτσα	15		
	Τζινέρης Παντελής Κόνιτσα	15		

"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
454 44 ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Ορχιδέα της περιοχής μας (Ophrys Helenae).

ΥΠΟΔ. 1031 ΚΑΥ. 25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décédé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/νση δύσαναγνωστη	☐ Adresse illisible
Αζήτητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΗΜΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΑΡΛΗΡΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Δείας
2573

